University of Alberta Library
0 1620 2381 9103

ІЛЮСТРОВАНИЙ

Календар „Українського Голосу"

- 1927 -

St. John's Institute Library

ГРОШІ ДО СТАРОГО КРАЮ - ШИФКАРТИ

ДО АБО З СТАРОГО КРАЮ.

МИ ПЛАТИМО АМЕРИКАНСЬКИМИ ДОЛЯРАМИ НА ВАШІЙ ПОЧТІ В СТАРІМ КРАЮ.

Пишіть до нас за повними інформаціями в справі шифкарт, паспортів, іміграційних приписів і т. д.

ПЛАТИМО ПРОЦЕНТ ЗА ВЛОЖЕНІ ДО ЩАДНИЦІ ГРОШІ.

В ціли певности, услуги і задоволення відносіться до нас.

Сорок шість літ в бизнесі.

АГЕНТИ КЕНЕДІЄН НЕШІОНАЛ ЗЕЛІЗНИЦЬ.

Alloway & Champion Limited

(Owned and operated by the Canadian Bank of Commerce)

BANKERS AND STEAMSHIP AGENTS.

UKRAINIAN DEPT., — 667 MAIN STREET, — WINNIPEG, MAN.

Вплачений капітал $1,025,000.00

Резервовий фонд $150,000.00

ПЕШОРЯДНІ УКРАЇНСЬКІ КРАВЦІ

Робимо зимові футра і убрання по спеціяльних цінах.

Повідомляємо рівночасно всіх своїх костомерів і ширший загал, що принимаємо замовлення з провінції і виконуємо роботу на час.

На вибір маємо найкращі сукна. — Найновійша мода. — Першорядне уряджения. — Приступні ціни.

За солідне викінчення роботи гарантуємо.

Пишіть по інформації на адресу:

S. TYCHOWECKY

856 MAIN STREET, — Phone 57 087 — WINNIPEG, MAN.

ІЛЮСТРОВАНИЙ

КАЛЄНДАР

„Українського Голосу“

1927

Олена, дочка Дмитра Душка, з Перемишль, [illegible], Ірина Бурак, з Висла, [illegible]
род. 4 квіт. 1927. хрещ. 25 квіт. 1927.
37-22-9 2 m.
баба: [illegible]
Куми: Семен [illegible] і Олена [illegible]
[illegible]

Видання Української
Видавничої Спілки в Канаді.,
Вінніпеґ, Ман.
— 1927 —

UNIVERSITY LIBRARY
UNIVERSITY OF ALBERTA

Printed in Canada.

АСТРОНОМІЧНИЙ КАЛЄНДАР НА 1927 РІК.

Рік 1927 є звичайним роком, числить 365 днів і зачинаєть ся в практичнім горожанськім численню о півночі з 31 грудня 1926 на 1 січня 1927.

Весна зачинається дня 21 березня в 4 год. пополудні; тоді сонце вступає в знак „Барана" і маємо тоді весняне зрівнання дня з ночію.

Літо зачинається дня 22 червня в 11 год. перед полуднем, коли сонце вступає в знак „Рака"; маємо тоді літню перемогу дня над нічю.

Осінь настає дня 24 вересня в 2 годині в ночі у хвилі переходу сонця в знак „Ваги"; є се осінне зрівнання дня з нічю.

Зима зачинається зимовою перемогою дня над нічю, то є дня 22-го грудня в 9 год. вечером, коли сонце вступає в знак „Козорога".

ЗАТЬМІННЯ СОНЦЯ І МІСЯЦЯ.

В році 1927 будуть 3 затьміння сонця і 2 затьміння місяця.

1-ше затьміння сонця є обручкове і буде дня 3-го січня. Видиме буде в полудневo-східній части Австралії, на полудневім Тихім Океані, на полудневім Ледовім Океані і в полудневій Америці з виїмком північної части.

2-ге затьміння сонця є повне і припаає на 29-го червня. Видиме буде в північній Африці, Европі, в північній части Азії, в Японії, в Гренляндії і на північнім Ледовім Океані.

3-те затьміння сонця є частинне і припадає на 24 грудня. Буде його видно в полудневій части Тихого, Атлянтійського і Індійського Океанів і на полудневім Ледовім Океані.

1-ше затьміння місяця є повне, припадає на 15 червня і буде видне в північній та полудневій Америці, на Тихім Океані і в Австралії.

2-ге затьміння місяця припадає на 8 грудня. Воно буде повне і буде його видно на Тихім Океані, в Австралії, на Індійськім Океані, в Азії, Африці, в Східній Европі і в північнійній части Північної Америки.

ЗДОГАДКОВИЙ ХАРАКТЕР РОКУ.

Віщування погоди на 1927 рік по столітньому календарю виглядає, як низше написано.

Пануючою планетою в 1927 році — Сонце.

Весна скора, але тепла аж у другій половині, ба, навіть, горяча. Літо горяче, перериване тучами; жнива гарні. Осінь з початку дуже гарна, опісля холодна, в листопаді приморозки, а опісля сніг. Зима остра. Урожай, на загал, добрий.

ЦЕРКОВНИЙ КАЛЄНДАР НА 1927 РІК.

I. ПАСХАЛІЯ.

Ключ граничний, то є пасхальна буква **v.**

В руці літо, то є недільна буква до дня першого березня „г", а від першого березня „д".

Тріод починається 13-го лютого.

Неділя Мясопустна: 27-го лютого.

Неділя Сиропустна: 6-го березня.

Поклони: 6-го квітня.

Воскресення Христове: 24-го квітня.

Вознесення Христове: 2-го червня.

Зелені Свята: 12-го червня.

Мясниць: 7 неділь і 3 дні.

Петрівки: 3 тижні і 2 дні.

II. ПОСТИ.

1. В Навечеріє Різдва Христового (Святий Вечір) 6 січня.

2. В Навечеріє Богоявлення, 18 січня.

3. В великий Піст від понеділка по Неділі Сиропустній, 7-го береня, до Великої Суботи, 23 квітня, включно.

4. Петрівка від 20 червня до 11 липня, включно.

5. Спасівка від 14 до 27 серпня, включно.

6. В день Усічення Голови св. Івана Хрестителя, дня 11 вересня.

7. В день Воздвиження Чесного Хреста, 27-го вересня.

8. Пилипівка від 28 листопада до Різдва Христового.

9. Піст кождої середи і пятниці через цілий рік, кромі загальниць .

III. ЧАСИ, ЩО В НИХ ЦЕРКВА ЗАКАЗУЄ ВІДПРАВЛЯТИ ВЕСІЛЛЯ І ЗАБАВИ З МУЗИКОЮ.

1. Всі середи і пятниці, крім загальниць.

2. Від початку посту перед Різдвом Хритовим аж до Богоявлення.

3. Від понеділка сирного тижня 28 лютого до Неділі Томиної 1 травня.

4. В пості перед св. Ап. Петром і Павлом від 20 червня до 11 липня.

5. В пості перед Успенням Пресвятої Богородиці від 14 до 27 серпня.

6. На Усічення Чесної Голови св. Івана Хрестителя 11 вересня.

7. На Воздвиження Чесного Креста, 27 вересня.

IV. ЗАГАЛЬНИЦІ.

(себто часи, в котрих кождого дня тижня можна їсти з мясом).

1. Від Різдва Христового до Навечерія Богоявлення, то є від 7-го до 17-го січня, включно.

2. Від Митаревої неділі до неділі Блудного Сина, себто від 13-го до 20-го лютого, включно.

3. Від Воскресення до неділі Томиної, се є від 24-го квітня до 1-го травня, включно.

4. Від Зелених Свят до неділі Всіх Святих, то є від 12 до 19-го червня, включно.

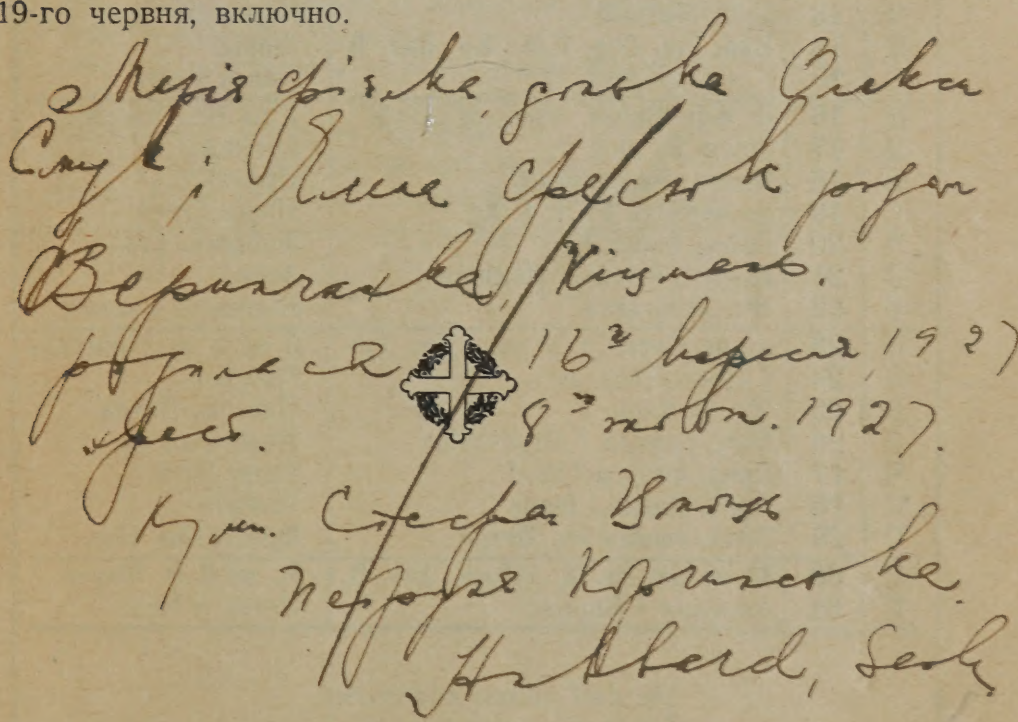

СІЧЕНЬ — JANUARY

1-ий місяць — 1927 — має 31 днів.

Дні	н.ст.	Українські свята	Латинські свята
С	1	Мч. Боніфатія	**Новий Рік**
Н	2	**Нед. пер. Різдвом. Св. Отців.**	**Нед. 2 по Р.** Макар
П	3	Муч. Юліяни	Ґеновефи
В	4	Вмч. Анастазії	Ізабелі
С	5	10 мучеників в Криті	Навеч. Телесф.
Ч	6	**Навеч. Різдва.** Прмч. Євгенії	**3 Королів**
П	7	**Різдво Христове**	Лукіяна, Валент.
С	8	**Собор Пр. Богородиці**	Северина
Н	9	**Н. по Різдві. Стефана первомуч.**	**Нед. 1. по 3 Кр.**
П	10	20 тис. муч. в Ником.	Аґатона
В	11	14 тис. уб. дітей в Вифлеємі	Гонорати
С	12	Муч. Анисії	Св. Діви
Ч	13	Прп. Меланії	Вероніки
П	14	**Нов. Рік. Обр. Г.Н.І.Хр. Вас. В.**	Ілярія
С	15	С. Сильвестра	Павла пуст.
Н	16	**Н. пер. Просв.** Прор. Малахія	**2 по Кр.** Маркил.
П	17	Собор 70 апп.	Антонія
В	18	**Навеч. Богоявлення**	Приски
С	19	**Богоявленє Г. Н. І. Хр.**	Марія і тов.
Ч	20	Собор Івана Хр.	Фабіяна, Сев.
П	21	Преп. Ґеоргія і Домніки	Агни
С	22	Мч. Полієвкта	Вінкентія і Анаст.
Н	23	**Н. по Просв.** С. Григ., Пр. Дом.	**3 по 3 К.** Раймунда
П	24	† Преп. Теод. печ.	Тимотея
В	25	Мч. Татіяни	**Нав. св. Павла**
С	26	Мчч. Єрмила і Стратоніка	Полікарпа еп.
Ч	27	Преп. отців в Синаї	Івана Злот.
П	28	Преп. Павла і Івана	Валєрія
С	29	Покл. оковам св. Петра	Францішка Сал.
Н	30	**31 по Зіс. св. Д.** †Преп. Ант. В.	**Н. по 3 К.** Марти
П	31	Атаназія і Кирила	Петра з Нолі

Не дай спати ходячому,
Серцем завмірати
І гнилою колодою
По світі валятись.
А дай жити, серцем жити
І людей любити..

Т. Шевченко.

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР.

І. Українська Держава за княжих часів 800—1340.

800—1240. Київська Держава.
800. Початки Київської Держави.
860. Аскольд і Дир у Київі. Перший похід на Царгород.
900—914. Олег.
907. Війна з Грецією і перший договір Олега.
911. Другий договір Олега з Грецією.
914—946. Ігор.
944. Договір Ігора з Греками.
946—960. Ольга.
960—972. Святослав.
971. Договір Святослава з Греками.
979—1015. Володимир Великий.
981. Злука Галичини з Київською Державою.
988. Хрещення України.
1015. 19 липня помер Володимир Великий.
1017. Збудування Софійського Собору в Київі.
1018—1054. Ярослав Мудрий.
1054. Поділ України на князівства.
1084—1200. Рід Ростиславичів у Галичині.

ЗАПИСКИ:

ЛЮТИЙ — FEBRUARY

2-ий місяць — 1927 — має 28 днів.

Дні	н.ст.	Українські свята	Латинські свята
В	1	Прп. Макарія з Ег.	Ігнатія
С	2	† Прп. Евтимія Вел.	**Матери Б. Ґром.**
Ч	3	Преп. Максима. Мч. Неофіта	Власія
П	4	Ап. Тимотея, Мч. Анастазія	Андрія Корс.
С	5	Свщч. Климента	Аґати
Н	6	32. по Зіс. св. Д. Преп. Ксенії	Нед. 5 по З К. Доро
П	7	† Григ. Бог.	Ромуальда
В	8	Ксеноф. і Мар.	Івана з М.
С	9	† Пер. мощ. Іван. Золот.	Кирила
Ч	10	Єфрема	Схолястики
П	11	Ігнатія, Романа	Евфроз.
С	12	Трох Святих	Евлялії
Н	13	Нед. Митаря. Мчч. Кира і Івана	Старозак. Катерини
П	14	Муч. Трифона	Валентія
В	15	Стрітення Госп. Н. І. Х.	Юліянни
С	16	Прав. Симеона і Анни	Ср. попіл. Савина
Ч	17	Преп. Ізидора	Симеона
П	18	Муч. Агафії	Конрада і Сусан.
С	19	Прп. Вукола	Фелікса
Н	20	Нед. Блудн. Сина. Преп. Парт.	Нед. Мясоп.
П	21	Вмч. Теодора, Захарії	Катед. св. Петра
В	22	Мч. Нікифора	Петра Дам.
С	23	Мч. Харлампія	Матія ап.
Ч	24	Смч. Власія	Сиґфрида
П	25	С. Мелетія	Кесарія
С	26	Прп. Мартиніяна	Віктора
Н	27	Нед. Мясоп. Прп. Авксентія	Запусна
П	28	Ап. Онисима	Теофіля

З приповісток Соломонових.

Хто, не вислухавши, відповідає, той дурень і стид на нього спадає.

Безумного уста вдаються у сварку, а його слова викликують бійку.

Хто хоче приятелів мати, мусить і самий приязним бути.

При дурневи не говори, він бо знехтує розумні речі твої.

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР (Дальше).

1113—1125. Володимир Мономах.
1124—1153. Володимирко Галицький.
1153—1187. Ярослав Осьмомисл Галицький.
1169. Руйнування Київа Москалями.
1185. Похід Ігора на Половців.
1200—1340. Галицько-Володимирська Держава.
1200—1205. Роман, галицько-володимирський князь.
1205—1264. Данило.
1223. Перший прихід Татар.
1240. Другий прихід Татар. Кінець Київської Держави.
1253. Коронація Данила на короля.
1264—1300. Лев, галицький князь.
1300—1308. Юрій, галицький король.
1340. Кінець Галицько-Володимирської Держави. Кінець княжих часів.

II. Україна під Польщею й Литвою 1340—1648.

1340. Перший похід Поляків на Галичину.
1357. Перше прилучення Галичини до Польщі.
1413. Городельська унія.
1431—1436. Війна Свидригайла з Польщею.
1481. Заговір українсько-литовських князів проти Польщі.
1500. Початки козаччини.

ЗАПИСКИ:

БЕРЕЗЕНЬ — MARCH

3-ий місяць — 1927 — має 31 днів.

Дні	н.ст.	Українські свята	Латинські свята
В	1	Мчч. Памф. Валентія і пр.	Альбіна
С	2	Вмч. Теодора Тирона	Єлени
Ч	3	Св. Льва	Кунеґунди
П	4	Ап. Архіппа	Казиміра
С	5	Прп. Льва Катанського	Фридриха
Н	6	Нед. Сиропусна. Соб. Зад. Тим.	1. нед. посту. Том.
П	7	Мчч. з Евгенії	Івана Б.
В	8	Свщч. Полікарпа	Францішки
С	9	† 1 і 2 Найд. Голови Івана Хр.	40 мучеників
Ч	10	С. Тарасія	Константина В.
П	11	С. Порфірія	Рожі
С	12	Прп. Прокопія	Григорія Вел.
Н	13	1. Нед. Посту. Прп. Власія	2 нед. посту
П	14	Прч. Євдокії	Матильди
В	15	Свмч. Теодота	Льонґіна муч.
С	16	Мч. Евтропія	Герберта
Ч	17	Пр. Гарасима	Ґертруди
П	18	Муч. Конона	Едварда
С	19	42 мчч. з Амморії	Св. Йосифа Обр.
Н	20	2. Нед. Посту. Смчч. еп. з Херс.	3. нед. посту. Свф.
П	21	Прп. Теофілякта	Венедикта
В	22	† 40 м. з Севастії	Октавія, Катар.
С	23	Мч. Кондрата	Вікторіяна
Ч	24	Св. Софронія Єрус.	Гавриїла Арх.
П	25	Прп. Теофана	Благовіщ. Пр. Д.
С	26	Прп. Нікифора пер. мощ.	Емануїла
Н	27	3. Н. П. Хрестпокл. Пр. Венед.	4. н. п. Івана Дам.
П	28	Мч. Агапія	Сикста
В	29	Мч. Савіна	Кирила
С	30	† Прп. Алексія чол. Бож.	Івана
Ч	31	Св. Кирила Єрусал.	Вальбіни діви

Не високо мудруй,
Але твердо держись,
А хто правду лама,
З тим ти сміло борись!
Не бажай ти умом
Понад світом кружить,
А скоріш завізьмись
В світі праведно жить.

Ів. Франко.

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР (Дальше).

1507—1508. Повстання М. Глинського.
1529. Перший Литовський Статут.
1550. Дмитро Вишневецький укріплює Січ.
1566. Другий Литовський Статут.
1569. Люблинська унія.
1573. Перша українська друкарня у Львові.
1576. Смерть гетьмана Богдана Ружинського під Аслан Городком.
1578. Смерть Івана Підкови у Львові.
1580. Початки Острожської Академії.
1586. Львівське братство стає Ставропіґією. Початки середньої школи у Львові.
1592—1593. Повстання Криштофа Косинського.
1595—1596. Війна Лободи й Наливайка з Поляками.
1596. Берестейська церковна унія.
1600—1602. Самійло Кішка.
1616—1622. Петро Конашевич Сагайдачний.
1620. Обновлення православної єрархії.
1621. Битва з Турками під Хотином.
1625. Повстання Жмайла проти Польщі.
1630. Повстання Тараса Федоровича.
1632. Початки Київської Академії.
1635. Іван Сулима добуває Кодак.
1637—1638. Повстання Павлюка й Острянина.

ЗАПИСКИ:

Червень:
Іван, син Мих. Чапка родж.
в Кенорі, родичі Умичко
і Ксеня роф. Кевич родж.
в Кенорі, з Умичко.
Дат. родж. 23 мая 1927 (8-24-7)
Хрест. 2го черв. 1927.
Кумів: Мих. Нимиців
Параскев. Гурай
Дада: Др. Рейле. Вінніпег

КВІТЕНЬ — APRIL

4-ий місяць — 1927 — має 30 днів.

Дні	н.ст.	Українські свята	Латинські свята
П	1	Мчч. Хрисанта й Дарії	Гуґона
С	2	Прп. Отців з мон. Сави	Франца з П.
Н	3	**4. Нед. Пос.** Прп. Якова	**5. н. пос.** Ришарда
П	4	Свмч. Василія	Ізидора
В	5	Мч. Нікона, і пр.	Вінкентія
С	6	Захарія, **(Поклони)**	Келєстина
Ч	7	**Благов. Пр. Діви Марії**	Герм. Епіфанія
П	8	Арх. Гавриїла	Діонізія
С	9	Мч. Матрони	Марії Єгипет.
Н	10	**5. Нед. Пос.** Іляріона і Стеф.	**Цвітна нед.** Екзек.
П	11	Смч. Марка і Кирила	Лева п.
В	12	Прп. Івана Ліств.	Юлія
С	13	Прп. Іпатія	Юстина
Ч	14	Марії Єгип.	7 б. П.Д. М. Вал.
П	15	Прп. Тита Чудотворця	Анастазії
С	16	Прп. Нікити	Лямберта
Н	17	**Нед. Цвітна.** Прп. Йос. і Ґеорґ.	**Великдень**
П	18	Теодюла і Агапот.	**Світл. Понеділок**
В	19	Св. Евтихія	Вернарда
С	20	Прп. Ґеорґія	Супліція
Ч	21	Страст. Четвер. Іродіона	Анзельма
П	22	**Велика Пятниця**	Сотера і Кая
С	23	Велика Субота	Войтіха еп.
Н	24	**Великдень**	**1. по В.** Юрія муч.
П	25	**Світлий Понед.** Прп. Василія	Марка ев.
В	26	**Світлий Вівторок**	Кліта і Маркіяа
С	27	С. Мартина	Перегріна
Ч	28	Ап. Аристарха	Віталіса
П	29	Мч. Агапії і Пр.	Петра мч.
С	30	Прп. Симеона, Акадія	Катерини Сен.

З приповісток Соломонових.

Слухай поради й приймай докори, щоб через те опісля статись тобі мудрим.

Хто сварку залишає, той честь здобуває; **кождий** дурень до сварки горячиться.

Добре імя ліпше над велике богацтво, й добра слава дорозша над золото й срібло.

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР (Дальше).

III. Українська Держава за козацьких часів.

1648—1657. Богдан Хмельницький.
1648. Повстання Б. Хмельницького: Жовті Води, Корсунь, Пилявці, Львів, Замостє.
1649. Зборівська битва і мир.
1651. Битва під Берестечком і мир під Білою Церквою.
1652. Битва під Батогом.
1654. Союз України з Московщиною.
1655. 2-ий похід Хмельницького під Львів.
1657. Смерть Богдана Хмельницького.
1657—1659. Іван Виговський.
1658. Гадяцька умова.
1659. Перша війна з Московщиною. Побіда під Конотопом.
1659—1663. Іван Брюховецький.
1665—1676. Петро Дорошенко.
1667. Андрусівський мир. Поділ України між Московщиною і Польщею.
1668. Друга війна України з Московщиною.
1668—1672. Дамян Многогрішний.
1672. Похід Дорошенка з Турками під Львів і бучацька умова.
1672—1687. Іван Самійлович.

ЗАПИСКИ:

Субота 23 - 12 год. пополудне — в церкві коло [illegible]
6 год. вечером — [illegible]
Неділя 24 квітня — 4 год. рано — [illegible]
" " " — 6 год. рано — [illegible]
" " " — 10 год. рано — [illegible]
Понеділок 25 квітня — [illegible]
Вівторок 26 квітня — в церкві коло [illegible]
Неділя 1 мая — [illegible]

ТРАВЕНЬ — MAY

5-ий місяць — 1927 — має 31 днів.

Дні	н.ст.	Українські свята	Латинські свята
Н	1	**Нед. Томина.** Івана	**2. по В.** Фил. і Як.
П	2	Івана Ветхоп.	Зиґмонта
В	3	Преп. Теодора	Найдення Ч. Кр.
С	4	Смч. Януарія	Фльоріяна
Ч	5	Прп. Теодора, еп. Луки	Пія папи V.
П	6	**Юрія вмуч.**	Івана в олію
С	7	Мч. Сави	Доміцелі
Н	8	**Н. Мироносиць.** † Ап. і єв. Мар.	**3. по В.** Станисл.
П	9	Свщч. Василія	Григорія Н.
В	10	Свщмч. Симеона	Ізидора ор.
С	11	Ясона і Максима	Адольфа
Ч	12	9 мучеників в Кизиці	Панкратія
П	13	† Ап. Якова	Серватія
С	14	Прор. Єремії	Боніфатія
Н	15	**Н. Розслабл.** Бориса і Гліба	**4. по В.** Софії
П	16	† Преп. Теодозія Печ.	Серватія
В	17	Мч. Пелагії	Пасхалія
С	18	Мч. Ірини	Фелікса
Ч	19	Прав. Йова многострад.	Колестина
П	20	Явл. Ч. Хреста в Єрусалимі	Бернгарда
С	21	† Івана Бог.	Єлени Фел.
Н	22	**Н. Самар.** Пер. м. св. Николая	**5. по В.** Юлії діви
П	23	Ап. Симеона З.	Йоанни
В	24	Свч. Мокія	Урбана
С	25	Св. Епіфанія і Германа	Филипа Нер.
Ч	26	Мч. Гликерії	**Возн. Госп. Н. І. Х.**
П	27	Мч. Ізидора	Івана Нем.
С	28	Пр. Пахомія Вел.	Вільгельма
Н	29	**Н. Сліпородж.** Теодора свмч.	**6. по В.** Магдалини
П	30	Ап. Андроніка	Фелікса
В	31	Мч. Теодота Анк. і проч.	Петронелі

Добрі люде помагають один одному навіть не помічаючи того; а недобрі навмисне перешкоджають один одному. **Хінська приповідка.**

Кожен має свій тягар, свої хиби; ніхто не може обійтися без допомоги инших; і тому ми мусимо допомагати один одному потіхою, порадою й взаємними пересторогами. **Л. Толстой.**

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР (Дальше).

1687. Москва загарбує українську православну церкву.
1687—1709. Іван Мазепа.
1690. Смерть Івана Сірка.
1698. Смерть Петра Дорошенка.
1708. Третя війна з Московщиною.
1708—1722. Іван Скоропадський.
1709. Битва під Полтавою. Перше зруйнування Січі. Смерть Мазепи. Пилип Орлик гетьманом.
1710. Конституція Української Держави П. Орлика.
1722—1724. Павло Полуботок, наказний гетьман.
1727—1734. Данило Апостол.
1734. Обновлення Січі.
1750—1764. Кирило Розумовський.
1764. Скасовання гетьманства.
1768. Гайдамацьке повстання. — Коліївщина.
1772. Галичина переходить до Австрії.
1775. Друге зруйнування Січі. Прилучення Буковини до Австрії.
1782. Знесення кріпацтва в Галичині.
1782. Заведення московського ладу на Україні.

ЗАПИСКИ:

Олена дочка Юрка Шимочка
з села [illegible], [illegible] і
Паліїнна Швед з Великої [illegible]
[illegible].
родилася 5-го квітня 1927.
хрещ. 24 · 1927
Кум: Дмитро Симонак ~~[illegible]~~ Bedfordville
Агафія [illegible] Bedfordville
[illegible]
Антон [illegible]

ЧЕРВЕНЬ — JUNE

6-ий місяць — 1927 — **має 30 днів.**

Дні	н.ст.	Українські свята	Латинські свята
С	1	Свщмч. Патрикія	Якова
Ч	2	**Возн. Г.Н.І.Х. Муч.** Талатея	Еразма
П	3	† Константина і Єлени Царг.	Кльотильди
С	4	Мч. Василиска	Квірина
Н	5	**Нед. св. Отців,** Михайла	**З. св. Духа.** Фльор.
П	6	Прп. Симеона	**Пон. Зел. Св.** Нор.
В	7	† З. Знайд. Гол. Івана Хрест.	Роберта Люкр.
С	8	Ап. Карпа	Медарда
Ч	9	Свщмч. Терапонта	Прима
П	10	Никити	Марґарити
С	11	Субота задушна	Пресв. С. Ісуса
Н	12	**Св. Трійці** (Зел. Св.)	**1. по З.** Св. Трійці
П	13	**Св. Духа** (Зел. С.)	Антонія з Пад.
В	14	Мч. Юстина філ.	Василія В.
С	15	С. Никифора Царг.	Бенона
Ч	16	Мч. Лукіяна	**Боже Тіло**
П	17	С. Митрофана Цар.	Адольфа
С	18	Смч. Доротея.	Марцеля
Н	19	**1. Н. по Зісл. с. Д.** (Всіх святих)	**2. по З.** Гервасія
П	20	Теодота свщч.	Сильвестрія
В	21	Теодора стр.	Альойзія
С	22	С. Кирила Алекс.	Павлини
Ч	23	Смч. Тимотея	Аґриціни, Зен.
П	24	† Апп. Вартоломея і Варнави	Івана Хрест.
С	25	Прпп. Онуфрія і Петра	Проспера
Н	26	**2. Н. по Зісл. с. Д.** Мх. Акилини	**3. по З.** Івана і П.
П	27	Пр. Елисея, С. Мет.	Володислава
В	28	Пр. Амоса	Льва папи
С	29	С. Тихона	**Пера і Павла**
Ч	30	Мчч. Мануїла і пр.	Емілії і Луції

Частина твоїх приятелів осуджує тебе, а частина звеличує; наближайся до тих, хто ганьбить, і віддаляйся від тих, хто похваляє. **Талмуд.**

Втішайся поширенню вчинків добра. Коли-ж почуєш про злочини людей, нехай се буде для тебе болюче, як голки, що ніби впялися в спину. Коли-ж почуєш про добрі вчинки, прикрасися ними, як вінками квітів.

Хінська мудрість.

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР (Дальше).

IV. Відродження України 1784—1918.

1793. Правобережна Україна переходить до Росії.
1798. „Енеїда" Івана Потляревського.
1803. Смерть Кальнишевського.
1804. Початки Харківського університету.
1814—1861. Тарас Шевченко. *9, III., † 10, III.
1834. Початки Київського університету.
1838. „Дністрова Русалка".
1840. „Кобзар" Тараса Шевченка.
1843. Умер Маркіян Шашкевич, 7. VI.
1846. Кирило-Методіївське братство.
1848. Революція й знесення панщини в Австрії. Головна Українська Рада у Львові. Перші товариства й часописи, орґанізація національного війська в Галичині.
1861. Скасовання кріпацтва в Росії.
1867. Конституція в Австрії; початок свобідного розвитку Українців.
1868. Заснування Т-ва „Просвіта" у Львові, 8. XII.

ЗАПИСКИ:

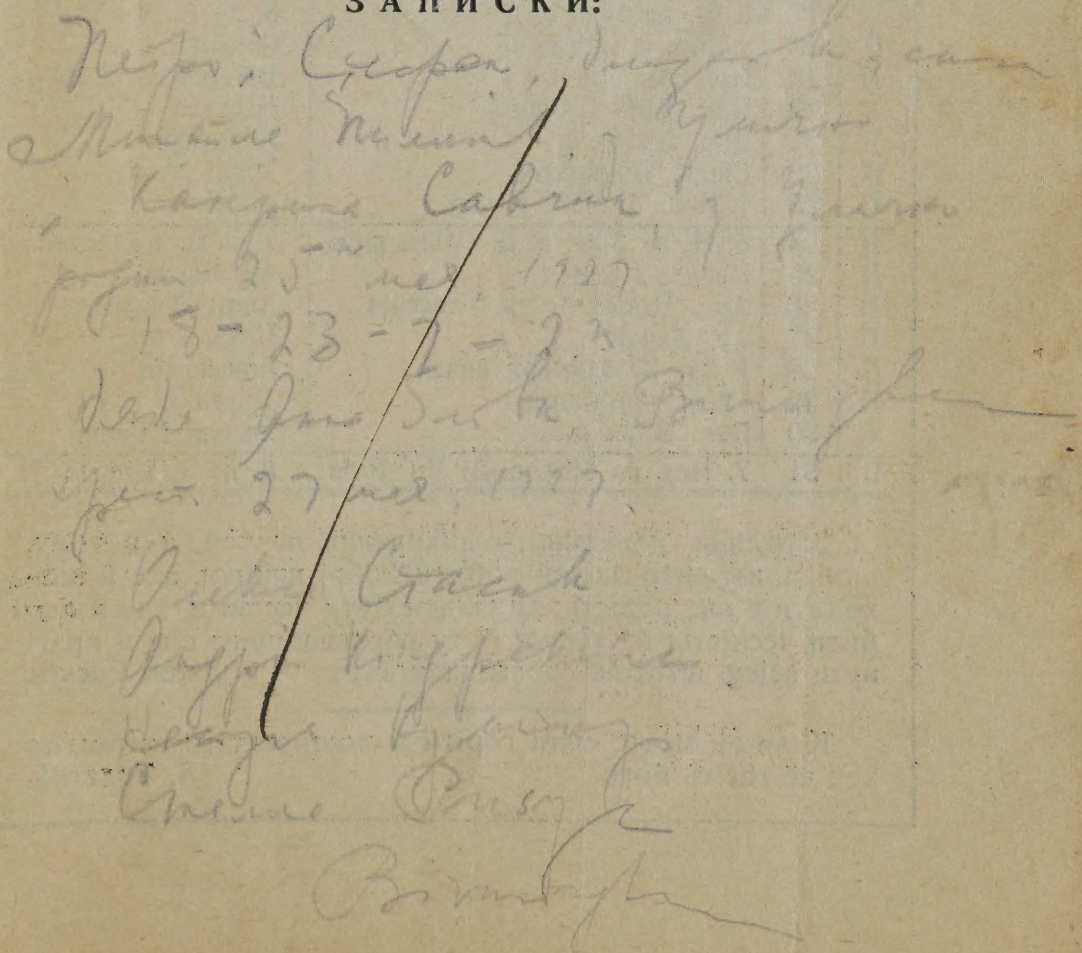

ЛИПЕНЬ — JULY

7-ий місяць — **1927** — **має 31 днів.**

Дні	н.ст.	Українські свята	Латинські свята
П	1	Муч. Леонтія	Теобальда
С	2	Ап. Юди	Пос. П. Д. М.
Н	3	**3. Н. по Зісл. св. Д. Методія**	**4. по З.** Геліодора
П	4	Мч. Юліяна	Йосифа
В	5	Смч. Евзебія	Фільомени
С	6	Мч. Аґрипіни	Елисавети кор.
Ч	7	† Різдво Івана Хрест.	Ісаї прор.
П	8	Мч. Февронії	Пульхерії
С	9	Пр. Давида	Івана Д. Кирил.
Н	10	**4. Н. по Зісл. св. Д.** Сампсона	**5. по З.** 7 братів м.
П	11	Кира і Івана	Меланії
В	12	**Апп. Петра і Павла**	Генрика
С	13	Собор 12 ап.	Марґарети
Ч	14	Коґми і Дамяна	Бонавентури
П	15	† Пол. Ризи Пр. Богородиці	Розісл. Апп.
С	16	Муч. Якинта	Пр. Діви шкапл.
Н	17	**5. Н. по Зісл. с. Д.** Андрея Кр.	**6. по З.** Алексія
П	18	† Кирила і Медодія	Симеона
В	19	Прп. Анастазія	Вінкентія з Пав.
С	20	Прп. Томи і Акакія	Чеслава
Ч	21	Вмч. Прокопія	Пракседи
П	22	**Свщч. Панкратія**	Марії Магд.
С	23	† Прп. Антонія Печер.	Аполінарія
Н	24	**6. Н. по Зісл. с. Д.** Ольги княг.	**7 по З.** Христини
П	25	Прокля і Ілярія	Ап. Якова
В	26	Арх. Гавриїла, пр. Стефана	Анни, Ераста.
С	27	Ап. Акили	Наталії
Ч	28	† **Св. Володимира князя**	Іннокентія
П	29	Свщч. Антиноґена	Марти д.
С	30	Вмч. Марини	Авдона і Сенни
Н	31	**7. Нед. по Зісл. с. Д.** Мч. Еміл.	**8. по З.** Ігнатія Л.

Завдання правдивого виховання не тільки в тому, щоб примусити людей робити добрі вчинки, але й знаходити в них радість; не тільки бути чесними, але й любити чесність; не тільки бути справедливим але й прагнути всією істотою справедливости. **Джон Роскін.**

Коли не маєте сили горіти й поширювати світла, то хоч не гасіть його. **Л. Толстой.**

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР (Дальше).

1873. Заснування Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові, 23. XII.
1876. Заборона українського письменства в Росії.
1898. Святкування 100-літних роковин українського письменства в Росії.
1900. Заснування Української революційної Партії, 11. II.
1902. Селянські розрухи на лівобережній Україні.
1905. Перша революція в Росії й на Україні.
1905. Перший український часопис на Україні за царського режіму „Хлібороб" у Лубнях, 25. XI.
1906. Перший український щоденник у Київі „Громадська Думка", 13. I.
1907. Заснування Українського Наукового Т-ва у Київі, 12. V.
1908. Атентат Мирослава Січинського на намісника Галичини ґрафа А. Потоцкого, 12. IV.
1914. Початок світової війни, 25. VII. Московські війська в Галичині.

З А П И С К И:

СЕРПЕНЬ — AUGUST

8-ий місяць — 1927 — має 31 днів.

Дні	н.ст.	Українські свята	Латинські свята
П	1	Мокрини	Петра в оков.
В	2	† Прор. Ілії	Пр. Д. М. Анк.
С	3	Прп. Симеона, Івана, Єзек.	Н. св. Стефана
Ч	4	Марії Магдалини	Домініка
П	5	Зяв. Б. М. на горі Поч. (1675)	М. Б. Сніж.
С	6	† Бориса і Гліба	Преобр. Госп.
Н	7	8. Н. по З. с. Д. Усп. св. Анни	9. по З. Кастана
П	8	Смч. Єрмолая	Кириака
В	9	† Вмч. Пантелеймона	Романа
С	10	Ап. Прохора і проч.	Лаврентія
Ч	11	Муч. Калиника	Сузанни
П	12	Апп. Сили і проч.	Кляри
С	13	Прп. Євдокима	Іполита
Н	14	9. по З. с. Д. † Мчч. Макавеїв	10. по З. Евсевія
П	15	Пер. мощ. св. Стефана	Усп. Пр. Д. Марії
В	16	Прп. Ісаакія і проч.	Якинта, Роха
С	17	7 Молодців в Ефосії	Ліберта
Ч	18	Муч. Євсигнія	Єлени
П	19	Преобр. Г. Н. І. Хр.	Беніґни
С	20	Пермч. Дометія	Стефана кор.
Н	21	10. Н. по З. с. Д. Еп. Еміліяна	11. по З. Іванни
П	22	† ап. Матея	Філіберта
В	23	Мч. Лаврентія	Филипа еп.
С	24	Мч. Евпла	Вартоломея
Ч	25	Мч. Фотія і Аникити	Людвики кор.
П	26	Пр. Максима іспов.	Зефірина папи
С	27	Прор. Михея	Перен. св. Кр.
Н	28	11. Н. по З. с. Д. Усп. Пр. Д. М.	12. по З. Авґустина
П	29	Пернес. обр. І. Хр.	Усікн. Гл. Ів. Хрес,
В	30	Мч. Мирона	Рожи з Ліми
С	31	Мч. Флора і Лавра	Раймунда

З приповісток Соломонових.

Хто яму копає, сам упаде в неї, а хто котить каменя в гору, до того він і вернеться.

Розумний син свойому отцеві втіха, а син безумний —материне горе.

Хто літом жне, — се чоловік розумний; хто-ж спить у жнива, той — чоловік безумний.

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР (Дальше).

1914. Основання „Союзу визволення України" у Львові, 4. VIII.

1916. Посол Семен Вітик заявив в австрійськім парляменті, що Українці в Австрії бажають зєдинитися з вільною Україною царського забору, 11. X.

1917. Друга революція в Росії й на Україні. Українська Центральна Рада в Київі, 7. III. — Початок війни з Московщиною.

I. Всеукраїнський Національний Конґрес у Київі, 19. IV.

I. Український військовий Зїзд у Київі, 18. V.

I. Український селянський Зїзд у Київі, 10. VI.

I. Універсал Центральної Ради, 23.VI.

II. Універсал Центральної Ради, 16. VII.

(Угода з тимчасовим російським урядом).

Український робітничий Зїзд у Київі, 24. VII.

„Зїзд Народів" у Київі, 21. IX.

Большевицький переворот в Росії, 7. XI.

III. Універсал Центральної Ради, 20. XI. Проголошення України републикою.

Всеукраїнський Зїзд рад робітничих, селянських і жовнірських депутатів, 7. XII.

ЗАПИСКИ:

ВЕРЕСЕНЬ — SEPTEMBER

9-ий місяць — **1927** — **має 30 днів.**

Дні	н.ст.	Українські свята	Латинські свята
Ч	1	Мч. Андрія	Еґідія
П	2	Пр. Самуїла	Юста
С	3	Ап. Тадея і мч. Васси	Бронислава
Н	4	**12. Н. по З. с. Д.** Мч. Аґатоника	**13. по З.** Розалії Д.
П	5	Мч. Луна	Лаврентія еп.
В	6	Свщч. Євтихія	Пр. Захарії
С	7	Апп. Вартоломея і Тита	Реґіни
Ч	8	Мч. Адріяна і Наталії	**Рожд. П.Д.М.**
П	9	Прп. Пімена	Горґонія
С	10	Прп. Мойсея Мурина	Никола з Тол.
Н	11	**13. Н. по З. с. Д.** Ус. Ів. Хрес.	**14. по З.** Прота
П	12	С. Олександри	Ґвідона
В	13	† Полож. Пояса Богор.	Товії, Прокс.
С	14	† Симеона Ст.	**Водв. Ч. Хр.**
Ч	15	Мч. Маманта, пр. Івана П.	Нікодема
П	16	Смч. Антима, пр. Теоктита	Корнилія
С	17	Смч. Вавил., прп. Мойс. Бог.	Лямберта
Н	18	**14. по З. с. Д.** Прор. Захарії	**15. по З.** Томи
П	19	Чудо Арх. Михаїла	Януарія
В	20	Мч. Созонта	Евстахія
С	21	**Різд. Пр. Діви Марії**	Еванг. Матея
Ч	22	Йоакима і Анни	Маврикія
П	23	Мч. Міподори і проч.	Теклі
С	24	Прп. Теодори	Ґерарда еп.
Н	25	**15. Н. по З. с. Д.** Смч. Автонома	**16. по З.** Володисл.
П	26	Корнилія	Кипріяна
В	27	**Воздвиж. Ч. Креста**	Косми і Дамяна
С	28	Вмч. Никити	Вячеслава
Ч	29	Вмч. Євфимії	**Михайла Арх.**
П	30	Мчч. Софії і проч.	Єроніма

Більший зпоміж вас нехай буде вам слугою; бо хто звеличує себе, той буде принижений, а хто принижує себе, той звеличиться. Мат. XXIII: 11-12.

Згадуй про все лихе, що ти вчинив. Се допоможе тобі не робити лихого. Коли-ж згадуватимеш про те, що ти доброго зробив, се перешкодить тобі чинити добре.

Ставай на нижчому місці, ніж тобі належиться.

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР (Дальше).

V. Самостійна Українська Держава від 1918 року. Боротьба за українські землі.

1918. 22 І. Проголошення самостійности України.
9. ІІ. Берестейський мир самостійної України з центральними державами.
Українські університети в Київі, 6. Х. й Камянці, 1. VII.
29. VI. Павло Скоропадський гетьманом самостійної України.
19. Х. Українська Національна Рада у Львові і проголошення Західної Области Української Народньої Республики.
14. XI. Заснування Всеукраїнської Академії Наук.
Грамота гетьмана Скоропадського про федерацію з Росією, 15. XI.
15. XI. Повстання проти гетьмана Скоропадського. Директорія УНР.
Війська Директорії займають Київ при допомозі Січових Стрільців, 14. XII.

З А П И С К И:

ЖОВТЕНЬ — OCTOBER

10-ий місяць — 1927 — має 31 днів.

Дні	н.ст.	Українські свята	Латинські свята
С	1	пр. Євменія	Реміґія еп.
Н	2	**16. Н. по З. с. Д.** Мч. Трофима	**17. по З.** Леодепада
П	3	Евстатія	Кандида
В	4	Ап. Кондрата	Франца Ас.
С	5	Смч. Фоки і Йони	Плакида
Ч	6	Зачаття Івана Хрест.	Брунона
П	7	Мч. Теклі	Юстини Діви
С	8	Прп. Евфрозинії	Бриґіди
Н	9	**17. Н. по З. с. Д. Івана Богосл.**	**18. по З. Людвіка**
П	10	Муч. Каліграта	Францішка Бор.
В	11	† Прп. Харітона	Плякиди
С	12	Прп. Киріяка	Максиміліяна
Ч	13	Смч. Григорія	Едварда кор.
П	14	**Покрова Пр. Діви Марії**	Калікста папи
С	15	Смч. Кипріяна, Юстини	Ядвіґи і Тереси
Н	16	**18. Н. по З. с. Д.** Смч. Діонізія	**19. по З.** Ґалля
П	17	Смч. Єротея	Лукії
В	18	Мч. Харитини	**Еванг. Луки**
С	19	† Ап. Томи	Петра з А.
Ч	20	Мч. Сергія і Вакха	Феліціяна еп.
П	21	Прп. Пелягії	Уршулі
С	22	† Ап. Якова	Кордулі
Н	23	**19. Н. по З. с. Д.** Евлампія	**20 по З.** Івана К.
П	24	Ап. Филипа	Рафаїла арх.
В	25	Мчч. Прова і проч.	Івана Кант.
С	26	Мчч. Карпа і Папіли	Євариста
Ч	27	† Параскевії	Сивини мч.
П	28	Прп. Евтимія і Прмч. Лукіяна	Самона і Юди
С	29	Мч. Лонґіна	Нарциза еп.
Н	30	**20. Н. по З. с. Д.** Андрея, Осії	**21. по З. Клявдія**
П	31	† Ап. Луки	Вольфанґа

З приповісток Соломонових.

Память про праведника остане благословенна, імя-ж безбожних огидне.

Ненависть сварні роздуває, любов же всі гріхи покриває.

Хто стереже уста, той душу зберігає: хто-ж рот свій отвирає, тому біда.

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР (Дальше).

1919 І. Трудовий Конґрес у Київі з участю галицьких делєґатів, 22—28 І.
22. І. Проголошення зединення Соборної України в Київі на Софійській площі.
17. ІІІ. Мирова конференція в Парижі признає Закарпатську Україну Чехословацькій Републиці.
10. ІХ. Договір у Сан Жермен під Парижем, яким держави антанти приняли на себе суверенність Східної Галичини.
6. ХІ. Умова Української Г. А. з ґен. Денікіном в Ситківцях.
1920. Варшавський договір С. Петлюри з Польщею, 22. ІV.
20. VIII. Договір в Севр під Парижем призначує Східну Галичину окремою державною територією й означує її границі між Чехословаччиною, Польщею і Румунією.
9. V. Заснування Т-ва „Просвіта" в Ужгороді.
Липень-вересень. Большевицькі війська в Галичині.

З А П И С К И:

ЛИСТОПАД — NOVEMBER

11-ий місяць — 1927 — має 30 днів.

Дні	н.ст.	Українські свята	Латинські свята
В	1	Прор. Йоїла, муч. Уара	**Всіх Святих**
С	2	Вмч. Артема	День Зад.
Ч	3	Прп. Іляріона Вел.	Губерта
П	4	С. Аверкія	Короля Бор.
С	5	† Ап. Якова Бр. Госп.	Захарія, Єлисавет.
Н	6	**21. Н. по З. с. Д.** Муч. Арети	**22. по З.** Леонарда
П	7	Мч. Маркіяна	Теоґата
В	8	**Вмч. Димитрія**	Севера
С	9	Мч. Нестора	Теодора
Ч	10	† Параскевії	Андрея
П	11	Прмч. Анастазії	Мартина еп.
С	12	Мчч. Зиновія і Зиновії	Мартина папи
Н	13	**22. Н. по З. с. Д.** Стахія	**23. по З.** Стан. Кос.
П	14	Косми і Дамяна	Йосафата
В	15	Мучч. Акиндина і проч.	Леопольда
С	16	Мучч. Акепсима і проч.	Едмунда
Ч	17	Пр. Йоанікія, мч. Нікандра	Сальомеї
П	18	Мчч. Галактіона і Епістинії	Оттона
С	19	Св. Павла Царг.	Єлисавети кор.
Н	20	**23. Н. по З. с. Д.** Єрона, Лазаря	**24. по З.** Фелікса
П	21	**Арх. Михаїла**	Введ. в хр. Пр. Діви
В	22	Мчч. Онисиф., Порф., Матрони	Кикилії
С	23	Апп. Ераста, Олімпа	Климента
Ч	24	Мчч. Міни, Віктора і проч.	Івана від Хр. Ем.
П	25	Івана Милост.	Катерини д.
С	26	† Івана Золот.	Конрада
Н	27	**24. Н. по З. с. Д.** Ап. Филипа	**1. Адв.** Валеріяна
П	28	Мч. Гурія і проч.	Кресцентія
В	29	† Ап. Матея	Сатурніна
С	30	С. Григорія Чудотв.	Ап. Андрея

Люде живуть любовю: любов до себе, зародок смерти, любов до Бога й людей — початок життя.

Л. Толстой.

Головна підвалина недоброго устрою життя — се неправдива віра.

Досить тільки просто й щиро приняти науку Христа, щоб нам зясувалася та жахлива облудність, у якій живемо всі ми й кожний з нас.

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР (Дальше).

1921. 18. III. Мировий трактат у Ризі віддає землі на захід від лінії Збруч-Острог-Серни — Польщі, на схід від тої лінії Радянському Союзови. В той спосіб дісталися Польщі — Волинь, Полісся, Підляше і Холмщина, а ціла Велика Україна увійшла в склад СССР.
Прилучення Закарпатської України („Угорської Руси") до Чехословаччини, 8. V.

1922. Вибори до польського сойму в Польщі, 5. XI. Українці Галичини здержалися від виборів, а Українці Волині, Холмщини, Полісся і Підляша віднесли повну побіду при виборах.

1923. 14. III. Рада амбасадорів антанти прилучила Галичину до Польщі. Друге отже прилучення Галичини до Польщі.
Ухвалення Конституції Союзу Радянських Республик, в тім і України, 6. VII.

ЗАПИСКИ:

ГРУДЕНЬ — DECEMBER

12-ий місяць — **1927** — **має 31 днів.**

Дні	н.ст.	Українські свята	Латинські свята
Ч	1	Мчч. Плятона і Романа	Еліґія
П	2	Пр. Авдія, мч. Варлаама	Бібіяни
С	3	Прп. Григорія	Францішка Ксав.
Н	4	**25 по. З. с. Д. Введ. в хр. Пр. Д.**	2. Адв. Варвари
П	5	Ап. Филимона	Сави еп.
В	6	Сс. Амфільохія і Григорія	Николи Чуд.
С	7	Вмч. Катерини, Меркурія	Амвросія
П	9	Смчч. Клим, Петра, Алекс.	**Н. Зач. П.Д.М.**
Ч	8	Прп. Алипія	Леокадії
С	10	Вмч. Якова і прп. Палладія	П.Д.М. з Льор.
Н	11	**26. Н. по З. с. Д.** Стефана, Ір.	3. Адв. Дамазія
П	12	Мчч. Параона і Філумена	Александри
В	13	† Ап. Андрея Первозванного	Лукії і Отилії
С	14	Прп. Наума	Спірідіона
Ч	15	Пр. Аввакума	Фортун, Лазаря
П	16	Пр. Софонія	Аделяйди
С	17	† Вмч. Варвари	Лазаря
Н	18	**27. Н. по З. с. Д.** Сави Осв.	4. Адв. Ґраціяна
П	19	**Миколая Чудотворця**	Немезія
В	20	С. Амвросія	Теофіля Ліберта
С	21	Прп. Потапія	Ап. Томи
Ч	22	**† Зачаття Св. Анни**	Зенона
П	23	Мчч. Міни, Єрмоґена і пр.	Вікторії
С	24	Прп. Даниїла Стовп.	Адама і Еви
Н	25	**Нед. Праот.** Спірідона	**Різдво**
П	26	† Мчч. Евстратія і пр.	**Св. Стефана**
В	27	Мчч. Тирса, Левкія	Івана еванг.
С	28	Смч. Елєвтерія, прп. Павла	Убитих дітей
Ч	29	Прп. Аґґея	Томи еп.
П	30	Прп. Даниїла і 3 молодців.	Давида царя
С	31	Мчч. Севастіяна і пр.	Сильвестра папи

Мудрого запитали: „Що таке наука?" Він сказав: „Те, щоб знати людей". Його запитали також: „У чім полягає доброчинність?" Він відповів: „У тім, щоб любити людей." **Хінська мудрість.**

У приватному і в громадянському житті є один закон: хочеш поліпшити життя, будь готовий віддати його.

Важне не те місце, на якому ми стоїмо, а той напрям, по якому ми посуваємось.

УКРАЇНСЬКИЙ ІСТОРИЧНИЙ КАЛЄНДАР (Дальше).

1924. 12. II. Замордування Ольги Басарабової у львівській поліційній тюрмі польською поліцією.
31. VII. Польський закон про орґанізацію школи на українських землях, а також білоруських.
31. VII. Польський закон про мову, яким обмежено права української мови на території Східної Галичини.

1925. Шкільний плєбісцит на українських землях під Польщею. Утраквізація українських державних ґімназій у Львові, Перемишлі та Тернополі польським міністром освіти Станіславом Ґрабским. (Провести в життя утраквізації Ґрабському не вдалося).
14. VII. Повстання Українського Національно-Демократичного Обєднання.
28. XII. Польський сойм приняв кривдячий український нарід закон про земельну реформу.

1926. 25. V. Трагічна смерть Голови Директорії і Головного Отамана військ УНР. Симона Петлюри з руки Жида Шварцбарта на вулиці Парижа.

ЗАПИСКИ:

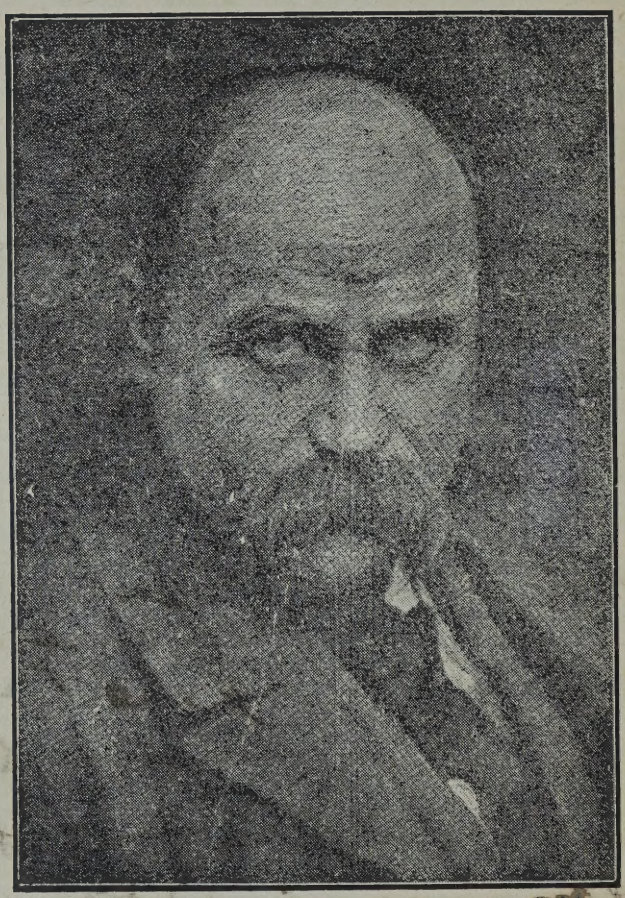

Тарас Шевченко (1814—1861).

Вставайте,
Кайдани порвіте,
І вражою, злою кровю
Волю окропіте!

З Новим Роком.

Новий вже рік, новий вже рік,
Голосять дзвони всюда;
І ввесь всесвіт втішаєсь днесь, —
Себе втішають люде.

Радіють всі, бо знов одна
Пішла в альбом картина,
І вже по вік не вернеся
Прожитая година.

І перед сим новим царем
Бажаєсь стать в покорі,
Й лишить йому свою судьбу,
Як те судно на морі.

Та ми тепер не станем знов
Пускатись сліпо долі,
Щоби опять упасти в діл
В обійми тьми сліпої.

Ми з роком сим усі як стій
Вплянуєм шлях роботи,
І дружно ми в перед підем,
Забувши всі гризоти.

Бо знаєм ми з науки літ,
Що сила лиш в громаді;
А хто веде в нутрі борбу, —
Пропаде у безладді.

І знаєм ми, що нам ніхто
Небес вхилить не може;
Ми часто в дар дістанем те,
Котре комусь негоже.

Та певні ми, і певні все,
Що щастя в праці має.
Тай успіх, доля в того є,
Хто ковалем бувае.

І хто оттак всегда в життю
На себе полягае,
На ласку чиюсь він не жде —
Той поступ все здибае.

Новий вже рік, новий вже рік,
Голосять дзвони всюди;
В обнові ми впере ідем,
Лишивши давні блуди.

Ів. Данильчук.

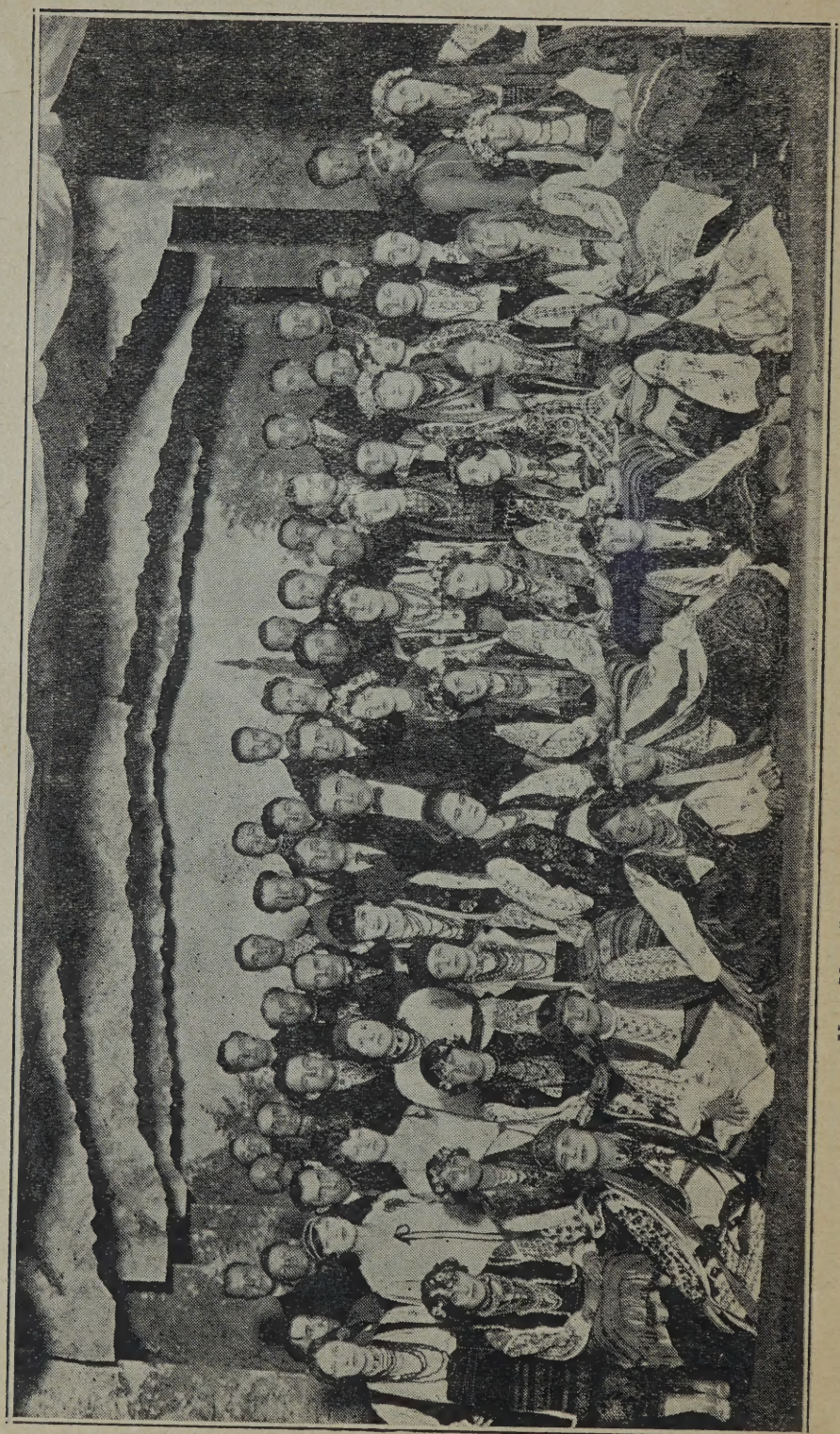

Хор Українського Народного Дому в Вінніпегу в 1926 р.

Василь Стефаник.

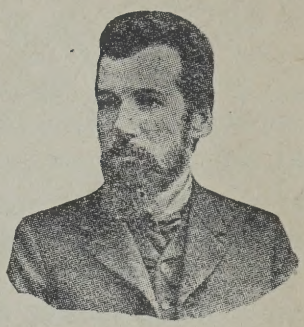

ВАСИЛЬ СТЕФАНИК є найталановійший сучасний український письменник. Родився 14 травня, 1871 р., в селі Русові, снятинського повіту (Галичина), і походить зі селянської родини. В своїх оповіданнях яскраво описує селянське горе, яке бачив по селах і яке самому доводилось переживати. До тепер вийшли збірки його оповідань під такими назвами: „Синя книжечка", „Камяний хрест", „Дорога", „Моє Слово", і найновійша повоєнна збірка оповідань „Земля", звідки і взято понище оповідання.

ВОНА — ЗЕМЛЯ.

То як Семен із заходом сонця вернув до дому, то застав на своїм подвіррі пять кованих возів, набитих всіляким добром, ще й колиска на верху була. Коні коло возів добрі. А на приспі сиділи старі й молоді, самі незнайомі. То Семен, старий і босий, з черевиками через плечі, сказав:

— Славайсу Христу, люде добрі! Відки ви і як вас маю звати?

— Ми буковинські, война вігнала нас із дому; я є Данило, а це коло мене моя жінка Марія, стара вже; а це мої дві невістці з дітьми, та донька, також з дітьми; та хочемо у вас переночувати, як приймете.

— Ночуйте, та будьте гостями. Сяду я коло вас, та побалакаю з вами, а жінка най варит вечерю. Вона в мене друга, молода і година, як схоче.

— А це в мене перша, уже пятьдесять років, як за мною, та тепер здуріла, та поховаю я єї дес на роздорожу, бо розум свій загубила під колесами. Доки ще з фіри виділа наше село, то плакала та з воза тікала, та невістки здоганяли, а як не вздріла вже свого села, то заніміла. Та сидит оттут німа межи внуками...

— Бадю Даниле, не дивуйте! Вона лишила слова свої на вікнах, та на золотих образах в свої хаті, то вони як пташечки бютси по порожні хаті, як сироти. Молитви щебечут по вуглах, а баба без них німа буде... А підіт ви до

великої хати та перед святим Николаєм проведіт єї молитву; може народитси в ні слово.

То оба старі затягнули бабу перед образи й голосно говорили молитву. Та баба мовчала.

— Загубила вона свої слова коло своїх святих тай там їх відшукає.

Знов на приспі.

— Не моє діло питати, але чого ви кованими возами та вороними кіньми та з дітьми молодими землю свою покинули?

— Бадю Семене, на вороні коні та на вози ковані я склав свої діти, аби їх на наругу не подати. Як попа з попадею скували та повезли в гори, як професора взели в ночі, Бог вість куда, а віта повісили серед села і поклали жовніря, аби хто не поховав, то я відрікси землі тай кров свою наклав на ковані вози, аби ніхто єї не споганив. Царь православний, а ми православні, тай зрада. Це раз; а другий раз — Москаль іде і сонце залягає. І Хина і Сибірь та дикий нарід з цілого світа; старих ріжут, молоді жінки ґвавтують та цицки відрубують, а малі діти ведут у колію та розкидают по пустих землях у далекім царстві... Та вікна в селі посліпли, а дзвони заніміли. Кара божа спустиласи на нас за гріхи цілого світа. І від тежкої руки Господа милосердного я пробував кров свою, діти мої, забрати в мир хрещений.

— Кличут вечеріти, Даниле, а Бога не гнівіт своїм нерозумним жалем.

— — — — — — — — — —

— Їжте та досягайте ви, птахи, що летите, не знати куди. А ми, Даниле, оба покушіймо цеї гиркої та може старі наші плечі від землі відвернутси в гору.

Вечеря не була нікому мила, лиш оба ліди попивали горівку та також страви не брали в рот.

— Ідіт ви, діти, спати зі своїми дітьми, най вам Бог ясні сни намалює, а ми старі ще побудемо.

— Даниле, кобисте не гнівалиси, то яби щос сказав вам.

— Я розум і гнів лишив на своїм подвірю; можете мене і вібити, бо я, видите, старий птах та без гнізда.

— Старий птах най гнізда старого не покидає, бо нове збудувати вже не годен. Бо ліпше, аби його голова у старім гнізді застигла, як у яру при чужі дорозі.

— Правда, Семене, правда, за це слово я вам дякую...

— Та куди ви си вибрали? За панами і за Жидами? Цісарь має для них касу утворену, а вам каса заперта. Як увідете у чужий язик, у великі студені мури, то доля розфурєє вас по каміню і лиш снитиси вам буде наша красна земля, а руки закостенілі будут з непамєти сіяти на сміх панам, що спаціруют, яру пшиницу по коміню. Бог не прийме вас до себе з того кмаіня, але віде перед свої ворота, як вас убют на наші земли. Вертайтиси на свою мнєконьку землю, а там буде вас Бог благословити і на шибеници...

— Грішний я, Семенку, грішний перед Богом і перед вами. А то в мене ниви, як вівці добре годовані, чорні та кучеряві. Я зараз завертаю вози до схід сонца, аби Бога не гнівити...

— Наше діло з землею; пустиш єї, то пропадеш, тримаєш єї, то вона всю силу з тебе вігортає, вічерпує долонями твою душу; ти припадаєш до неї, горбишси, вона з тебе жили вісотує, а за то у тебе отари, та стада, та стоги. І вона за твою силу дає тобі повну хату дітий і внуків, що регочутси, як срібні дзвінки, і червоніют, як калина... Не йди, Даниле, з панами та з Жидами, не шукай царя, бо тобі царя не треба; все якис прийде до мужика, аби податок брати...

— За ваше слово, Семене, най вам Бог даст усе найліпше; я вертаю до дому, найси діє Божа воля.

Тай баба Марія заговорила:

— Ідім, Даниле, до дому, ідім.

— Ат сука баба, як вішло на єї, то зараз заговорила!

— А тепер пиймо на „будьте здорові"; дай Боже, абим лиху годину перебули, а як пімремо, аби наші кости зогнивали в наші земли.

І пили оба діди, тай стара баба з ними, та співали. Баба сиділа в середині та кріпко обіймала обох руками та проводила пісні:

Лишень моя мила,
Як голубка сива,
Вона спати не лягає!
Дитину колише,
Дрібне листє пише,
З буйним вітром розмовляє...

Та так вони співали до зорів, а на зорях ковані вози заклекотіли і Данило вертав до дому.

А як сонце сходило, то оба діди прощалися, цілували себе в чорні руки, а червоне сонце кинуло їх тіни через межі, далеко по землі.

Осип Маковей.

ВІДМОВА.

I. До Світлого Начальства села Болотнища.

Прошу Світле Начальство приняти мене на хлопа до своєї громади.

Я походжу також з хлопського роду, але, на жаль, був потім якийсь час паном, а іменно повітовим суддею. Я скінчив гімназію, університет, зложив ріжні іспити і маю докторат прав. За австрійських і українських часів я служив у суді; коли-ж прийшла Польща, я втратив посаду. Тепер я бачу, що мій Тато зробив мені велику кривду, що посилав мене до шкіл, бо краще було лишити мене дома.

Прошу Світле Начальство примістити мене у своїй громаді і дати мені яку відповідну роботу. Я можу бути писарем, можу вести касу, читальню, крамницю, спілку якусь, можу давати правничі поради і в потребі бути громадським пастухом.

Родини я не маю і згоджуся на малу плату. Тому, що панська одежа на мені вже подерлася, а нової не маю за що купити, я переберуся так, як у Вас носяться.

Др. Василь Близнюк.

II. До Пана Д-ра Василя Близнюка.

Наша громада ни пристає і ни хочи вас приймити до себи, бо ми свого писаря маємо і нам такого вченого пастуха ни треба, бо Ви все одно пан і з панами будети тримати, а ми вас до школи не посилали, тай годувати не мислимо. Було си так високо не вчити, то булибисти мали що їсти. А нам таких голодників ни треба, маємо своїх досить.

† **Микита Рогатий,** начальник,
підписав **Станіслав Кренціцкі,**
писар.

Дмитро Тягнигоре.

КРОВ ЗА КРОВ.

Десятки літ воювала Росія з кавказькими племенами, заким покорила весь Кавказ, забравши в полон їх вождя Шаміля. Не мало старшин і жовнірів зложили свої голови від кабардинських, чеченських і черкеських куль, шабель та кинджалів. Хоробрі, войовничі Кавказці завзято боронили свою волю. Не мало в тім часі лучилось цікавих подій, котрі остались невідомими. Про одну таку подію, котра характеризує народні традиції Кавказців, я маю на меті тут оповісти.

Кавказці ще до нині тримаються правила, що кров має бути змита кровю, за пімсту пімста: батько мститься за сина, син за батька, брат за сестру, сестра за брата; се є їх святим обовязком. Горець роками висліджує свого ворога, доки не убє його. Матір відрікласяб свого сина, колиб він не пімстив смерти батька, не змив йог окров кровю ворога.

Було се скоро після того, як Росіяне здобули останнє оборонне місце Аул Гуниб, на високій горі, на якій отаборився Шаміль з триста найхоробрійшими горцями-мюридами.

В однім аулі (селі), який заявив Росіянам свою підданість, закватирував відділ війська, в котрім служив молодий поручник Михайло Рязанов, син богатих родичів, великий поклонник женської краси.

Не раз Рязанов поглядав лакомим оком на молодих дівчат, котрі ішли зі збанками по воду; видів їх легкий хід, гнучкий стан, чорні блискучі очі, котрі виглядали з під шовкових брів, тільки личка були закриті чабрами (ткатина, котрою женщини закривали свої лиця). Пробував говорити з ними, наблизитися до них, та вони швидко втікали від уруса в свої саклі (хати). Силою задержати дівчину, чи жінку було небезпечно: не один бо сміливий старшина або жовнір покушав гострого кинджала, бо горські женщини за честь свою уміли постояти.

В сусідстві з кватирою Рязанова жила молода 18-літ-

на дівчина, Фатіма, з братом Алі, шість-літним хлопчиком. Фатіма уважалась найкращою на цілий аул. Батько її зложив свою голову за волю Кавказу і через те Фатіма ненавиділа всіх шайтанів-урусів.

Ото-ж не диво, що красавиця Фатіма впала в око Рязанову і він намагався склонити її серце до себе. При кождій нагоді старався розмовитися з нею, але вона не звертала на него уваги і ховалася.

Був якось гарний, тихий вечер, коли Рязанов стрінув Фатіму біля воріт. Він спинив її і промовив:

— Чого ти, прекрасна Фатімо, втікаєш від мене? Я люблю тебе!

Він хотів взяти її за руку, але Фатіма відскочила і сказала:

— Я знаю твою любов, урусе! Ваша любов покрила кровю весь наш Кавказ, в тій крові замочені і твої руки, — на них кров мого батька, мого народу. Моя краса не для тебе. Мені Аллах і тінь мого батька ніколи не простилиб, колиб я віддала своє серце ворогови. Я ніжна рожа, а ти мороз, котрий враз з другими приніс смерть нашій волі.

Сказавши се, Фатіма скрилась до саклі.

В надії, що серце красавиці змякне, Рязанов пішов за нею.

— Бачиш, я не гніваюсь на тебе за твої слова, — звернувся він до Фатіми. — Кажу тобі ще раз, що люблю тебе. Поглянь в мої очі, вони тобі засвідчать про се.

— Відійди від мене, — промовила Фатіма, — твоя любов се їдь для мене. Не до любови мені... Моє серце горить, ридає, мої брати ховаються по горах, як хижі звірі, а я буду кохатись з тим, котрий їх переслідує, убиває?... Ні, ніколи!

— Ти сотворена для любови, промовив Рязанов, — ти ніжна, як лелія. Ох, щоб я не дав за те, щоб поглянути на твоє личко!

Не роздумуючи довго, він швидко підніс чабру, з під котрої виглянули чудові рожеві уста і румяне личко.

Фатіма засоромилась. Очі її загорілись; вона вирвала чабру з руки Рязанова і гляділа на него, а сама вся тремтіла. Рязанов приняв се за знак першої перемоги і, схопивши Фа-

тіму за стан, стиснув її в горячих обіймах. Фатіма не вирівалась, а гляділа в його очі, неначе та змія, що своїм поглядом зачаровує пташину. Нараз вона вирвалась з обіймів, а в руках її блиснув малий кинджал, котрим вона ударила Рязанова в груди. Він успів заслонитися рукою і кинджал прошив тільки руку. Рязанов хотів вийти з саклі, та Фатіма загородила йому дорогу і крикнула:

— За поруганння моєї чести трупом упадеш, проклятий гяур!

Рязанов вихопив пістоля і се ще більше розярило Фатіму. Вона як львиця кинулась на нього і знов ранила його в плече. Розлігся гук стрілу з пістоляти і красавиця Фатіма, поцілена кулею в серце, упала на землю.

Рязанов доніс начальству, що Фатіма напала на него і він обороняючись вистрілив. Так діло і закінчилось.

Горці булиб розправились з Рязановим, бо догадувалися через що то всьо сталося, але боялись, щоб наїздники не знищили їх аул. Все-ж таки вони вивідали звідки Рязанов походить, як називається і все те записали, щоб Алі, коли підросте, мав змогу найти виновника смерти сестри і відімстити йому.

— — — — — — — — — —

Пройшло двайцять літ з тої пори. Рязанов, в чині майора, вийшов з військової служби і проживав в своїй маєтности, селі Гуляєвці, тульської ґубернії, з жінкою і одиначкою дочкою Олександрою, котрій ішов вісімнайцятий рік життя. Гарна Олександра була любимцею батька, котрий мріяв про скоре одруження її з одним визначним офіцером.

Одного дня, коли Рязанов був на подвірю, до него підійшов молодий ще Черкес, чемно уклонився і став проситися на службу за сторожа. Рязанов, знаючи Черкесів, радо згодився на се.

— Як тебе зовуть? — запитав Рязанов Черкеса.

— Алі Дзадзаєв, — відповів Черкес.

Був то ніхто инший, а тільки брат убитої Рязановим Фатіми — Алі, котрий прибув з Кавказу до Гуляєвки в ціли пімстити смерть своєї сестри.

Пройшов місяць часу, Алі обзнакомився добре з обставинами життя Рязанова і обдумав страшний плян пімсти.

Одного дня, коли Рязанов сидів в великім саді на ла-

вочці під деревом, а Олександра в другім кінці саду приглядалась до квітів, до неї підійшов Алі і схопив в обійми.

Почувши крик Олександри, Рязанов поспішив на поміч, та лише наблизився на кроків десять, як Алі випустив Олександру з обіймів, прошив кинджалом її груди і вона упала мертва.

— Так ти колись убив мою сестру, Фатіму, — крикнув він до Рязанова, — за те, що вона боронила свою честь дівочу. Смерть її я пімстив, кров за кров. Убити тебе булоб за мало, тому я убив твою дочку, щоб ти мучився і плакав за нею так, як я плакав і тужив за своєю сестрою.

Рязанов скрикнув і, стративши притомність, упав поруч трупа доньки.

Заки він прийшов до себе, Алі безслідно щез.

ДОПИТАВСЯ.

Всів в Київі до потягу
Адвокат Патьомкін,
Їхав в Тифліс, на росправу
Розбишачки Соньки*).
Зайшов в ваґон (в першу клясу),
Нікого немає,
Аж дивиться в одній лавці
Вірменин дрімає.
Поїзд рушив. Наш адвокат
Почав щось читати,
Та вкучилось — то-ж почав
Спутника питати:
„Ви навєрно із Кавказа,
Ґаспадін мой мілий?
Тифліс-город ви знаєтє?
Большой — лі, красівий?
„Да ґаспадін! Тіфліс знаю,
Большой ґород ноньче.
Кагда ґород Москву знаєш —
Он десять раз больше."
Бачить Москаль, що Вірменин
Бреше — мов рубає,
То-ж думає насміятись
І знову питає:
„Скажітє мнє пожалуйства,
(Так ніби не знає)
Ріка Кура у Тіфлісє,
Навєрно большая?"
„А ти, Волґа, барин, знаєш?"
„Знаю!" „Вот прекрасно!
Кура десять разов больша,
Нє вєріш? Напрасно."
Не вдоволився наш Москаль
І по сьому разі,
Тай говорить: „Ну і врyть
У вас на Кавказє".
„Нє вєр в ето, барин мой,
Зачем так думаєш?
Скажі: Ти повєреннаво
Патьомкіна знаєш?"
„Знаю", — (бож то він сам) каже,
„Я знаком с нім раньше".
„Тагда слушай! На Кавказє
Врyть десять раз меньше."
Тоді Москаль, (щоб вразить
Вірменина того):
„В вас на вєрно на Кавказє
Єсть дураков много?"
А Вірменин: „Жалко, барин,
Что Кавказ так судіш,
Не безпакойсь! Как приєдіш
Аді ндурак будіш!"

Дмитро Рожанівський.

*) Сонька Золотая Ручка, відома російська злодійка і вломниця.

ПОЯСНЕННЯ НЕЗРОЗУМІЛИХ СЛІВ: — Навєрно — певно; ноньче — сьогодня; напрасно (в даному разі) — шкода, жалко; врyть — брещуть; повєренний — адвокат; нє безпакойсь — не турбуйся. — Д. Р.

М. Тойсамий.

„ЧОРНА ПОШЕСТЬ."

— А щоб йому біс!

— А щоб йому трястя!

— А щоб йому теє та онеє!

— І не могли його післати туди, де лисий добраніч не каже, де перець росте й де півні не піють. А то прислали нам на радість.

— Не вже він дійсно такий поганий чоловік? — звернувся до полкового адютанта молодий поручник 8-ої сотні, що зайшов був до полкової „канцелярії" (управи) за новинками.

На ділі він хотів пронюхати, чи вдалобся йому в найблисшому часі виєднати коротку відпустку. Та попав бідняга не в пору.

Адютант, який радо інколи підсовував своїм полковим товаришам „добрі ідеї" в ціли викручення коротких відпусток, сим разом був в дуже поганому настроєві. Перед ним на столі лежала купка „службових" паперів, а в руках держав розгорненого листа, що повідомляв полк про назначення нового дивізійного коменданта.

В самім сім розпорядженню не булоб нічого страшного, якби не приватний лист від адютанта иншої бриґади, щирого друга і приятеля адютанта нашого полка.

В сім листі остерігав приятель приятеля перед новим ґенералом, якого загально називали „чорна пошесть".

„Чорна пошесть" є пострахом не тільки для козаків і підстаршин, а також і для старшин. По місті ходить з сяжнем і де тільки побачить старшину-спорта, зараз витягає сяжень та міряє, чи ковнір має приписову висоту, чи рівномірно пришиті зірки на ковнірі, чи шапка не зависока, та чи не стоїть „на бакер".

Горе такому старшині, якого піймає на неточности. Такого вилає прилюдно серед вулиці, оголосить догану в звіті, ну та й в повисшенню шкодить.

А що вже сотенним комендантам — так прямо амінь. Ґенерал вимагає від них майже неімовірного. Обовязком кождого сотника знати наскрізь свою сотню і людей. Він по-

винен знати точно імя і назвисько кожнього козака, звідки, родом, чи має батька-матір, братів і сестер, як звуться, чи має дівчину, як зветься, ба навіть такі подробиці, що котрий із вояків лучше любить їсти та в що вбиратися — в пончохи, чи онучі.

Се все доводило сотенних до розпуки й тому в його бриґаду попадали старшини хіба за кару.

От таке писав про нового коменданта приятель адютанта нашого полка.

Тай без його подрібних інформацій всі, ціла армія, знала химерну „чорну пошесть". Тому й не диво, що наш адютант так хвилювався. Він, сарака, знав, що його жде. Як адютант (значковий) полка, дбав він про славу свого полка і старався, щоби його полк був все першим в цілій дивізії.

Зміна коменданта дивізії не тільки мала нанести на полк нещастя в роді „чорної пошести", але й була незвичайно неприємною для молодого поручника ще й з инших зглядів. Дотеперішний комендант дивізії, старий ґенерал, дуже гарно відносився до всіх старшин, а до полкового адютанта особливо. Злі язики говорили, що причиною сього були доньки ґенерала, а до одної з них залицявся наш поручник.

Се може й правда. Хто його знає? А що ані у поручника, ані в ґенерала не було на стільки готівки, щоби внести приписану воєнним міністерством „кавцію", то й поручник і його „тиха суджена" не дуже величалися своєю любовію. Рішили ждати, поки поручник не одержить ранґи сотника, а тоді й кавції (25,000 корон) не треба буде складати.

Так ось тобі на! Замісць авансу, „чорна пошесть"!

В тиждень після сего в дивізійному приказі заявив новий ґенерал, „чорна пошесть", офіціяльне перебрання команди цілої дивізії в свої руки та назначив загальний перегляд усіх полків. Кожній полк мав бути „візітерований" та „інспіційований" з окрема, а нашому 6-ому полкови припала ся честь в першу таки чергу.

Оглядини 6-го полку назначені була за чотири дні. Пятого дня рано в годині 7-ій мав цілий полк „вирукувати" на площу вправ, де відбуватиметься „екзецирка", а після неї перегляд поодиноких сотень.

В полку настала страшна метушня. Сотенні бігали, наче шалені та висмикували собі волосся жмутками з нещасних голов. Бо й якже-б і ні!

За чотири дні вивчити імена і назвиска усіх стрільців, цілий їх родовід, їх примхи та уподобання, ну, й вкіцні кінців, хто в що вбирається, — чи в пончохи, чи онучі!

Пороблено обємисті списи всіх вояків, а при назвиську кожного відповідні рубрики з відповідями на питання, які ставив звичайно „чорна пошесть".

Сотники ходили з кута в кут та запопадливо виучували цілу „літанію". Щось таке:

„Іван Твердолобий з села Заушник, скалацького повіту; тато Максим, — помер, мама Явдоха, — жиє; брат Петро, 18 літ Михайло 16 літ, сестра Гануся 15 літ, незамужна. Має 7 моргів поля, хата стара; дівчини не має, любить їсти борщ та капусту з горохом, носить онучі.

„Іцко Цвибельдуфт з Грималова, скалацького повіту, тато Мошко, жиє, мама Сура, жиє; Брат Шльома 17 літ, Берко 14 літ, Шміль 13 літ, Лейзор 11 літ, Хаїм 9 літ, Абрумко 8 літ, сестра Ройза 19 літ, ще дівчина, Хава 15 літ, Бейла 12 літ і Голде 7 літ. Мають лише хату, батько торгує збіжем, повісмами, дьохтем та иншими делікатесами; мама продає медівники на ярмарку; дівчину має, зветься Ханьця, літ 19, любить їсти „чолент" на сабаш, а поза сим пупець з гуски; носить пончохи..."

Такі і подібні „літанії" виучував кождий сотник. Однак така навала відомостей, те „знання наскрізь" жовніїра, не кождому лишалася в памяти.

Деякі за кождим словом кляли, як львівські перекупки та фірмани, кидали записаними зшитками до сто чортів, закурювали нервово папіроску та опять піднимали поростряcані зшитки і брались за дальшу „науку".

Так минув четвер, минула пятниця, минула й субота, аж в неділю являється службова записка до команди полку, що сотник 7-ої сотні тяжко захорів на розстрій нервів і тому при завтрішнім перегляді участи брати не може та просить, щоби комендант полку призначив тимчасового його заступника.

Вістка ся наче грім вразила бідного коменданта полку. Не горе булоб, колиб молодший старшина сеї сотні, поручник Х., який після правила мав обняти тимчасову команду сотні, находився при сотни. Та на жаль поручник Х., занюхавши заздалегідь письмо носом, вижебрав собі ще минулого тижня відпустку „в справах родинних" на цілих чорири тижні.

Земле розступися!

Кого-ж призначити на те місце? Хоч сядь тай плач!

До письма долучив злобний сотник ще й зшиток з „літанією". Так начеб на глум! Бо й хто-ж зможе за так короткий час доказати сього, від чого сотникови за три дні голова зачемеричилася і не видержала.

Призначити комендантом сотні, хоч би й тимчасово, четаря, річ неможлива. Конче треба бодай поручника.

Полковник був у розпуці. Водив непритомним зором по стінах кімнати, начеб кого шукав на замісника на сих стінах — аж нараз око його зупинилося на сидячім при другім столикові адютанті-поручникови.

— Маю! Маю! — закричав наче божевільний, а око його блиснуло злорадним блеском. — Поручник! Ви обнимаєте тимчасово команду 7-ої сотні, доки її сотник не видужає. Без жадних спротивів, прошу, зрозуміли? Нате вам ось записки сотникові про стан його сотні, ну й з Богом. По перегляді зголоситесь опять до служби в моїй канцелярії. Гов! Чекайте! Будь ласка помістіть сей мій розпорядок в сьогоднішньому полковому приказі. А нехай вас Бог боронить захорувати, бо тоді пропали ваші всі найтайнійші надії — но й так дальше. Дякую!

На такий приказ не мож було нічого відповідати і бідний наш поручник, підібравши хвіст під себе, як змочена собака, вийшов з канцелярії полку, захвативши з собою „літанію" сто раз клятого сотника, що не знав коли захоріти, та тетепр. Хай би він був лучше повісився, то завтра був би похорон і з перегляду не булоб нічого, а так — ось тобі на!

Бідний поручник поплентався до 7-ої сотні, щоби сповістити „сотенну маму" — фельдфебля — „дінст-фірендера" про приказ полковника.

По дорозі роздумався, зайшов до кантини, ковтнув собі зрезигнований „три по три", хоч не дуже любив шукати розради в келишку. Однак досада давила йому горло й рішуче треба було сполокати його оковитою.

Закусивши солоним „рогальком", пішов прямо до своєї кімнати, що містилася в лівому крилі казарми, в відділі для нежонатих старшин. Сів за стіл, жбурнув перед себе зшиток і почав думати.

Везуслівно се буде страшна невдача!... Він не зможе

витвердити сих нісенітниць на память, не зуміє як-так відповісти на питання „чорної пошести", дістане за се послідовно „носа", ну й пропали надії на скорий аванс, ранґу капітана, жінку і все, все!... Чорт бери таке собаче життя. Зараз по перегляді виступаю з військової служби і піду, куда очи поведуть. Буду замітати вулиці, але бодай не буде мною коверзувати така песя мама в роді „чорних пошестий"...

Такі й тим подібні думки перебігали по його голові, однак се все будучність. А щож завтра? Його старшинська честь не позволяла йому сидіти з заложеними руками. Він по привичці довгої дисципліни почав братися за серійозну працю, себто за виучення літанії зі зшитка. Що буде — хай буде, однако думає опісля скінчити. „Але се аж опісля! А завтра попробуй щастя", шептала йому якась таємна думка! „Ану-ж удасться і все буде гаразд! Може як вибрешишся. Бував чейже в ріжних тарапатах і вилазив, то може й з сеї вилізеш."

Іскорка надії пролетіла через його голову й він як дикий звір кинувся на записки та почав зубрити на память.

Чуру, що кликав його на обід, післав до пекла на самісеньке дно, а коли чура через чверть години опять несміло нагадав пану поручникови, що вже крайна пора йти на обід, мало що не пожив смерти, бо на два цалі від його голови перелетіла чорнильниця, що стояла на столі перед заглубленим в „літанію" поручником.

Чура з резиґнацією й гідним наслідування спокоєм приніс ганчірку, повитирав стіну й підлогу з чорнила, позбирав кусники збитого шкла, подивився з докором на поручника, похитав головою, постукав себе пальцем по чолі, мовляв „в него не всі на сей раз дома", випрямився, „гапт-ахт" і вийшов, однак більше про обід не згадував.

Поручник сидів занятий „куттям" до вечера. Рішив твердо просидіти цілу ніч і або вивчити, або... або що? Виходу не було. При війську не істнувало „я не можу". Було тільки „я мушу"!

Коло години осьмої вечером хтось постукав в кімнату поручника, однак сей рішив не відповідати. Коли-ж стукання ставало де далі все енерґічнійше, поручник кинув в сторону дверий коротке і грізне: „Ввійти"!

Двері відчинилися і на порозі явився „дінст-фірендер" 7-ої сотні.

— Пане поручник, бунчужний 7-ої сотні являється слу-

хняно і ожидає приказу в справі завтрішнього перегляду.

— Прошу, підійдіть близше, та зачиніть за собою двері.

В кімнату увійшов мущина літ около 34-35, здоровий хлопчина, який вже чотирнайцятий рік служив при війську „за зупу". Його хитре й інтеліґентне лице було порисоване поперечними морщинами, що надавало йому марсоватого вигляду. В сотні його боялися, як вогню, однак і любили, бо був він незвичайно справедливий, про жовнірів дбав, як про своїх рідних братів, а при сьому вимагав від них дисципліни й точного виконування жовнірських обовязків. Його всі добре знали, що не позволяв підстаршинам кривдити жовнірів і знущатися над ними, тому кождий радо „ліз зі шкіри", щоби йому догодити.

Бунчужний підійшов блище стола й, побачивши зшиток, з якого поручник виучував „наскрізь" своїх жовнірів — голосно розреготався. Його сміх був такий щирий і заразом заразливий, що поручник, хоч розгніваний до повного степення за свобідне заховуваннясся підстаршини в його присутности — сам симоволі гірко-квасно усміхнувся.

— Добре вам сміятися, бунчужний! Вам не приходиться учитись на память тих усіх ідіотизмів, тому й насміхаєтесь з недолі другого.

— Я таки, даруйте за щире слово, пане поручнику, сміюся з вас, що вам охота виучувати отсі ідіотизми, як ви їх називаєте. Лягайте лучше спати, щоби рано з ясною головою прийшли до своєї сотні, оглянули хлопцві, заки ще вирушимо на місце вправ, та зарепрезентувались, як слід, перед „чорною пошестю".

— Так, а при перегляді провалитись перед ґенералом, набратись сорому перед товаришами, дістати виговір в приказі і замкнений аванс на яких 3—4 роки. Ні, голубчику, лучше докую ідіотизмів, вже й так не богато остало. Ще яких 30 і осібно про пончохи та онучі.

— Ій Богу, пане поручник, киньте все об землю й лягайте спати. Вірте мені, старому й досвідченому „зупакови". Се все псові на чоботи здасться. Я на своїм віку й службі не таких звірів бачив, а мимо того мої „кондуіта*), як кришталь. При війську не все мож правдою доконати. Треба нераз уміти й збрехати і тоді брехня в сотеро краще поплачується, як сама найсвятійша істина. Вірте мені, старому.

*) Кондуіта, се листок, на якому записували замітки що до здібностей в виконуванню служби, усі нагани й похвали.

Я-б ось на вашім місци лишив сі всі недоречности, а завтра на перегляді плів ґенералови, що слина на язик принесе. Треба тільки відважно, не загикуючись, скоро говорити, та при тім глядіти ґенералови самоувірено, ну, й трохи безлично просто в вічі. Ваша самоувіреність і бистрота збентежить його і він ні на хвильку не подумає ,що ви йому розказуєте казки з „Тисяч і одної ночі". А як що й спитає в жовніра, чи се правда, то будьте певні, що кождий хрест на се поцілує. Се вже буде моя річ. Ви лише говоріть, що вам слина на язик принесе.

— Гаразд! А що буде з онучами й пончохами? Він чей може провірити на місци?

— Не журіться сим зовсім. Я-ж кажу вам, що все решта моя річ. Даю вам добру раду. Ви, як хочете, користайте, а ручу вам, що не пожаліете.

— Гарно, до сто кіп бомбів, ґранат і канонів. Хай буде й так! Але глядіть, як пошиємось в дурні, тоді горе вам!

— Не журіться, пане поручнику, лягайте спокійно спати й нікому нічого ні слова. Все буде гаразд. Спустіться на старого „зупака"!

При сих словах бунчужний віддав честь, повернувся на запятку й „припісово" вийшов.

Поручник подивився в слід за ним, далі розреготався на все горло, жбурнув зшитком з „літанією" в самий найдальший кут і на все горло гукнув на чуру:

— Принеси но мені, голубе, дещо повечеряти. Як що не буде нічого в старшинській харчівні, піди до кантини та принеси з лікоть ковбаси та дві фляшки пива. Завтра рано розбудиш мене в 5-ій годині. Рушай!

Запятки лопнули й чура стрімголов погнав виповняти приказ свого поручника.

Попоївши та випивши прнесене пиво, поручник мерщій подався в стебло та скоро заснув безжурним, кріпким сном.

— — — — — — — — — — — — —

— Сотня позір! Сотня спочинь! Так, гарно хлопці, але тепер уважайте.

— Сссотня пооо-зір!

— Пане поручник, бунчужний 7-ої сотні голосить слухняно, що сотня, числом 96 людей, з того 16 підстаршин, 80 мужви, виведена до вашого розпорядку. Відкомандованих 6. Два в харчевому маґазині, один в кравецькій робітні, один

в шевській, а два шміраки на кухні. Сотня, згідно з вчерашним приказом полковим, вся зодягнена в парадні однострої.

— Дякую! Сотня спочинь! Є які хорі, бо здається, що бракує ще двох?

— Голошу слухняно, що хорих немає нікого, лише двох сотенних „офермів" прийшлось замкнути в комірці на дрова зі строгою забороною показувати носа на світ Божий, доки не скінчиться перегляд. Се такі люде, що вони людської мови не розуміють, хоч я вже половину своєї печінки до них виговорив. Тому я краще рішив не вести їх на перегляд, щоби часом не напакостили.

— Гарно! Як тільки начнуть йти прочі сотні нашого куріня на площу вправ, виведіть, прошу, й сему сотню, а колиб наспів четар Б., передайте йому провід до площі.

Бунчужний „відсалютував", а поручник сів на приведену службову шкапу й поїхав підтюпцем до гуртка старшин.

Всі сотенні коменданти зібралися в одну купку й говорили на тему дня. Поволи сотні почали одна за другою вирушати, а за ними вирушили й старшини.

Перегляд був назначений на сему годину в ранці.

Цілий полк вистроївся на площі вправ по куріням в одну лаву, перед кождою сотнею, сотенний на чолі. На правім крилі лави ожидав комендант полку з цілим штабом.

„Чорна пошесть" ще не показувався на горизонті, жовніри стояли на „спочинь", а підстаршини вживали послідних аргументів, щоби пригадати воякам їх обовязки, точне й справне виконування вправ, нагадували всякі муки пекельні, які чекали їх за кождий промах та обіцяли золоті гори, наколи все пройде гаразд.

— Хлопці, — в останнє відізвався бунчужний 7-ої сотні, — хочете мати сьогодня чвертку пива і цілий тиждень по обіді „раст", то слухайте добре команди та вважайте на мій вус. Зрозуміли?

— Зрозуміли, пане „фебер" (фельдфебель).

Нараз комендант полка випрямився в сідлі, за ним цілий штаб; сотенні скомандували „позір" і все з запертим духом слухало звіту полковника.

Ґенерал приняв звіт, подякував, переїхався перед цілим фронтом та дав знак до розпочаття вправ.

Начались вправи. Людьми ганяли як собаками, наказу-

вали йти, бігчи, лягати, вставати, клякати, прицілюватись і т. д.

Ґенерал сидів на кони і лише вусом моргав. Час від часу звертався до полковника з запитами та заввагами:

— Що се за сотник, що сидить на отсім сивім кони, наче на корові? Але-ж він коня не веде, а кінь його!...

— Пане полковник, отся сотня не машерує, а чалапає ногами! Шкандал!...

— Я не розумію, чого ваші старшини навчили людей. В кождім разі не „екзецирки", а чорт зна що. То так має виглядати „до стопи кріс"? Встид, тай годі!...

Нарешті, слава Богу, вправи закінчились. Всі лекше відітхнули, але одночасно усім новий мороз пішов поза плечі. Тепер начнеться „літанія".

— Пане полковник, котра се сотня, що стоїть онтам з боку, комендант на гнідій кобилі?

— Голошу слухняно, пане ґенерале, що се 7-ма сотня.

— Маєте щастя, що бодай ся одна сотня робила як слід вправи. Я думав, що ваш цілий полк таки до нічого. Я цілий час глядів за нею. Хто комендантом, прошу?

— Голошу слухняно, поручник Х., тимчасово приділений на місце сталого коменданта сотника П., який захорів.

— Коли захорів?

— Голошу слухняно, що вчера.

— Що? вчера?! Шкандал. Покличте сього поручника з 7-ої сотні.

— Слухаюсь!

Від ґрупи відлучився кінний ординарець і почвалував прямо до 7-ої сотні. За хвилю вернув, а з ним і поручник Х.

— Пане поручник, ви останете біля мене аж до часу, коли ваша сотня прийде на чергу.

— Слухаюсь, пане ґенерале!

І начався екзамен сотників, на скільки вони знають своїх жовнірів „наскрізь".

Екзамен випав шкандально і ґенерал голосно висказував з місця своє невдоволення поодиноким сотникам.

— Ну, побачимо, як ви справитесь, пане поручник. Ви чей знаєте, що як адютант ви повинні знати рівнож добре усіх жовнірів цілого полка, як і сотники. Вам кождої хвилі прийдеться заступити коменданта сотні, як ось і сьогодня, тому ви повинні також усіх точно знати. Не штука сидіти по

канцеляріях і витовкати місце в кріслі. Адютантом всякий дурак може бути. Побачимо, що з вас за лінійний старшина. Приведіть, прошу, вашу сотню.

— Слухаюсь, пане ґенерал!

— Сотня пооо-зір! Сотня за мною ходом — ррруш!

Земля аж задудніла від рівномірного удару першого кроку цілої сотні, що виглядав, начеб якийсь могутній великан ударив з силою ногою об землю.

— В лаву розвернись! Перша, третя, четверта, друга чета заходь!

Наперед посунула в ліво чверть оборотом чета перша, чета друга пів оборотом в право, чета третя прямо вперед, а четверта на сам кінець правого крила.

Маневр сей, як один з найтруднійших, був виконаний надзвичайно справно так, що аж сам ґенерал трошки счудувався.

— Підстаршини виступити вперед, пане поручник!

Приказ виконано.

— А тепер я хочу дещо спитати вас. Ви, пане поручник, як страшина, мусите докладно знати, кого ви маєте в своїй сотні. Щоби бути добрим комендантом, мусите знати кождого свого жовніра наскрізь, знати його душу, знати що його болить, що його тішить, знати навіть, де його черевик дусить! Ну, приміром, як називається онтой жовнір, та що ви про него знаєте?

Поручник задеклямував:

— Микита Дудка, родом з Добромірки, збаражського повіту, служить другий рік; батько Гаврило, був форналем у княгині Сапіжини, в борщівськім повіті, мама Палажка, жиють ще обоє; має брата і сестру, брат Яцко літ 27, жонатий, сестра Фрузя, невіддана. Дівчини не має, мав колись, але дістав гарбуза й тому тепер дівчат не любить.

— Гарно, — перебив ґенерал, — а що він носить?

— Онучі, пане ґенерал.

— Скидай черевик! — дав росказ пан ґенерал.

Микита скинув черевик і дійсно нога була обмотана онучкою.

— А отсей?

— Се Поляк, Владислав Взути, дуже побожний. Походить з Перемишля, батько робітник на зелізниці, живе, ма-

ти Ядвіґа, рівнож живе. Дівчину має аж в Тернополи, зветься Маруся. Любить біґос з ковбасою; носить пончохи.

— Скинути черевик!

Дійсно, Владислав Взути роззув черевик і на нозі показалася пончоха.

— А сей як зветься?

— Осип Лазарук. Походить з села...

— Гарно, а що носить? — перебив ґенерал.

— Голошу слухняно, онучі.

— Скидай черевик.

Лазарук мав на нозі онучку.

Ґенерал був обезброєний. Хоч як лють підходила йому під верх, та годі було причепитись до поручника. Щоб таки чим небудь допечи, найти хоч малу хибу або ошибку, ґенерал став по черзі розпитувати вже не про назви родичів, села і т. п., але лише про самі пончохи й онучі.

На превелику дивовижу цілому полкови, поручник не помилився ні разу.

Ґенерал переконтролював чуть не цілу сотню.

Здивування його не мало границь. Перед ним стояв ідеальний старшина. Сего годі було не признати.

— Пане поручник! Вас шкода в канцелярії адютантській. Оставайтесь від сьогодня при семій сотні, але в ранзі сотника. Ґратулюю вам, пане сотник, що ви є одним із тих, які як слід зрозуміли завдання дійсного старшини. З вас повинен брати примір цілий корпус старшинський, а головно прочі старшини вашого полка. Ви сьогодня вратували честь вашого полка .Мені невзичайно приємно буде доложити про вас панови міністрови війни. Сподіюсь, що колись стріну вас комендантом полку, коли й дальше так будете працювати, як досі. Пане полковник, я дякую за дальший перегляд. Не хочу псувати собі гарного враження, яке я що-й-но відніс. До побачення.

Сказавши се, ґенерал поздоровив всіх старшин і відїхав.

Коли вже зник ґенерал з овиду, старшини обступили нового сотника, та з заздрістю почали його поздоровляти ізза так нагального повисшення.

А новий сотник тільки всміхався. Йому з думки не сходило, як се бунчужний усе гарно устроїв. Та бо й він — брехав, що влізлося. Й де се в него стільки відваги набралось? Воно не даром кажуть, що відважному й доля помагає...

Вернувши з сотнею домів, казав чурі негайно покликакати до себе бунчужного. Подякувавши йому зі щирого серця за його так спасенну раду, виняв фляшку гарного вина, налив дві чарки та цокнувся з бунчужним на здоровля.

— А правда, пане сотник, я казав, що нераз добре знати, як викрутитися з біди? Чи може зле вам сьогодня пішло? Я на се конто обіцяв хлопцям чвертку пива, та простіть, що розпорядився без вас.

— Ні, не чвертку, а пів бочки прямо тащіть їм. Чудові хлопці! При вправах ні разу не змилили, а при моїй брехні хоч би тобі котрий вусом моргнув! Тільки потакували серіозно! Але одного не можу тільки зрозуміти. Скажіть, бунчужний, як се ви так устроїли, що я все вгадував рпо онучі та пончохи?

Бунчужний хитро усміхнувся:

— Звичайна річ, пане сотник. Я приказав кождому жовнірови вбрати на одну ногу онучу, а на другу пончоху . . .

СКРОМНІСТЬ СТОЇТЬ ВИСШЕ БУНДЮЧНОСТИ.

Було раз таке, що на одній вулиці в однім місті і в однім часі чотирох людей отворило їдалні (реставрації). І перший з них повісив над дверми таку вивіску:

— Заходіть! Се найкраща їдалня в цілім місті.

Другий написав:

— Найкрща їдальня в цілім краю.

Третий написав:

— Найпорядніша їдалня в цілім світі.

А четвертий написав:

— Їдалня, яка може задоволити пересічних людей.

Невдовзі показалося, що найбільше гостей мала їдалня сего четвертого властителя, а що до третого, так той невдовзі зовсім збанкротував.

Дійсно мудрі думки передумані вже тисячі разів; але щоби вони стали наші власні, мусимо передумати їх ще для себе, аби вони глубоко вкорінилися у нашій памяти.

— **Ґете.**

ДО ПРАЦІ ВІРНІ СИНИ!

Наче ті у дорозі стовпи
Наші дні пробігають,
Й серед злоби чужої юрби
Нам літа проминають.
І все доля несе нам лиха
Оден удар за другим,
Та все те нас заледви руха —
Ми не чуєм наруги.
Ми так дуже прибикли уже
Чужі накази чути,
Що нам тяжко й подумать: Невже
Нам все наймитом бути?!
Невже-ж справді ми — вічні раби
Можем стати на ноги,
До святої піднятись борби
Без чужої підмоги?!
Чи-ж можливо нам стать на рівні
З дітьми вільного роду —
І порушить свій дух до борні
За майбутнє Народу?!
Бо хіба-ж нам можливо піднять
Свою думку високо —
Й своїм рабським умом розібрать
Ціну волі глубоко?!
Ми-ж не можем здобути раю
Без ленінського краму,
І спасти рабську душу свою
Без руки Ватикану!
Наш ратунок єдино саме
У кремлівській комуні,
А до неба лиш той нас візьме,
Що в троїстій коруні!
Так то дух Малоросів у нас
І Рутенців міркує —
Не пробудить його новий час,
Бо людини він в собі не чує.
Не жаліла судьба нам зате
Ефіялтів породи,
Що чернить усе рідне святе
За чужі нагороди.
Що за Юдин срібняк віддає
Себе в службу ворожу
І найменших братів продає
У чужу огорожу.
І опльовує рідне імя,
Висміва рідну славу —
А під небо саме підніма
Москву, Рим та Варшаву.
Та приходить доба вже нова —
Тьма вступає сонлива,
До життя пробудилась знова
Душа рабська лінива.
Не даремний кривавий весь труд
І страдання і муки!
Бже години досвітні грядуть! —
Піднімає люд руки.
І підносить покірне чоло,
Стає разом до ряду —
Починає єднання діло,
Піднімає громаду.
Не даремні зусилля всіх тих,
Хто кохав Україну,
Ворогів не страхався сильних,
Працював до загину:
Щоб збудити давний дух вільний
І козацьке завзяття,
Що змете гніт ворожий міцний
І неволі прокляття.
Пробудивсь менший брат і про-
Дух піднявся в народі, [зрів,
Й самопевно гукнути зумів
Ефіялтам всім: Годі.
Зрозумів наш Народ, що в чужих
Не шукать йому долі,
А на рідних основах своїх
Будувати храм волі!
Мов орел дужим помахом крил
Він підноситься в гору,
Від чужих не сподіється сил —
Найшов в собі опору.
В собі вічне найшов жерело,
Силу в рідньому дусі! —
Не спинить вже громадське діло
У визвольному русі!
Стряс кайдани Народ духові
Й ефіялтське похмілля —
І підняв знов спільні нові
За свободу зусилля.
Освободивши духа з кайдан,
Народ станув на ноги —
І борба, що він видав катам,
Принесе перемогу!
Переможе вкраїнський Народ
Ворогів віковічних
І зітре ефіялтський весь род,
Мов гадюк скритосічних.
Тож до праці, всі вірні сини,
Що вам мила Вкраїна!
Розганяйте тяжкі тумани,
Хай буде ясна днина!
З Новим Роком і сили нові
І новая охота
Хай кайдани лама духові!
Хай змагаєсь робота —
Щоби ми приспішили той час,
Днину кращої долі,
Що засяє Вкраїні й для нас
Ясне Сонечко Волі!

Т. Дмитренко.

Семен Ковбель.

„УКРАЇНІЗАЦІЯ"
АБО
„АДІН НАРОД, АДІН ЯЗИК."

(Діяльоґ).

ОСОБИ:—

Комісар — большевик.

Трохим — мужик.

Комісар сидить за столом. Перед нього приводять Трохима, арештованого за зносини з українським військом.

Комісар: Ви товаріш Мазілов?

Трохим: Мазілов? Еге-ж, ваше благородіє! Я Мазило Трохим.

Комісар: Что? Какоє вам благародіе! У нас нету нікаких благародій! Всє товариші.

Трохим: Виходить, що і ви мені також?

Комісар: Ну, да!

Трохим: (до себе): От слава Богу! Попав на товариша. Він певно мене знає. Може на базарі де бачив (до комісара): Так за що-ж, товаришу, мене арештували?

Комісар: За контрреволюцію! Понялі? Что ви ґаварілі на ваш Ревком?

Трохим: Та що-ж би я міг на него говорити? Він у мене путящий. Кращої собаки і не треба.

Комісар: Что? Собака?

Трохим: Еге-ж собака. Мій Гривко. Я сам його з маленького цуценяти вигодував.

Комісар: Ви должні годувать. Члени управленія должни питаться на расход общества.

Трохим: Та як би то питалися, а то не питалися, а прямо взяли з хати тай повели сюди.

Комісар: Харашо. Тепер раскажітє мнє, таваріш, как у вас вибірался Ревком?

Трохим: Та він нікуди не вибирався. Він день і ніч на обійстю.

Комісар: Ви меня нє панімаєтє. Єсть у вас Ревком, ілі нєт?

Трохим: Та-ж кажу, що є.

Комісар: Как же он вибірался?

Трохим: Ніби то, звідки він взявся?

Комісар: Да! Как он взялся?

Трохим: Та-ж кажу, що я вигодував його з маленького.

Комісар: Да нєт! Я нє єто спрашіваю! Мнє нє нужно знать, у каво он питається, мнє нужно знать, ад кудова і как он у вас взялся?

Трохим: Від кудова? Та сука мала.

Комісар: Что? У вас єщо єсть етой сук? (Дивиться в спис скорочених назв): Сук, сук! (Знайшов): Ну, да, Союз Українських Комуністов. (До Трохима): Сук унічтожен. А у вас он єщо єсть?

Трохим: Та не в мене, а в Гаврила Заверченка. Ще і досі є.

Комісар: Ви точно знаєте, что єсть?

Трохим: Та-ж знаю. Ще вчора брехала на мене.

Комісар: Нєт, товаріш! Нє брехалі, а правду сказалі, что ви контрреволюціонєр.

Трохим (дивується): То-б-то собака сказала?

Комісар: Малчать! То началство у вас сабакі? Ви знаєтє, что за єто я должен послать вас к стєнкі?

Трохим: Ага, то вона, відьма, на мене набрехала? Тай ще й кума.

Комісар: Кто такой? Какая кума?

Трохим: Та-ж он та Ксенька, про яку кажете. Не даром її Рябком назвали.

Комісар: Развє ви знаєтє, кто такой Робкор? У нас єто нє виявляється.

Трохим: Та я й досі не знав, що то Ксенька, аж ви, товаришу, спасибі вам, сказали. А я чув, що її вже в селі Рябком охрестили.

Комісар: За чім хрестіть? Нада только харашо грамоту понімать. Робкор нє очень большоє іскуство.

Трохим: Та якже вам не паскудство? Паскудство ще й яке! Відьма проклята. А я дивувався, чого то її Рябком прозвали.

Комісар: Товаріш! Ви канєшно пойдьотє к стєнкі!

Трохим: А хай їй біс! Я вже піду, коли кажете. Але, єй-Богу, що морду набю!

Комісар: Что? Кому морду?

Трохим: Та-ж тій Ксенці. Нехай не бреше.

Комісар: Ви мнє что то нє панімаєтє. Ну, давольно. Ви мнє одвєчайтє, что я буду спрашівать. Кто в вас вчера бил?

Трохим: Та що там бив! Дав ляпанця, а я йому в троє віддав.

Комісар: Аж троє? Так знаєте ви кто?

Трохим: Та хто-ж? Панько Кривий! Оттой, що скацапчився, ще як на Сибірі був. Хотів взязи в мене одного бика. Казав, що якийсь облизан прислав його.

Комісар: Да, да! Комнезам. Ну, і что, взял?

Трохим: Дулю взяв! Або то я биків годую для якись облизанів?

Комісар: Пострівайтє! Что такоє, кажете, взял?

Трохим: Дулю, кажу. А бика я не дав.

Комісар: Что єто „дуля" по вашому? Корова, свиня, что лі?

Трохим: А вже-ж що свиня. Якби не свиня, то не брав би скотину з чужої обори, та ще й робучу.

Комісар: Да, да! Єто всє рабочіє. Тепєр нікаких буржуєв нєт. Рабочіє всє осталісь.

Трохим: Та є ще і бугаї, але в мене нема. В мене самі робочі. Тай тих забирають...

Комісар: Так куди он поґнал єту дулю?

Трохим: Або я знаю куди? Погрозився кулаком тай пішов!

Комісар: Развє ви кулак? Сколько у вас зємлі?

Трохим: Та десятин зо шість буде.

Комісар: Шесть? Єто нє кулак! Ви пролєтарій!

Трохим: Та я не про Литара, а про Панька... Кажете, що не кулак! Єй-же Богу, що кулак. Ось так, о, погрозився! (І показує комісареви кулака).

Комісар: Что ви? Держітє руки по швам!

Трохим: Та біс його знає! Може і Шваб! Але по що мене тут тримаєте? У мене робота є. Або кінчіть, або що.

Комісар: Товаріш, не нада торопіться. Пайдьом сейчас в комітет, бо я судіть сам нє маґу.

Трохим: То се тому мене сюди привели, що ви не можете самі сидіти? У мене-ж робоча днина. Тай чого в комітет? От краще ходім до мене в клуню. Я буду перебирать качани, тай і вам не вкучиться.

Комісар: Что? Какії кожани?

Трохим: Та які-ж, кукурузяні. Вчора молотив.

Комісар: Что ви, товариш, наґараділі. Я вас совсєм нє панімаю. Кто то такой по вашему кожани?

Трохим: Та простіть, як що не понятно. Я знаю, що у вас там в Москві і не чули про них.

Комісар: В Москвє? В Москвє, товаріш, больше єтой дряні, чім у вас. Даже у церквах на чердаках полно!

Трохим: В церквах? Дивно. Там їх в церквах ховають? На топливо, мабуть.

Комісар: Ані самії ховаются дньом, а ночію ходять. Да ви што то друґоє панімаєтє. Должно ви росказуєтє об єтом Сукі, што у Ґавріла? Харашо! Пайдьом тє туди. Ви, товаріш, покажетє єту сволоч.

Трохим: Та як хочете, то і покажу. Але-ж вона здорово кусається! Така вона злюща, що й і не приступай.

Комісар: Нічаво, товаріш! Вазьмйом в помощ десяток салдат.

Трохим: Хіба що застрілять. Але шкода.

Комісар: Стрілять нє лзя без допросу. Нада допрос дєлать.

Трохим: Де там! Не поможе. Як Ґаврило спустить з ланцюха, то і просить не поможе.

Комісар: В цепи вазьмйом.

Трохим: Та таки ціпом скорше обженешся, як рушницею.

Комісар: Ну, да!

Трохим: Та Ґаврило не дасть.

Комісар: Что єто значіть, нє дасть? І єво вазьмйом! Єто мятєж. Контрреволюціонноє двіженіє.

Трохим: Ну, коли тепер такий закон...

Комісар: Да, єто закон!

Трохим: А за царя то можна було і десять тримати.

Комісар: Как? Ані білі єщо за царя?

Трохим: Та були. Мій-же Гривко ще за царя був.

Комісар: Ну, да! Ізвєстно. Ревком бил єщо во время япанської войни!

Трохим: О, ні, вибачайте! Йому тільки на пятий год.

Комісар: Здєсь у вас в Малоросії, да! А в Пітєрбургі бил тайной Ревком, єщо до япанськой войни.

Трохим: То може який другий. Бо мій також потайний. Засядеться, і прямо на шию кидається.

Комісар: Ізвєстно, что другой. Он то і царя збросіл!

Трохим: От собака, чорти-б його взяли! Царя не пожалів.

Комісар: Что ви, товаріш, царя защищаєте?

Трохим: Та я не захищав, бо далеко. Але таки жалко. Поки був цар, то у нас все таки менше було тої босячні голопятої. А тепер то кождий Жидок, чи кацапчук, що вирвався з Сибіру, в началство преся.

Комісар: За защиту царя я вас должен атослать в Ісполком.

Трохим: Куди? З полком? Та-ж я вже не молодий. У мене жінка і діти. Як мені з полком ходити?

Комісар: Малчать! Пайдьотє в Ісполком.

Трохим: Отсе пеня на мене. (До себе): Може-б хабаря, або що? (Шукає в кишені і виймає гроші): Та вже пожалійте. Самі-ж кажете, що я товариш вам. Ось вам на табачок!

Комісар: Что єто? Дєньги? Ані не нужни нам больше. (Бере і ховає в кишеню).

Трохим: Та, єй-Богу, що не маю більше.

Комісар: Совнарком деньги унічтожил.

Трохим: Хто, сам Марко, кажете? От той богач? Він сам, кажете, уничтожив гроші? А в него їх було до сто бісів. Так що-ж він тепер, без грошей?

Комісар: Ґроше єто чепуха. Рабочії всє комунов жить должни.

Трохим: Ну, та як би хоч своя була. А то і свої нема, і купувать нема за що.

Комісар: Что купувать?

Трохим: Ну, та комуну.

Комісар: Да ви вовсєм нє панімаєтє, что такоє комуна?

Трохим: Та я її з роду в губах не мав. Звичайно мужик. Куди нам до панської їди? У нас кисіль, галушки, варенники . . .

Комісар: Что ви, дурака корчітє, ілі нарошно?

Трохим: Та, єй-Богу, що ще і не кушав.

Комісар: Что? . . . Ви єщо нє кушалі?

Трохим: Ще ні.

Комісар: І завтрака нє кушалі?

Трохим (здивований): Та ні вчора, ні завтра.

Комісар: Так будєтє ужинать?

Трохим: Еге, жонатий. Але жінка також не кушала.

Комісар: Так пайдьотє в Чека, там получітє пайок.

Трохим: А де-ж чекать?

Комісар (веде його до вікна): Відітє єтой красний фляг?

Трохим: Там, о? Там зачекать? (До себе). Я бачив і кращі. Синьо-жовтий, та поскидали.

Комісар (відхилив двері): Часовой! Завидітє в Чека! Дать кушать, і завтра на допрос. (Випихає Трохима за двері). Фу! Вот народ. Ні как нє загніош його!

З а в і с а.

ДУМКИ МУДРИХ ЛЮДЕЙ.

Через думання доходимо до знання. Чоловік може глядіти і слухати, читати і вчитися тільки, скільки захоче, одначе з того всього він буде знати лише те, що сам передумав. Отже чи говоримо за богато коли кажемо, що чоловік лише думанням стає дійсним чоловіком? Відберіть чоловікови силу думання, і що тоді останеться?

— **Пестальоці.**

Не думайте ніколи про такі справи, з яких нема ніякого хісна. — **Едамс.**

Думаючий чоловік є найгіршим ворогом темноти. Поганий чоловік боїться приступити до думаючих людей.

— **Карлайл.**

ПОКПИВСЯ.

У Київі в ресторані,
В неділеньку зрання,
Сидить студент за столиком
Й кінчає снідання.
Випив „чайок" й по звичаю
Часопис читає,
А собака з під стола
В вічі заглядає.
Але входить з шиком вбраний,
Московський старшина,
Замовив собі снідання
Тай взявся за кпини.

Захотілось „благородю"
(Московським звичаєм),
Посміятись над студентом,
От він починає:
„Да, учісь, учісь собачка,
Ти науку любіш,
Как прочтьош єту ґазєту
Студентом уж будєш!"
„Свята правда!" студент каже,
„Щоб студентом стати,
Треба вчитись. Й ти, собачко,
Мусиш тее знати.

Тому вчися! (Тут вказав
Москаля папером,)
Не навчишся, то лишишся
Дурним офіцером!"

Дм. Рожанівський.

Дмитро Тягнигоре.

ЯК ПАН ВІДПОЧИВАВ.

Дідич села Якубівки, пан Станіслав Ястжембский, полював в лісі, та пішов дощ і пан вийшов з ліса, очікуючи коляси, котра мала по него надїхати. Сів би пан відпочати, — коли мокро. Коли се бачить — іде дорогою мужичок.

— От і гаразд, буде на що сісти, — подумав собі вельможний пан і крикнув на проходячого:

— А ходино сюди!

Хлоп, побачивши пана, скинув шапку і швиденько підійшов.

— Ставай на коліна і зіпрись на руки; я троха спічну, бо втомився, — говорить пан.

— Слухаю, — відповів хлоп і став на коліна та оперся на руки, а панисько сів на живе крісло і почав ладувати люльку.

Хто знає, як довго пан був би сидів на хлопови, колиб не надійшло з ліса чотирох козаків. Побачили чубаті, як пан знущається над їх братом, і рішили провчити пана.

Ото підходять вони близше до пана та кажуть:

— Доброго здоровля, вельможний пане.

Пан, як побачив козаків, зірвався на рівні ноги.

— Не бійся, пане, — сказав оден з козаків, — ми бачимо, що тобі невигідно так сидіти, бо хлоп твій худий, самі кости, але ми для тебе ось краще місце маємо; там собі любенько відпічнеш.

— Я не хочу відпочивати, я іду до дому, — пробурмотів пан.

— О, ні, треба спочити, пане; ти находився по лісі, болять тебе ноги. І ми біля тебе трохи посидимо, закуримо люльки і тоді підемо. Не бійся, ми тебе не скривдимо, ми таких панів, як ти, любимо. Ходино сюди, ласкавий пане, — приговорює козак.

Пан скрутився, бачить що заноситься на якісь погані жарти і, щоб налякати козаків, каже:

— Ідіть своєю дорогою поки цілі, бо зараз надїде ціле

товариство і за наругу надо мною можете заплатити головами.

— Гей, пане, — озвався другий козак, — ти можеш сідати лише на дурного хлопа, але нас не налякаєш товариством своїм. Та крім сього ти ще й брешеш здорово, бо з тобою приїхало всего двох гайдуків... Беріть но хлопці пана, ось для него під дубом гарне сідало є.

Схопили козаки пана попід руки і поволокли до дуба, під котрим стояла купина з мурахами.

— Ось видиш, пане, яке чудове місце. Буде тобі мягенько і веселенько, ще й подякуєш нам за прислугу, — кажуть сміючись козаки.

Пан впав в лють і почав пручатись, та кричати.

— Не кричи, пане, будь слухняний, то все жартами скінчиться, бо як розсердиш мене, то калатну тебе раз по голові і пійдеш до люципера в гості, — вговорює пана оден з козаків.

Бачить пан, що біда і притих.

— Пустіть мене, — каже пан до козаків.

— Підеш, пане, але перше посидиш трошки, відпічнеш і розійдемось, тільки треба, хлопці, штани панови здіймити, щоб не замокли, бо бачите, що вони з гарного сукна.

Почувши се пан, почав знов ґвавтувати.

— Але-ж бо ти дурний, хоч і вельможний пан, — сказали сміючись козаки. — Та-ж ми не хочемо, щоби ти шкоду мав, розумієш?

Не поміг панови опір, стягнули до колін штани і посадили на купину. Скривився пан від зимна. А козаки тримають за плечі і жартують:

— Що-ж, пане, боїшся, щоб гонор не застудився? Не бійся, нехай трошки охолоне, він дуже горячий!

За кілька хвилин почали мурахи добиратися до пана Той завертівся, пробуючи вирватись.

— Сиди, пане, тихо, бо привяжемо до дуба і загинеш, як собака. Кусають мурахи, ото будеш памятати, як на чоловікови сидіти. А ти, брате, можеш іти, — звернулись козаки до хлопа, — ми вже тут пана доглянемо, щоб відпочив, як належиться.

Хлоп вклонився і пішов радіючи, що пан вліз в таку халепу.

Тимчасом мурахи вже таки добре почали гризти пана. Той давай проситися.

— Нехай, пане, трошки пошарпають, — кажуть козаки, — закури люльку, щоб жінка в дома не журилась. Се будеш мати гарну науку, щоб не сідав на такого, як і ти чоловіка, бо він не кінь. Бачиш, маленькі комахи і ті не хотять тримати тебе на собі, а ти чоловіка заставив стільцем тобі бути.

Пройшло ще з пів години. Пустили козаки пана і говорять:

— Посиділиб, пане, ще трохи з тобою, але часу не маємо. Варт булоб ще з пів сотки канчуків тобі всипати, але що ти був слухняний, то даруємо, лише гляди, на хлопів ніколи не сідай. Бувай здоров.

Сказавши се, пішли козаки в ліс.

Ледво пан обтрусився від мурахів, а тіло аж горіло, так щиро мурахи кусали.

За кілька хвилин надїхали гайдуки. Ледво виліз пан до коляси, та нічого гайдукам не говорив, бо стидно було признатися, як то він відпочивав.

СЕРЕД БУРІ.

Ой шаліє, ой шаліє
Дикий вітер, люто віє
У ніч темну, у ніч дику,
смоляну;
Наче хоче світа збутись,
Білим снігом пригорнути,
Не лишити ані згадки,
ні сліду.

Я шаління не боюся,
У перед лечу, несуся
Проти бурі, проти люти,
в темну ніч;
Вітер слід мій засипає,
Мертвим снігом розкидає
І вдираєсь до стомлених
моїх віч.

Не боюся гураґану,
Що лютує ще від рана,
Бо я певен, бо я вірю,
знаю я:
Що по ночі день витає,
Що по бурі тиша ма,
Така гарна, така люба
і свята.

„Але тиші не діждешся,
Проти бурі не опрешся...”
Щось говорить, щось шепоче,
щось бренить.
Геть, демоне! Не боюся,
Я борбою бурі впюся,
А чи встану, чи звалюся...
ранок вздрить.

Ів. Данильчук.

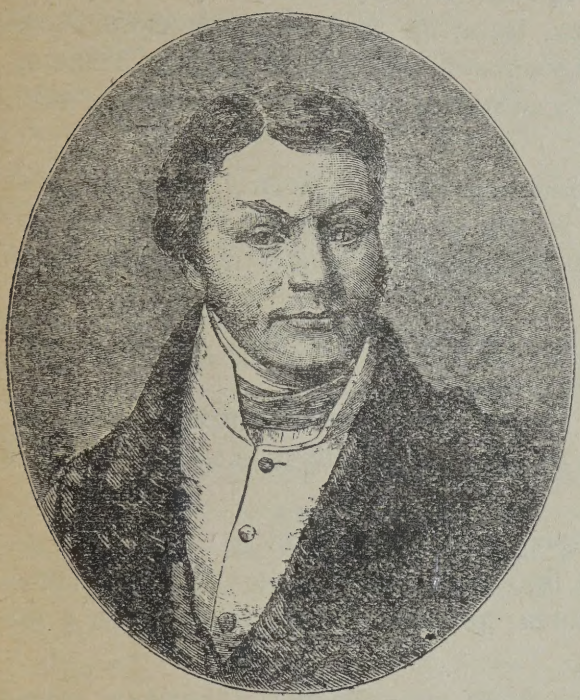

ГРИГОРІЙ КВІТКА-ОСНОВЯНЕНКО (1778-1843) родився в селі Основи, близько Харкова на Україні. Коли мав 23 роки пішов спробувати монастирського життя, бо був дуже побожний, але в монастирі прожив лише 4 роки. Вийшовши з монастиря, жив на селі, сходившись з селянами, а полюбивши народню мову і народні звичаї, постановив працювати до смерти для добра свого закріпощеного народу. Перейшовши з часом у Харків, почав видавати часопис „Український Вістник" та писав повісти, зразу по московськи, а опісля по українськи.

Найкраща його повіть є „Маруся".

ЯК ПОВСТАЛА ПОВІСТЬ „МАРУСЯ".

Одною з найчутливійших повістей в українськім письменстві, се „Маруся", яку написав Григорій Квітка-Основяненко (1778—1843). Нема мабуть чоловіка, що читаючи, або слухаючи, як читають „Марусю", не заплакав би.

Та інтересно знати, що спонукало Квітку до написання „Марусі".

В часах, коли жив Квітка, української мови уживали в письмі дуже мало. Писали нею хіба вірші, а поза тим лише жарти та сміхи. Поважного не писав нею тоді ніхто нічого.

Кождий нарід на низькім ступни освіти не вміє ані себе, ані своєї мови, ані своєї культури, ані своєї церкви оцінити і поважати. Все своє уважає він безвартним, а все чуже поважає до неміри.

Нарід на такім ступни освіти не може бути свобідним, ні не може жити самостійним життям. Він невільник, який

гордиться тим, що вірно служить своєму властителеви. Він супроти світа стоїть тоді на степени дітей, або малп, які вміють лише других наслідувати.

І до часу Квітки Українці не відважилися ужити рідної мови в поважних описах. Вони писали мовою московською, або польською, або церковною, або якою небудь мішаниною — церковно-московською, чи церковно-польською, тільки не рідною мовою.

Квітка мав письменицький талан і писав до московських часописів та журналів. Писав по московськи. І почав він думати, чому то ніхто не вживає української народньої мови в поважнім писанню.

Разу одного зібрався гурток письменних людей і Квітка був між ними. І каже Квітка:

— Що воно таке, що ніхто ще не написав нашою народною мовою нічого поважного. Пишуть жарти, то що, а більше й нічого.

І був там якийсь професор і він каже:

— Бачите, се мова проста, мужича і до поважних справ не надаєся. Смішне ,жарти, дотепи, то нею розкажете, а поважних річей ні.

— Як же се так, — каже знов Квітка, — аджеж народ висказує між собою тією мовою свої кривди, свої жалі і свої радощі. Нею все можна висловити.

— Ні, — каже тоді знов професор, — така вже народня мова вдалася, що нічого нею поважного не напишете. Поважне напишете московською, польською, німецькою, латинською, французькою, а українською не напишете.

— А отже я вам докажу, що й нашою народньою мовою все напишеш! — сказав Квітка вже рішучо.

— Як докажетее?

— Я сам щось поважне напишу і тоді побачите.

— Напишіть!...

— — — — — — — — — —

Пішов Квітка до дому і забрався до писання. Змалював він поважного Наума Дрота, змалював ще кращу його дочку Марусю. Розказав, як познакомилася Маруся з Василем, та яким статочним парубком був Василь. А дальше несподівана смерть Марусі, а з нею важке горе Наума та Насті. А там побивання сердешного Василя...

Довго писав, аж ось уже твір готовий. І поніс його Квітка в письменицький гурток, щоби показати, що можна українською мовою написати.

Довго слухали зібрані нового Квітчиного твору, а там і потекли сльози по лицях слухачів. Не видержав і той професор, який казав, що українською мовою нічого поважного не напишеш — і він заплакав. А як Квітка вже дочитав до кінця, каже той професор:

— Правду ви казали, що наша народня мова до всякого писання надається. Бачу я тепер, що московською мовою ніколи так гарно не напишете, як нашою. Се така цінна повість, що коли вмрете, то на вашім гробі вистарчить написати: „Він написав Марусю!" І вже всякий буде знав, хто се такий.

Від тоді Українці на Великій Україні почали вже поважати свою мову, а вже хіба найбільше поважав її Тарас Шевченко. Він то в листі до брата Микити пише з Петербурга:

— Відпиши мені, тілько не московською, а нашою рідною мовою.

Він то і в „Дневнику" (Журналі), згадуючи товариша по недолі, Андрія Обеременка, каже, що: Він не опоганив своєї душі московщиною.

В Галичині перший поставив українську мову на степень книжної Маркіян Шашкевич, а на Буковині Федькович.

Друзі Сократа.

Грецький фільозоф, Сократ,
Бажав хату мати —
Змірив місце, зробив плян,
Й почав будувати.

Вулицею день цілий
Ходять всякі люде,
Й дивуються, що мала
В нього хата буде.

От до нього приступив
Оден подорожний.
„Я думав, що ти — Сократ,
Чоловік заможний.

Що у тебе тереми
Будуть на помості,
Щоб хорошо жити в них,
Принимати гості.

А то лиш хатину ти
Тісную будуєш.
Видно ти, хоч фільософ,
Все-ж таки бідуєш."

А Сократ йому на те
Відповів словами:
„Мала хата!? Коби й ту
Заповнить друзями!"

Т. Т. Пройдисвіт.

Осип Маковей.

РАБИ.

На лихім пасовиску паслися Коні, а що се були Коні з байки, то вони розмовляли з собою. Були то дуже бідні і заголоджені військові коні у шестому році війни.

— Чваняться люде, — казав карий Кінь з великою ямою в клубі — що так богато погинуло їх на війні, що стільки натерпілися для поступу світа. А скільки нашого брата згинуло, скільки між нами калік, скільки ми набідилися, скільки ми причинилися до будови нових держав, до щастя народів, сього ніхто не хоче оцінити. Вигибає наш рід. Навіть їсти не дають. Я вже зо три роки вівса не бачив.

— Ой, так-так! — промовив Сивий. — І служи людям дальше! Мені от недавно вояк око вибив батогом, а другим бачу мов через мраку. Дикун — тай годі!

Буланий Кінь з великим плішем на хребті додав:

— Сам не знаю, як я дожив до сього часу. Як згадаю наш відворот і похід через Карпати — яких тисячу хорих і ранених Коней з восьмої дивізії, з котрих що години якийсь падав і вмирав у рові, серце мені крається. Та краще було тоді вмерти, ніж дожити такої задухи в грудях, як я тепер маю. Ані жити, ані згинути! Під гору ніяким способом воза не витягну, а тут бють і бють, не питають, чи можеш, чи не можеш.

Інші Коні посходилися з пасовиска до гурту, слухали розмови і кивали сумно головами з гори в низ, лише оден махав головою то на право то на ліво, — такої мотилиці набрався на війні.

— Ох! ох! ох! — застогнав старий Кінь, котрому всі ребра виставали зпід шкіри. Нема правди на світі. Цілий вік свій працюй і працюй на них, — і не дадуть тобі ні стайні, ні сіна, ні клаптя соломи положиися, — ходи на морозі, на слоті, болотами, тягни і тягни, поки здохнеш у рові і пси тебе зїдять.

— Не нарікайте, дядьку, — обізвався молодий Лошак — і ви розважте, старші товариші! Чи копитом в зуби не можна? Ще сили стане. Тепер на цілім світі революція, пролєтаріят добивається свободи і хліба.

— Тихо! тихо! бійся Бога! — скричали декотрі Коні. — Бачиш, там вояк стоїть...

Але були й такі Коні, що обставали за Лошаком:

— Ні, він правду каже! Чого ще мовчати? Копитами в зуби імперіялістам і капіталістам! Як довго ще панькатися з ними! Геть з мілітаризмом!

І пішла між Кіньми горяча суперечка про те, як поправити свою долю.

На те надійшов вояк з довгим батогом і вдарив кількох по хребтах.

— А вовки би вас зїли, здохляки! Стане оден з другим, не пасеться, і тільки головою махає! Гей, до дому,

І знову вдарив батогом по головах, по очах, — де попало.

Без наймешого супротивлення стали Коні йти гуртом до дому. Ніхто з них і словечка не сказав, а не то щоб зуби вибив. Декотрі навіть підходили до вояка, щоби на них сів. А Лошак побіг передом...

Бо вони був з діда-прадіда раби і на їх революцію досить було батога...

Лисий та мухи.

Сидів собі лисий дядько
В хаті при віконци —
Любувавсь, як йому гріло
У голову сонце.
А у літі, як звичайно,
Рої мух літають,
Як на лихо на лисую
Голову сідають.
Обганяє дядько мухи
Та їх проклинає,
Нераз лусне по лисині,
Аж гомін лунає.
„Погрівся би" — клене дядько,
„А тут тобі мука!
Сто раз луснув полисині,
А забити штука."
А мушня собі безпечно
По лисині лазить,
Та лиш пильно за рукою
Дядьковою пазить.
Лиш піднесе дядько руку,
А муха на крила,
Ще й сміється, що пакости
Йому наробила.

Так нераз лиха людина
Без чести найдеться —
Напакостить та в додатку
Ще і посміється.

Т. Т. Пройдисвіт.

Аркадій Аверченко.

КІНСЬКА КУРАЦІЯ.

(З російського).

— Ось папіроси. Ось сірнички. Ось вино. Куріть, пийте і слухайте.

Інжинєр Береґов сказав:

— Ваш торжественний вигляд і тон мене лякає. Що се вам прийшло в голову, витягати мене з ліжка серед ночі і кликати до себе? Що воно значить? Невже-ж збираєтеся писати передсмертне завіщання?

— Береґов! Знаєте, чому я вас призвав до себе в ночі? Тому, бо ви чоловік без пересудів.

— Воно правда.

— І ви можете серіозно вислухати те, що вам серіозно скажуть.

— І се правда.

— І ви не буде пхикати і плакати, а приймете кожду вістку, як слід мущині.

— І се правда.

— Ну, так ось мій любий, розумний, спокійний друже; я порішив вмерти.

— Гм!

— Ви мабуть сказали: гм! Що воно означає — докір?

— Ні, так собі. Се голосний висказ тихого роздумування.

— А як ви думаєте?

— Думаю я тепер так: ось чоловік, який — очевидно — порішив твердо покінчити рахунки з життям. Відраджувати йому булоб і смішно і глупо і безуспішно.

— О, Береґов! як ви все розумієте і як з вами легко — закликав хазяїн, стискаючи руку стоїчного гостя. — Ви зараз пізнали мою зелізну рішучість і всю неможливість повороту.

— Ну, ще би не пізнати! Відразу видно. Тепер кажіть, чого вам треба від мене?

— Пригадую собі, ви говорили якось, що у вас є отруя, куплена вами у запитого фармацевта. І ся отруя вбиває мабуть скоро і без болів.

—Так. Се правда.

— А ви... моглиб мені її дати?

— Дам. Чомуб не дати.

— Ви справжній друг, Береґов!

— Ну?...

— Можете завтра рано прислати?

— Можу. Вже все?

— Все. А ви таки чудний чоловік... Поражаючий! Другий би старався відрадити, просив би, пхикав...

Береґов бистро поглянув на хазяїна.

— А може ви й хотілиб в глибині душі, щоби я.. вас... розрадив?...

— Сохрань Господи! Рішено — так рішено. Гляньте в мої очі... Видите? Можна такого чоловіка розрадити?

— Ні! Дарма і пробувати.

— Спасибі, Береґов.

Береґов закурив папіроску і розперся вигідно на канаші. Глянув перед себе і процідив крізь зуби:

— А прегарна отсе у вас картина — Куінджі?

— Так. Я її дуже любив.

— Треба буде захопити зі собою, як вертатиму домів.

— Як се... захопити?

— Так звичайно, візьму. У вас, здається, нема наслідників?

— Ні, — всміхнувся хазяїн. — Безнаслідна спадщина.

— Ну ось! я і візьму. Можна?

— Беріть! Навіщо вона мені, завтра рано буду вже куском мертвого мяса.

— Розуміється. Я і прибор до писання возьму. Хоч у мене кімната не яка там, а все таки хай в ній хоч прибор до писання красується. Се яспіс?

— Яспіс.

— Візьму... Гарні папіроски... А позвольте — я заберу ціле пуделко, а вам до завтра оставлю пять штук. Вистарчить?

Хазяїн слабо всміхнувся.

— Аж надто.

— Спасибі. За одним заходом вже й папіросницю за-

хоплю. Якраз наші моноґрами схожі: ви Білевич, я — Береґов.

— Заждіть!... Ся папіросниця для мене памятка...

— Ну, так щож! В домовину чей зі собою не положите?

— Воно ніби так. Але се золота папіросниця. Чотириста рублів коштувала.

— Ну, і гарно!

Замовкли.

— А отрую як думаєте брати? — спитав зацікавлений Береґов. — В ліжку чи сидячи за столом?

— Бог зна, які ви питання завдаєте! — невдоволений замітив Білевич. — Вам прецінь однаково.

— Справді! — відповів Береґов. — Навіщо я й питав? Так от сам язик повернувся. А ви знаєте, як її брати?

— Кого?

— Отрую.

— Ні. Невже-ж є на се спеціяльний припис?

— Так. Найменше мук. Розпустити на дві треті водою і випити одним душком. Зараз повалитеся, гей скошені.

— Спасибі.

— Мало за що.

— Може поговоримо про що инше?

— А вам отсе немиле? А я думаю, як вже раз рішилися, так однаково.

Береґов посидів, покурив, відтак встав і, не хапаючись запустив руку в бічну кишеню хазяїна.

— Що се ви?

— А? За грішми. Хочу подивитися, скілько у вас грошей.

— Який же ви чудний... Навіщо вам се?

— Взяти хочу.

— Так не тепер же, Господи!

— Ви зденервовані. Се погано. Чом не тепер? Прецінь нині в ночі нічого не будете вже купувати. Кілько тут? 800? Смачно! Перстень дайте також. І так сторож анатомічної клініки свисне його завтра. Краще вже мені взяти.

— Слухайте, Береґов... Мене трохи дивує ваше... ваша... холоднокровність... і безцеремонність, з якою ви...

— Ну, ось! Недавно сам любувався, що я чоловік без пересудів, а тепер йому 800 рублів жалко стало...

— Мені не жалко, а тільки... ніяково.

— Ну, гарно! Не буду вже, не буду. Про щож з вами говорити? Ось на другий тиждень премієра в опері — але вас вже воно не цікавить.

— Длячого не цікавить?

— Бо прецінь завтра рано скапуститесь, як то кажуть — чого же вам...

— Ви цинік, Береґов.

— Як би не був циніком, не дісталиб від мене отруї... А то я ось такий чоловік „Дай!" — „На!" Ось такий я чоловік.

— Ну, доволі вже про ту отрую!...

— Вспокійтесь! Не треба денервуватися. Поговоримо на иншу тему... Гарне у вас мешкання. Кілько платите?

— Півтора сотки.

— Квартально?

— Ні, піврічно.

— Давно платили?

— Минулого місяця. Я з гори плачу.

— Білевич! Чудесна гадка! Ось я нещасний, бідний халупник можу зажити, гей князь. Передайте мені контракт. Я замешкаю в отсих кімнатах.

— Можна —кисло сказав хазяїн.

— От вам і дяка! Чудесно устроюсь! Кабінет уставлю, так як є; гостинну віднайму комунебудь; а з тої пустої кімнати зроблю чудо-куток! Отсі отомани поставлю в углах, тут у мене буде постумент, скрізь порозкидаю подушки, а під ноги покладу вашого білого медведя.

— Ви... і з умебльованням хочете взяти моє мешкання?

— Ну, а якже! Не всунуть вам його чей у трумну!... Ах, яке се буде життя! Та й бібліотека у вас — серце радується! До тисячі книг буде?

— Близько півтора тисячки.

— Чудово! Буду розвалюватися на отомані, читати Діма, Чехова чи кого там, потягати винце... А, до речі! Пивниця у вас в порядку?

— Шампанського мало. А так червоного, старої мадери, угорського — назбирається до вісімсот фляшок.

— Білевич, серце! Я готов зацілувати вас за те все, що ви для мене робите. Дістаю мешкання, пивницю, бібліотеку — за що? за що? за флящинку білого плину!...

— Гарно... Але тепер полишіть мене самого — хмурно пробурмотів хазяїн, поглядаючи кудись то в сторону.

— Добре, добре. Тільки ще одна послідня просьба. Сядьте ось тут за бюрко і пишіть: „За продане інженєрови Береґову моє кімнатне умебльовання і переданий контракт сім тисяч рублів готівкою одержав". Порозуміли? Се, щоб відтак по вашій смерти ніхто не мав до мене претенсій...

— Мене вражає ваша спекулятивність в... таку хвилю.

— Чудак ви! Вам то добре — випили флящину отруї і готові, а переді мною лежить ще ціле життя. Треба-ж якось уладитися!... Се перський килим?

— Перський.

— Гарно. Тільки знаєте що? Мені, по правді, незвісна сила тої мікстури... А ось у вас перед смертію появляться рвоти...

— Ну?

— Килим можете мені поплямити. Слухайте, Білевич, серце, о що я вас попрошу... Ну, не кривіть так лиця! Вам чейже все вже однаково...

— Що-ж вам ще від мене треба?

— Трійтеся поза домом, добре? Їй-Богу, вам однаково, а мені менше клопотів. Подумайте, як буде гарно: на однім кінці міста піднимають мертвого чоловіка, Білевича, продавшого своє мешкання і всі земні блага інжинєрови Береґову; на другім кінці міста інжинер Береґов входить в чистенькі, умебльовані кімнати і починає в них жити, як король... Інжинер лежить на теплій отомані, читає Діма, курить папіроси; мертвого чоловік піднимають, везуть в трупарню.

— К чорту трупарня! — закричав Білевич, скрегочучи зубами і втираючи спітніле чоло. — Я вмру дома!

— І з дому все таки потащать в трупарню... Коли самовбійник, так треба різати тебе. Що воно таке і як? Або вам все вже не однаково? Я буду в вашім мешканю пити ваше вино, спати на вашій мягкій постелі, любуватися вашими образами; а ви, голі, з нумером на нозі, будете лежати в сирій трупарні поруч посинілого хлопчини з відрізаною головою і обідраного, безіменного пяниці, що здох від „деліріюм тременс". Та вам все вже буде однаково! У вас гарне тіло, широка грудь, мязисті білі руки — та вам мертвому, посинілому, все те буде однаково!... До вас у мешкання

забіжить по інерції одна з ваших дам і може бути, я намовлю її лишитися зі мною — та вам все те вже буде однако!

— Ви не смієте того робити!

— Примха! Вам чей все вже буде однаково!

— Не однаково мені, щоб вас чорти побрали! — закричав істерично хазяїн. — Ви не смієте мене грабити! Не смієте числити грошей в моїм портфелю і... і...

— Одначе, коли вже раз порішили троїтись...

— Не смійте говорити мені сього! Я порішив вмерти, я й можу порішити остатися в живих! Нікому не обовязаний я здавати звіту з моїх вчинків! А-а! Ви вже по своїому розпорядили моїм мешканням, переставили меблі, почислили мої гроші — так ось вам! Не потребую вашої отруї! Буду жити! А ви — забирайтеся відсіля! Зараз! чуєте?!

— — — — — — — — — —

Була чорна, глуха ніч. Світла в тій части міста майже не горіли і Береґову приходилося що хвиля відшукувати кальоші, загублені в калюжах липкої глини.

Падав острий, студений дощик, немов небо спльовувало, зївши що то негарне.

Але мимо поганої погоди Береґов ішов доволі бодро і тільки раз, пристанувши, щоб витягнути зі щілини деревляного тротоара кальош, засміявся і сказав у голос:

— От чорт! Перший раз бачу такого хорого, що долі сходами скидує лікаря, який спас його від смерти.

Зза горячого кулішу.

Ходить старець по селі,
Від хати до хати,
Щоб за пригорщу муки
Душі поминати.
Увійшов він в один двір,
На поріг ступає,
А хазяйка у горшку
Кулешу мішає.
Почав старець Отченаш,
А хазяйка взяла
Мамалиґи із горшка,
В руку йому дала
Та говорить, щоби він
За синка молився,
За Пилипка, що торік
На ріці втопився,
Мовить старець Отченаш,
Що слово вриває,
Переймає той куліш
Та все подуває.
На кінець пустив із рук,
Так йому остило:
„Хай би було на глибінь
Його не носило."

Т. Дмитренко.

Володимир Островський.

ЗАКЛЯТИЙ ДЗВІН.

(З циклю: Нові леґенди Холмщини).

Другого року всесвітньої війни. Йшли хмари з заходу. Тут завжди з заходу й хмари дощеві й всяка негода. З заходу слота осіння, відлиги зимові та люті хуртовини, що нищать працю холмщака й душу жахом огортають.

Другий рік над Холмщиною хмари сунули.

Не Ілля святий на своїй колесниці по небу їздив, — то стальові гармати гуркотіли. Не вечері селянки варили, не вогні пастухи на полях розкладали, — вбогі села горіли, небо димом і загравою зодягали.

Як сірі хмари по небу, так і сірі війська по землі тяжкою ходою посувалися, одні на одних насідали, греміли, стогнали.

Але тяжче стогнали селяне. Їх солдати з рідного сміття зганяли, на далекий схід, до незнайомої долі керували.

На шлях вигнання.

Як вітер, почавши від краю, гонить хвилю за хвилею по золотих платах селянського жита, так від Томашева, Замостя, Скербешева село за селом по черзі знималося й ішло на схід.

Дійшла черга до того села, що над Бугом.

Наказ прийшов:

— Дзвони знимати, в Росію відправляти, бо Німець із святої міді ладунки відливає, з них стріляє до війська, до людей православних.

Розмова коротка, як козацький нагай.

Зійшлися селяне. Старші радять, а молодші лізуть на дзвіницю, дзвін за дзвоном на шнурах спускають.

Стогнуть дзвони, щось жалібно промоляють, а в селян серце крається. В жінок уже і сьози на очах.

Їх було три: два малих, а третий трохи більший. Та найстарший. І не звичайний, а з закляттям: перед двіста роками якийсь побожний чоловік його сій церкві дарував із напи-

сом: „А хто сього дзвона хотів би від церкви відлучити, собі привлащити, на грішне діло зужити або до иншого села чи міста перевезти, або подарувати, той буде проклятий, а дітям його анахтема."

Здрігнулося щось у душі селян, як здрігнулася мід від дотику до землі.

— Хіба-ж нам прокляття на себе стягнути?

А часу вже мало: пливуть хмари з заходу, гремить грім стальовий, луна полями йде, заграва червоними очима в саму душу зазирає.

Кваплять козаки. Нагаї розказу пильнують.

— Ладуйте вози! — каже староста церковний, що віком всіх найстарший. — А ви, куме Іване, і ви, куме Даниле, ходіть за мною.

Коло плота стали. Вуха один до одного нахиляють. Радяться. Аж файки погасли, бо справа поважна.

— Аби стемніло, — шепочуться.

А до молодших:

— Ано, наказ, то наказ, — на воза кладіть усі три, в мягеньку солому, бо се не прості пасажири. Оттак, добре! Прикрийте ще зверху, щоб ні дощ ні сонце не ушкодили їх.

Поклали.

— А тепер ідіть, самі в дорогу ладуйтеся. А ми тут пильнуємо.

Стоять троє старших, як три свічки над небіщиком. Вуха один до одного налихяють, тихо радяться. А файки так і забули запалити.

— А де дзвони? — гукає коси.

— На возі вже. Вирушимо разом.

Помацав у соломі, махнув нагаєм і тільки курява слід показує.

— Чи не пора? — шепчуться.

— Пора. Стемніло вже. Одні зірки бачуть та нікому не скажуть.

Перехрестилися, старі мязи напружують. Заклятого дзвона з воза зняли, обернулися й понесли. Вже на цвинтарі. Ледве-ледве сиве волосся серед кущів біліє. А ось вже і зникло. Тиша. Тільки там, на цвинтарі, що за церквою, під шпадлем земля крається та радо жовтим пісочком розсипається. Поставили дзвона край могили, поцілували, перехрестилися. Та й каже староста:

— Ти заклятий і ми тебе ще заклинаємо: лежи тут, нікому в руки не віддавайся, доки не прийде час твій.

За ним старий Іван:

— Не дзвони, щоб не почули тебе тут, не заполонили, чужим дзвонити не змусили.

Нарешті Данило:

— Тільки раз до року, як що ми не вернемося, подзвони в святий Великдень, хай знають Холмщане, що сила їхня в землі захована та хай слухають її та зміцнюються духом.

Всі разом:

— Доки не прийде час твій.

По черзі землю кидали. Насипали могилу й куща посадили, а якого — і самі не зауважали в пітьмі нічній.

Небом заграва пливала, а шляхами — вигнанці. За Прип'ять, за Дніпро, за Десну. З водозбору Волги напилися. А коли озирнулися — могилки по шляхах, як зірок на небі. Тифус поклав на спочинок по полях, по гаях та край битих шляхів сотні Холмщан.

Виросли могили й над стомленим старостою, Іваном та Данилом. Лише вмираючи признались, що заклятого дзвона в той вечір на цвинтарі закопали та могилу на ньому насипали. А де — не сказли, бо й самі не знали.

— На Великдень слухайте — він у землі задзвонить. Коли церква ваша вашою буде, прийде його час, і задзвонить він так, що вся Холмщина проснеться. Тоді він сам віддасться вам у руки.

Склали кістки свої дідусі в чужій землі. А діти їхні в рідне село по війні вернули. Глянули — їхня церква вже не їхня, вже хрест на ній не той і спів чужий лунає.

Заплакали, засумували.

Єдина втіха: раз на рік, коли Христос із гробу встає (так кажуть люде), заклятий дзвін десь дзвонить у могилі. І хто прикладе до землі вухо, той ясно почує його звуки. Та почує лише той, що трафить у сам раз...

— Коли-ж ти знов задзвониш нам у святу неділю, в рідні свята? — питаються його.

І в звуках дзвону великоднього, десь у нетрах землі, чують:

— Прийде мій час...

Так кажуть люде.

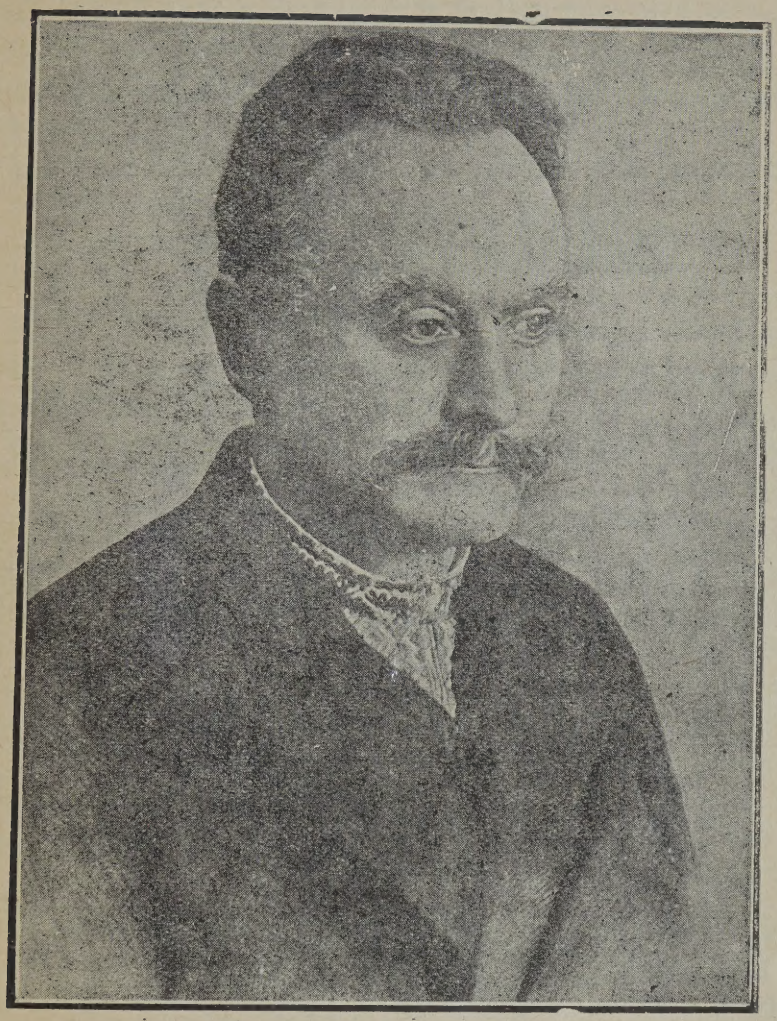

Іван Франко (1856—1916).

Дві дороги.

Ввік до заслуги дві ведуть дороги,
І дві корони жизнь нам може дати:
Одна — трудиться і калічить ноги,
А друга — з вірою й молитвою страждати.
Щаслив муж і народ, якого воля
Судьби веде з одної та на другу,
Із поля праці до терпіння поля,
Щоб мовчки вийшов через вогні й наругу,
Аби ступав, мов ніччю путник в полі,
З сльозою в оці та з надією в душі,
Що ще діждеться ранку, світла й волі.
І нас, брати, оттак веде рука судьби:
Йдучи з молитвою, на перекір недолі,
Ідем до світла, щастя та любви.

Іван Франко.

Дмитро Тягнигоре.

ЗАПОРОЖЕЦЬ І ЖУРБА.

(Казочка).

Їхав одного разу степом молодий Запорожець. А Запорожці ніколи журби не знали, бо були люде вільні. Як каже народня дума: Козак куди хоче, туди скаче, ніхто за ним не заплаче.

Ото-ж і той Запорожець їхав на своїм бистрім вороненькім кони, співаючи веселу пісеньку та поглядаючи кругом, чи не побачить де Татарина, щоб попробувати, чи шабля його остра.

Їде тай їде, аж глядить — іде проти него баба. А така вам страшна престрашна, що аж сумом віє від неї: розхристана, простоволоса, зуби стирчать, як кливаки.

— А се що за мара, — гадає козак, — десь певно відьмище. Ну чекай-же клята, добре, що попалась мені під руки, я тобі викрешу вогню.

Тай пригадав собі пораду старого характерника Перебенді, що відьму треба бити на відмаги.

Ото-ж і почав козак направляти коня, щоб підіхати до баби з правого боку. Та де тобі: Зверне він в право, — баба в право; зверне в ліво — і вона в ліво.

— Хитра бісова коханка, — міркує козак, — знає, чого се я так підїзджаю до неї. Чекай ледащо, я тебе таки перемудрую.

Спинив козак коня на кілька кроків від баби і питає:

— Ти куди, відьмище старе, ідеш?

— Я не відьма, козаче, я журба, — відповіла баба.

— То якого-ж ти лиха плентаєшся тут в степу?

— Отак ходжу, козаче, з села до села, з оселі до оселі, а куди зайду — там і журбу лишу.

— Коли так, — каже козак, — то зажури мене чим хочеш до трох разів. Як зажуриш, — пятьдесять золотих дам, а як ні — пятьдесять канчуків всиплю.

— Добре, — каже журба, — готуй гроші, бо не знаєш, яке нещастя скоїлось.

— Яке? — питає козак.

— Твоя люба суджена умерла.

— Суджена вмерла? То що з того? Поїду тай кращої пошукаю.

— То ще не все, козаче, батько твій умирає.

— Батько умирає? Ну, то мама поховає.

Скрутилась журба, тай вже у трете думає козака зажурити:

— Коли-ж, козаче, і мама твоя умирає, останешся сиротою.

— І тато і мама, кажеш, умирають? Ну, то якось воно буде, поховають їх добрі люде, а я сирітства не боюся і з такої журби сміюся.

Затряслась журба зі страху, та й хотіла під коня скочити, але козак слідив за кождим її рухом. Шарпнув коня, той скочив в бік, а він на відмаги як сперіщить журбу канчуком, то та тільки зверещала, зайойкала і покотилася димом по степу.

— А що, будеш мене у друге журити? — промовив всміхаючись козак. — Але почастував, почастував огиду, буде памятати козацьку журбу.

Се мовив і поїхав дальше нового дива шукати.

Жаль, та не мож плакати.

На весіллю молодий
В братчика малого
Викуплював молоду,
Давши золотого.

Коли-ж потім молоду
Із пропоєм брали,
То й малого Петруся
З собою забрали.

„Ну, Петрусю! Чи не жаль
Тобі за сестрою?"
Питається старий сват
Хлопця на пропою.

А на те йому Петрусь:
„Жаль такий, що Боже!
Коли-ж гляну — золотий,
То й плакать не можу.

Т. Дмитренко.

ПОДРУЖЖА В МИНУВШИНІ, А ТЕПЕР.

„Головною основою щастя людини є дібране подружжа", говорили і говорять фільософи-моралісти.

Коли старанно розібрати значіння сих слів і приглянутися життю таки наших близьких сусідів, переконаємося, що міркування фільософів опираються на великій правді. Кілько то клопоту для громади, згіршення для сусідів та неслави для себе і свояків приносить недібране подружжа безнастанними сварками, бійками, обмовами і віроломством. Мабуть нема на землі гіршого пекла для людей, які, недібравшися, живуть разом під одним дахом, як пес з котом, і серед таких обставин виховують дітей, котрі є примусовими свідками домашньої траґедії, яка калічить їх душу та підриває пошану та любов до родичів.

І се діється нині мимо того, що люде розуміють прокляте життя незгідливого чоловіка та жінки. Та погляньмо, як було колись, а побачимо, що при добірнім і не силуванім подружу родинних траґедій не буває.

У варварських часах подружжа були ділом насильства, обману, або купна. Дівчат трактовано як перший-ліпший товар, котрий продавали родичі тому, хто більше заплатив. Се був свого рода бизнес, а ще тоді, коли дівчина була вродлива. Та не лише продавали дівчат їхні родичі; бувало, підчас воєн побідники вимагали від побіджених якогось числа дівчат-красавиць, як окупу і воєнного відшкодовання. І в кождім випадку дівчина, діставшися в руки чоловіка, ставала його власністю, була йому невільницею. Се було признаване за законне і природне всюди. В старинних жидівських писаннях знаходимо закони, які говорять, що жінка для чоловіка не є товаришкою життя, але його предметом, бо „мущина може продати свою доньку другому мущині, щоби вона була йому служницею і всім иншим".

Подібного світогляду трималися спершу і Римляне, коли потребували жінок. Ромуль запросив Сабінців на римські ігрища. В половині забави Римляне напали на присутних гостей та забрали з собою всіх жінок та дівчат.

Або таке: Жених несподівано нападав на дім батька дівчини, бив її до непритомности і омлілу брав з собою, а прибігши до свого племени брав „шлюб", вибиваючи їй один зуб на переді.

Між декотрими африканськими племенами ще і нині панує звичай купувати жінку. Молодий жених платить батькови коровами або иншим товаром за його доньку і бере собі її. Дівчина не має права вибирати собі чоловіка, ані навіть слова протесту сказати.

Після старинного римського закона, жінка не мала ніякого права. Така сама історія була і в Британії та инших краях, де жіноцтво уважалося за щось в роді слуг, без рівности.

Розмірно від недавного часу становище женщини в культурних краях значно поліпшилося. Завдяки поширенню просвіти силування дівчат віддаватися після вподоби батьків переводиться. Хоч таке ще трафляється подекуди, але се вже розмірна рідкість. Нині дівчина у відповідних літах може віддатися за кого тільки сама схоче, бо ні батько, ні мати, ні опікун не мають права заборонити того. Одиноке, що ще дає силу родичам поставити на своїм є те, що коли донька віддасться проти волі родичів, вони з пімсти можуть не дати її ніякого приданого. А таких случаїв є ще богато, одначе з тою ріжницею, що батьки можуть в сей спосіб скривдити так сина, як і доньку, бо закон дає родичам повне право зробити зі своїм майном, що схочуть.

Отже коли порівнаємо старинну систему подружа з нинішньою, бачимо радикальну зміну: В старинних часах женщина була невільницею, була товаром пожаданим і потрібним лише до того часу, доки була молода і могла працювати. В наших часах сеї неволі женщина не мусить терпіти, бо ніхто не має права її присилувати до подружжа, коли вона сего не хоче, або коли не любить жениха.

Ся радикальна перемна становища женщини зовсім ще не розвязує питання про щасливе подружжа. Ніякі закони, ухвалені парляментом, тут не поможуть. Не поможуть також ні родичі, ані приятелі, а може помогти лише розвага так хлопця як і дівчини; поможе їм розум і свідомість обовязку.

В нинішних часах, головно в Америці, провадиться завзята агітація за тим, щоби недібрані подружжа могли роз-

вязуватися розводами, бо так як досі, тяжко дістати розвід, коли нема на се приписаних законом причин.

На перший погляд се виглядає на легку справу: пощо-ж терпіти супругам взаїмну нехіть, ненависть? Але сей аргумент не такий сильний, як виглядає. Треба, перш усього, поставити питання: Що станеться, коли буде можна дістати розвід лише тому, що супроги чомусь себе не люблять, не погоджуються, одно другого не терпить? Де і яку границю поставити? Аджеж людські примхи не зменшуються, а постійно збільшаються!

Звідки може знати розведений чоловік і жінка, що як поженяться з якимсь иншими, тоді знайдуть там родинне щастя, вдоволення? І чи не дійшло би тоді до того, що святість родинного життя булаб зовсім знищена, а натомісць розвідники женилибся навіть більше, чим по десять разів, бо було би несправедливо забороняти їм женитися чи віддаватися по двох-трох легким способом осягнених розводах. А дальше, що малобся стати з дітьми від кождого такого подружжа?

Такі відповіди дають противники легкого розводу і доказують статистикою, що люде, які розвелися кілька разів, відтак ніколи щасливо не жили.

Одинокою розвязкою сего питання, а заразом і показчиком для всіх молодих людей, є те, що вже сказано на початку: Хто хоче щасливого подружжа, мусить матися на осторожности, з ким жениться, або за кого віддається. Бо лише дібрана пара може надіятися на родинне щастя, якого зрештою бажає кожда людина.

Також не треба забувати і на те, що коли навіть побереться двоє людей і відтак побачать, що зробили помилку, то освіта і вирозумілість усуне нехіть, витвориться взаїмна пошана, а сего вже вистарчає, щоби бути вдоволеним подружним життям. Молоді люде, котрі женяться, повинні знати, що так він як і вона мусять приборкувати свої примхи, які є найголовнійшою причиною незгоди і родинного нещастя. Майно не рішає про згоду в родині, ані достатки, чи слава. Часами і найбогатші люде відбирають собі життя через домашне пекло, або скандали, а се доказ, що ніякі достатки не приносять бажаного щастя, коли у подругів нема щирости і вирозумілости.

Щоби сяк так охоронитися від родинного нещастя, по-

другам конче треба читати добрі книжки. Читання підне є їхній ум і поширить світогляд, бо дасть спромогу довідатися, як жили инші люде, як собі взаїмно помагали, яких блудів допускалися. Все те є знаменитою лекцією, котра остане неться в памяти жінки та чоловіка і поможе виховувати дітей примірно і гарно.

Де подруги є просвічені люде, широко очитані, там рідко коли знайдете незгоду.

Жіноче Товариство при Українській Православній Церкві в Шіго, Саск.

ВКАЗІВКИ ДЛЯ БИЗНЕСМЕНІВ.

I.

Українці в Канаді щораз більшим числом беруться до всякого рода підприємств — бизнесів. Не зробимо великої помилки, коли скажемо, що під теперішню пору українських бизнесменів в Канаді можна числити на тисячі, а не на сотки, як се було ще недавно тому.

До бизнесів беруться більше підприємчиві люде, молоді і енергічні. По всіх більших містах, де живуть Українці більшим числом, — знайдемо тепер українських сторників, реставраторів, годинникарів-ювилерів і кравців, які мають більші кравецькі робітні; подекуди є і такі, які мають малі розміром фабрики одежі, содових напитків, автомобілеві склади, ріжного рода аґентури, бюра, книгарні. Не згадуємо тут вже про такі підприємства, як аптики, котрі належать більше до професіональної кляси.

Повище сказане вказує нам на те, що Українці в Канаді йдуть за приміром Англійців і Жидів та беруться до торговлі там, де є до сего нагода.

Правда, не є се ще нічо такого великого, одначе коли возьмемо під розвагу характеристику наших людей, вкорінене европейськими ворогами упередження наших людей до торговлі і несприятливі відносини за кілька послідних літ, по побачимо, що Українці на сім полі поступили значно вперед. Не треба забувати і на се, що значна частина дотеперішних бизнесменів не має природного хисту до торговлі, ані відповідного виховання, ні вишколення. Через те їм не ведеться і вони остаточно покинуть торговлю. Але таке бувало і буває також і між иншими народами.

З боку просвітно-народного треба нам одного бажати: Щоби до бизнесу бралися люде свідомі, опитні, такі, що ніколи не вдоволялисяб тими методами, яких загально уживають в провадженню бизнесів, але щоби завше старалися поліпшувати їх. Чоловік доперва тоді може бути поступовим, коли старається безнастанно, збогатити ум добрими

ідеями, наукою, та взагалі відомостями. Таке саме правило відноситься і до наших бизнесменів, які мають за обовязок вишколюватися в тогровельнім знанню при допомозі торговельних журналів та приймати способи визначних торговців иншої народности.

Дуже часто чуємо нарікання українських торговців, що наші люде не попирають їх так, як повинні. „Коли треба взяти на кредит, то йдуть до свого, але як за готівку, то до чужого". Та о скілько знаємо, таких випадків є мало там, де український сторник провадить своє підприємство поступово, чисто, інтересуєся народно-просвітними справами, жертвує на народні ціли, а до того ще вміє поводитися з людьми.

Хто 1) не вміє трактувати покупців як слід, 2) не держить чистоти, 3) дає старий злежаний товар, або 4) продає за високо і 5) не є точним, той не може надіятися на успіх.

Вичислені пять точок є головною перешкодою кождого торговця, не робить ріжниці чи він богатий чи бідний, чи Українець, чи Анґлієць. Сам клич „свій до свого" зовсім вам не поможе, коли ви не дасьте чоловікови доброї обслуги. З другого боку треба памятати, що так наші, як і анґлійські бизнесмени мають сильних конкурентів, прим. Ітона, Робінзона, Годсон-Бея і т. п., до котрих певна частина людей все піде.

II.

ЯК ПОЛІПШИТИ БИЗНЕС.

Розум — читання.

Коли бизнесмен хоче поліпшити свій інтерес, то найперше мусить зачинати від себе самого. Він мусить бути свідомим і очитаним чоловіком, бо доперва тоді зможе розуміти потреби і смак людей. Не можна надіятися, щоби він притягав до себе більше число покупців, коли він нічим ім не заімпонує. Бизнесмен, а ще на кольонії, в місточку, се та керниця відомостей, з котрої покупці хотять черпати відомости безнастанно. Зайдіть, приміром, до Жида і спитайте його про що будь, а він як вміє, так пояснює. Чому так? Бо він читає богато книжок і ґазет, хоч про се вам певно не скаже. Зайдіть знова до пересічного нашого бизнесмена і спитайте його. Він здвигне раменами і скаже, що не знає.

Причина проста, — тому, що він не читає нічого, ніби тому, що не має часу. Та се неправда: Коли чоловік хоче, то час на читання знайде, тому і сторник не має під сим зглядом ніякого викруту. Він за лінивий зацікавитися газетами і книжками, сліпий на те, що його сусіди-бизнесмени, Англійці, Жиди та инші богато читають; недбалий відсвіжити свій ум хоч би тільки найновійшими купецькими відомостями.

Визначний американський бизнесмен Вулворт, котрого 5—15-центові стори є по більших містах Канади, сказав таке: „Твій інтерес розвивається враз з розвитком твого ума. Коли інтерес розвинеться скорше і більше чим твій ум, тоді ти мусиш збанкротувати".

Поступове думання.

Успішний бизнесмен не може бути заскорузлим у своїх поняттях чи навичках. Постійно і безвпинно мусить передумувати нові, лекші і ощаднійші способи провадження бизнесу, щоби використати час і нагоду. Коли треба змінити якусь методу, то треба се зробити зараз, а не відкладати на колись.

Нові методи.

Коли він має сусіда-бизнесмена, якому краще ведеться, треба йому довідатися, як він поступає і відповідно застосуватися. Ганити його бизнес, або обмовляти його нічо не поможе, бо — як сказано — люде хотять доброї обслуги. Тому треба що дня ставити собі питання: „Щоб то придумати нині, аби я міг поліпшити свій інтерес?" і тоді придумане уліпшення вводити в життя. Коли бизнесмен сего не буде робити, тоді інтерес засмердиться і перестане притягати покупців. Тримайте ту саму воду в ставі довший час, а побачите, що з часом треба буде затикат иніс.

Поведення і самохвальба.

Добрий бизнесмен ніколи не зачинає суперечки з покупцями, ані не хвалить свого товару, чи своєї услуги. Не схлібляє нікому, але під кождим зглядом поводиться з людьми гідно, по джентельменськи. Хоч би бизнесмен давав найліпший товар, коли він буде поводитися з покупцями чи клієнтами по простацьки, буде „задирати ніс до гори", він тим самим копає собі гріб.

Віра в успіх.

Бизнесмен мусить вірити в успіх свого підприємства. Богато є таких, що від коли зачали свій інтерес, ніколи дійсно не вірили, що інтерес мусить їм вдатися і оплатитися. Хто не вірить в успіх своєї роботи, то краще, щоби її не починав. З другого боку бизнесмен, котрий вірить у себе, у свою здібність, вірить у свою роботу і в остаточний успіх, все дороблюється і побиває слабодухів. Ніщо инше не знищить вас так скоро і певно, як недовірє до себе самого і до своєї роботи. Історія каже, що присутність Наполєона на полі боротьби подвоювала силу його армії тому, що жовніри набирали великого довіря і відваги.

Точність — се сіль.

Успіх підприємства залежить дуже богато від точности. Не робить ріжниці чи ви кравець, чи аптикар, чи сторник, коли ви точно обслугуєте своїх покупців, вони все до вас прийдуть і ще других приведуть. І як є яке нещасливе звено у вашім бизнесовім колесі, то се якраз неточність, котрою відганяєте людей і здобуваєте собі погану репутацію, яку відтак тяжко направити.

Чому неточність дуже шкідлива підприємству? Відповідь коротка: Поставте себе на місце покупця і чекайте, щоби бизнесмен, котрому ви даєте заробити, змилосердився над вами і обслужив вас. Або: як ви почуваєтеся, коли ви спішитеся а тут бачите, що бизнесмен рухається, як мула, або тримаєте неполагоджену справу цілими тижнями чи місяцями? Коли таке робиться з вами, то чи не трясе вами з пересердя і нетерпеливости? Чи підете ви другий раз до того бизнесмена в якій будь справі, знаючи, що його компетитор обслугує людей скоро і вдоволяючо? Отже коли ви ремствуєте на неточність і йдете полагоджувати свої діла до другого бизнесмена, то знайте, що кождий чоловік зробить так само з вами.

Щоби доповнити точку про точність, треба ще звернути увагу на те, що покупців треба обслугувати скоро, без тяганини. Коли маєте діло з чоловіком, обслужіть його скоро, себто приступайте до річи відразу, а не обходіть справи на 50 миль довкруги. Пишете лист — пишіть коротко і ясно, о що вам ходить. Маєте представити якусь справу — поясніть гарно, коротко, до річи. В сім случаю конче вам на-

вчитися добре говорити, а навчитеся з читання добрих книжок.

Вправна бесіда.

Богато анґлійських і американських бизнесменів вибилися на верх понад других завдяки тому, що вміли добре говорити. А вміли тому, що навчилися. Ніколи не забувайте, що лінивство до читання приносить вам остаточно величезні шкоди. Генрі Гейвмаєр, котрий був головою великої американської рафінерії цукру, сказав про бизнесменів таке:

„Бизнесмени банкротують тому, що богаато з них є круглими дураками. Всі ми родилися дурними, одначе декотрі з нас вчаться і перестають бути дурними. Хто хоче мати успіх в бизнесі, мусить вміти провадити його, а не тягнутися за ним".

Бизнес се те саме, що поле боротьби. Лише ті виграють, котрі є узброєні у знання, нові ідеї і добрі способи.

Добра слава.

Кождому з нас дорога добра слава. Коли знаємо, що люде шанують нас, ми почуваємося ліпше. Про добру славу повинен дбати бизнесмен. А добра слава, се в головній мірі чесність, котра є основою вашого інтересу. Практика показала, що неправдою є поговірка, що чесно не мож дороби-тися, а треба бути шахраєм. Хто зачинає бизнес і пускаєся на нечесну дорогу, відразу кладе собі хрестик. Великі фірми, чи в Канаді, чи в Злучених Державах, які розрослися з малого, завдячують успіх чесному провадженню бизнесу.

Чесність.

Нагло не можна збогатитися, хіба в виїмкових случаях. Треба бути чесним з покупцями чи з клієнтами, бо тоді ніхто не зможе вам нічого закинути ні доказати. Се ще не значить, що маєте говорити кождому про всі свої бизнесові справи, зиски і т. п., які **є виключно вашою справою.** Бути чесним в бизнесі, значить трактувати всіх отверто і щиро та нікого не натягати.

Коли ви хочете, щоби з вами хтось поступав чесно, то того самого вимагають від вас всі люде, які мають до діла з вами.

Витревалість.

Каже одна пословиця таке: „Коли починаєш хоч би і тисячу робіт, а як не скінчиш нікотрої з них, то ти нічого не зробив". Сі слова повинен запамятати собі кождий бизнесмен; вони одним словом означають — витревалість.

В бизнесі ви скоро довідаєтеся, що витревалість приносить більше приходу, чим котра инша бизнесова прикмета. Коли ви не дармуєте, не тратите часу, але все заняті ділом, або читанням, то вкінци дістанете більше, чим сподівалися. Не ставайте в половині дороги. Коли бизнес зле йде, треба знайти способи на поліпшення його. Не вільно вам тратити відваги, ані терпеливости; бо брак відваги і терпеливости знищить те, що ви досі придбали. Краще кінчити зачате діло, чим починати нове, про котре менше знаєте і не є певні, що воно вам вдасться. Лише ті люде остались на верху, котрі нічим не зневірювалися. Коли вас огорне непевність, або прийде кріза, то не можна вам дезертирувати, але боротися.

Ощадність.

На закінчення згадаємо ще одну важну бизнесову прикмету, якою є розумна ощадність.

Людська натура є податлива на всякі приємности і витребеньки. Кождий бизнесмен має також сі слабости, які грозять йому більше чим кому иншому, тому, що він все має готовий гріш, а спокус повно. Знаємо велике число бувших бизнесменів, які пішли на губи завдяки своєму марнотравству, котре зачалося з малих особистих забаганок.

Розумний бизнесмен не видає грошей на дурниці, ані навіть на річи, без котрих він може обійтися. Нерозважний бизнесмен, коли підприємство розвивається, викидає гроші на коштовні уладження, на дорогі меблі в хаті, на автомобілі і т. п., щоби „показатися" перед людьми. Таких случаїв між українськими бизнесменами було і навіть є богато. Се свідчить про їх короткозорість, яка колись пімститься на них також.

Щоби тримати себе в руках, бизнесмен повинен точно записувати всі видатки, переглядати їх що тижня, а рівночасно призадуматися, чи вони були оправдані, чи ні. Коли в більшім підприємстві видається хоч би тільки пару долярів денно на непотрібні річи, то на рік се робить грубу суму, яка є цілковитою стратою.

Сеї методи записування нерегулярних видатків так бизнесових, як і приватних повинні придержуватися головно молоді недосвідчені бизнесмени, для котрих така книжка буде найбільшим учителем і ангелом-хоронителем. Молоді люде, маючи більше гроша, набираються поганих навичок, з котрими опісля тяжко собі дати раду. Старі бизнесмени нераз попеклися і тому є осторожнійші.

Особистий вигляд.

Бути ощадним не значить бути скупарем, чого кождий порядний бизнесмен повинен вистерігатися. Підприємство повинно бути добре уладжене; повинні бути там всі потрібні річи, а також мусить бути чистота. Сам бизнесмен повинен бути добре убраний і підголений, щоби не виглядав на волоцюгу. Люде на зверхний вигляд звертають увагу і „як тебе бачуть, так тебе пишуть".

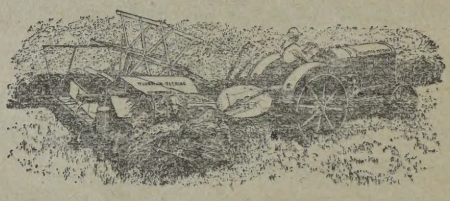

Осел та свердщок.

Слухав осел, як свердщок
У стерні співає,
Пошукав за ним, найшов,
Тай його питає:

„Що ти, малий свещку, їш,
Чим тебе годують,
Що у тебе такий глас,
Аж люде дивують?

Я хотів би, друже мій,
Теж співаком бути
Й собі слави, як і ти
У світі добути."

„Пане осле!" — стрибунець
Став йому казати —
„Коли хочеш так як я
Добрий голос мати,

То живися як і я
Божою росою,
Що на травах і цвітках
Ранньою порою."

Від того дня наш осел
Вже не скуб травиці,
Ані те-ж не попивав
З потока водиці.

Лише росу по траві
Він збирав язиком,
Щоби стати і собі
Співаком великим.

Так росою жив осел
Не одную днину,
Аж мов трісочка ізсох
Й з голоду загинув.

Оттак, брате, що кому
Й на що помагає:
Що одному на хосен,
Другого вбиває.

Т. Т. Пройдисвіт.

С. Б. Микитюк.

ЯК НИЩИТИ ЩУРІВ.

Руді, або так звані щурі норвежські появилися перший раз в Саскачевані в 1912 році, в селі Ґейнсборо, в полудне-во-східнім розі провінції, недалеко від манітобської границі.

В Манітобі і в східних провінціях щурі появилися скорше чим в нас і з тих то провінцій вони цілими ордами посуваються дальше на західну Канаду.

Щурі дуже скоро розмножуються і скоро мандрують з одної місцевости в другу і се заставило людей шукати способів, якими можнаб так спинити їх мандрівку, як і нищити їх в тих околицях, де вони вже занадилися.

Яку шкоду наносять щурі.

Щурі мають блохи і розносять заразу, котра називаєся бубонська пошесть.

Ся бубонська пошесть, або "чорна смерть", як її також називають, вже досі забрала 25 міліонів людей в Европі. Нині ся слабість є в Індії, Азії і Африці, а недавно занеслася і на американський континент.

В Канаді випадків сеї пошести ще не було, і коли ми хочемо остерегти себе перед нею, мусимо сконцентрувати всі свої сили і засоби, щоби винищувати щурів всюди, де вони лише появляться.

Та щурі не тільки що розносять пошесть, вони також нищать майно — їдять дріб і збіже — на богато міліонів долярів. В самих лише Злучених Державах щурі роблять шкоди на великанську суму, себто на 200 міліонів долярів річно.

Коли в нашій провінції буде всюди так богато щурів, як є вже тепер в деяких околицях, то вони будуть наносити шкоди на около півтора міліона долярів річно.

Як нищити щурів.

Щурі є дуже хитрі звірята і через се їх тяжко нищити. Способи нищення щурів слідуючі:

1. Нищити місця, де вони плодяться.

2. Позбавляти їх поживи.
2. Ловити їх на лапки.
4. Троїти їх.
5. Душити газом з автомобіля.

Будинки повинні бути такі, щоби до них не могли дістатися щурі.

Дуже старі будинки треба розібрати, або так їх перебудувати, аби щурі не мали до них доступу. Модерна хата або який инший будинок, збудований на мурованім або цементованім фундаменті, два фіти або й більше понад землею, буде якраз таким будинком, до котрого щурі не дістануться, але треба запобічи, щоби вони не діставалися до середини через двері, вікна або инші отвори.

Вікна в фундаменті і отвір, яким вкидається вугля до салєру, повинні бути заосмотрені в дротяні сітки, очка котри не сміють бути більші, як на пів цаля.

Риглі (бальки) під підлогою повинні бути вмуровані в стіни фундаменту, щоби щурі не мали нагоди гніздитися межи ними, а фундаментом.

Двері з надвору повинні мати на долині бляшаний пасок, 6 цалів широкий і мають запиратися автоматично.

Щоби до будинків з дощок, що спочивають на земли, (себто ті, що не мають фундаменту) не діставалися щурі, треба збудувати довкола такого будинку цементову стіну, 2 фіти понизше і 2 фіти повисше поверхні землі. Така стіна повина бути 4 цалі груба. Щурі, в додатку до того, що гніздяться під підлогою будинку, роблять нори в земли і в купах соломи. Стіжки лену і ріжного збіжжя дають їм добру поживу і відповідне притуловиско.

Деревляні хідникі по містах повинні бути яких 10 цалів понад землею і так збудовані, щоби природні вороги щурів, як пси і коти, могли їх з під них виганяти, коли вони там схороняться.

Морити щурів голодом.

Щурі знаходяться найбільше там, де мають подостатком поживи. Знайдемо їх в різнях і мясних склепах, в кучах, в курниках та на смітниках. Коли ми позбавимо щурів можливости добувати собі поживу в висше згаданих місцях, то

тоді далеко лекше буде ловити їх лапками, чи як дехто каже, зелізками.

Польовання.

Деякі роди псів, як шкоцькі, айриські або Ейрдейлс, коли добре вивчені, богато поможуть в нищенню щурів. Дуже добрими помічниками чоловіка в нищенню щурів є також: ласиці, сконки, лиси, каюти, більші яструби і сови.

Ловлення лапками.

Найліпшою лапкою для загального ужитку є так звана „снеп треп", котра запирається при найменшім дотику. Сих лапок треба мати досить богато, від 12 до 30, і класти їх в норах і в місцях, де щурі живляться. Принада повинна бути твердої якости, як смажена солонина, або ликовате мясо, і повинна бути так прикріплена, щоби лапка злапала щура, як він її тільки доторкнеться.

Великі кліткові лапки (кейдж треп) можна уживати також з добрим успіхом.

В магазинах або в шпихлірах щурів можна ловити бочкою з металевою накривкою, котра мусить бути добре збалянсована (зрівноважена). Принаду кладеться на саму середину накривки, а бочку можна вложити в землю, або приставити від землі до її верха грубу дошку. Щурі будуть лізти дошкою до гладкої накривки, котра під їх тягаром буде перехилятися, а щурі будуть падати до бочки.

Однакож в лапанню щурів треба перехитрювати щурів, коли хочемо, щоби вони лапалися.

Ось тут кілька суґґестій:

1. Нову лапку треба обкурити, або забрудити, щоби вона виглядала, як вживана.

2. Голими руками лапок не брати, а тримати до того спеціяльні рукавиці. Коли треба мацати лапки голими руками, то в такому разі треба перше натерти руки добре землею.

3. Одної і тої самої принади не уживати за часто, а коли принада не була рушана щурами через 48 годин, треба замінити її свіжою.

4. Треба уважати, щоби щурі не мали иншої поживи, кромі принади.

5. Найбільш відповідними принадами є: ковбаса, смажена солонина, поридж, риба або недоїдки з риби, свіжа печінка, сире мясо, яблока, морква, кукурудза і соняшники.

Троєння.

Ліпше є виловлювати щурів лапками, як троїти їх, але деякі роди щурів такі хитрі, що не дадуться занадити в лапку і їх треба троїти. Однак троїти треба тільки тоді, коли инший спосіб не вдається, а се тому, що часом ліпше мати живих щурів на обійстю, як здохлих, до котрих не кождий приступить.

Отруй на щурів є кілька, котрих можна дістати майже в кождій аптиці.

Душення ґазом.

„Карбон Моноксайд", ґаз, який виходить з інджая автомобіля, є дуже смертельним в щільно замкнених місцях, і його можна уживати до нищення щурів.

Його можна уживати в норах на полі, або під стіжками збіжжя або сіна. Припасовується один конець ґумової кишки до „ексзауст пайп" в автомобіли, а другий конець запихається в нору і добре обліплюється вохкою землею, щоби ґаз не втікав. Инші місця, куди би ґаз міг виходити, треба також добре позатикати. Інджай пускається з початку поволі і прискорюється до 15 миль на годину. Ґаз треба напускати до нори через яких 15 мінут.

Як гора родила.

По всім краю розійшлась
Новина дивная,
Що Великая Гора
Та родити має.
Щось там вродить, тільки що
Напевно не знати,
Але має та гора
Чуда доказати.
Вчули люде про такі
Дивнії родини
И посходились під гору
Якраз тої днини,
Коли дивне диво те
Та статися мало;
Як трави та листа їх —
Місця не ставало.
От почала та гора
Трястись й грюкотіти,
Що жіноцтво зі страху
Аж почало мліти.
І реве вона й гуде
Не час, не годину,
Чудо станеться от-от,
Таки в білу днину.
Вспокоїлася гора,
Кругом стала тиша, —
І на диво із нори
Показалась — миша.

Є і люде, що немов
Та гора грюкочуть,
Таку штуку, як ніхто,
Показати хочуть.
Розголосять, розтрублять,
Скличуть всю громаду,
Щоб пошитись в дураків,
Без ума, без ладу.

Т. Т. Пройдисвіт.

В ПРОСВІТІ НАША БУДУЧНІСТЬ.

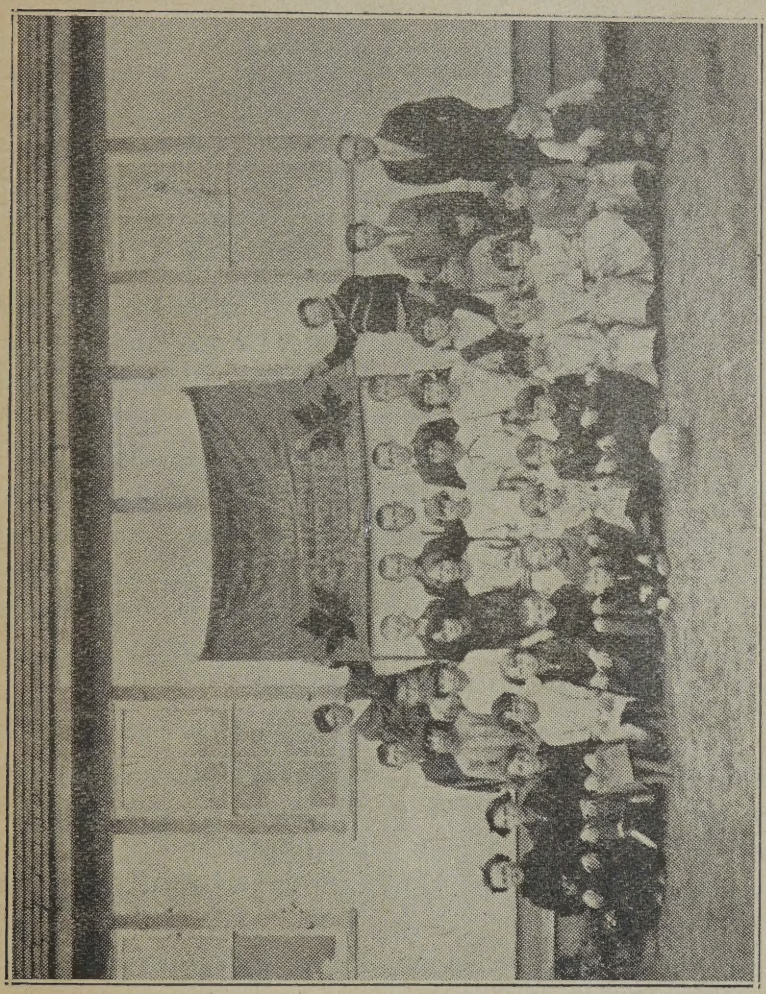

Школярі школи „Наука", коло Гефорд, Саск, і їх учитель д. Д. Прокопюк.

Школа „Наука" заслугує бути взірцем для других шкіл. В місяці жовтні, 1925 року, д. Прокопюк устроїв величавий концерт, на якім свідома та щира публика зложила $200.00 на ціль Інституту ім. П. Могили в Саскатуні.

Завдяки пильній праці д. Прокопюка всі школярі з осьмої кляси вже через два роки переходять свої державні іспити успішно, — деякі з відзначенням.

Сего року добр. Прокопюк зорґанізував в своїй школі мандолінову і ґатарову орхестру, яка робить гарний успіх.

Колиб таких шкіл було в нас як найбільше!

ХАТНЯ АПТИКА.

Про лікарства, які на всякий випадок повинні находитися в кождій хаті, пише др. Матіяс Нікол, голова нюйоркського Департаменту Публичного Здоровля таке:

Передовсім — не збирати і не ховати останків всяких ліків після того, як подужав той пацієнт, що їх уживав. Вони нінащо більш не здадуться, так як те, що потрібне й корисне для одного слабого, може зашкодити другому. Навіть коли в двох пацієнтів ті самі признаки слабости, і навіть коли в обох та сама слабість, то буває, що лікувати їх треба зовсім ріжними способами й ріжними ліками, дивлючись на окремі й ріжні прикмети їх орґанізмів. Тому всі ті фляшки і коробки з лікарствами, що лишилися після слабого, треба зараз викинути і навіть не пробувати стосувати їх в другім випадку слабости чи до другої людини.

Далі др. Нікол остерігає перед всякими "патентованими медицинами", навіть такими, як всякі порошки та піґулки на біль голови. Часто вони зроблені з дьогтю й ослаблюють діяльність серця так, що заживати їх без лікарського доручення буває шлідливо для здоровля і навіть небезпечно для життя.

За те є речі, які для охорони від слабости і на всякий випадок повинні находитись в кождій хаті. І так в "хатній аптиці" повинна все бути вата, розуміється, чиста, в запечатаних пакетах. Далі — дезенфекціоновані перевязки для бандажів і цинковий плястер, доволі широкий. Часто може понадобитись також стерилізована ґаза, яку продають теж в запечатаних мотках.

Для зовнішного ужитку в хаті все повинні бути два ліки. Один з них — "тинктура йодина", без якої не обійтись, коли врізана, скалічена чи подряпана шкіра. Найліпше тоді вмочити в йодину шматочок вати й намазати йодином скалічене місце. Ніколи не лляти його просто на шкіру. І ніколи не забувати, що тинктура йодина є ліком для зовні-

шного ужитку і що для внутрішних орґанів людини вона є отруєю.

Друге лікарство для зовнішного ужитку — боровий квас, який розпускається в воді по чайній ложечці на пів кварти води. Борового красу уживається для вимивання ран і запалених очей і для полоскання зубів і рота.

Між ліками для внутрішного ужитку в кождій хатній аптиці повинні бути: ароматичний екстракт каскари, якого чайна ложечка перед сном вистарчає для легкого прочищення жолудка; касторка (ріцінусовий олій) для повного прочищення; "сода бікарбоніка" — чайна ложечка на шклянку горячої води помагає, коли в жолудку наче "тяжко", солодкі випари нітра, по 15 капель на пів шклянки води, що дві-три години обнижають горячку. Одначе при горячці чи лихорадці все треба порадитися лікаря, щоби установив її причину.

На кожній фляшчині чи коробці з лікарством повинен бути виразний напис, що в ній є і все треба памятати, щоб ніякого лікарства не заживати, добре не придивившись, що воно є. Через необачність буває богато нещасливих випадків, які-б легко можна виминути.

Вартість краси.

Яругами та нетрами,
Темними лісами,
Зайшов олень до озера
Крутими стежками.
Схилив голову до долу,
Щоб води напитись,
Глядить — а він такий гарний,
Аж любо дивитись.
Роги в нього росохаті,
Розляглись широко,
І мов царськая корона
Тішать його око.
И каже олень сам до себе:
„Гарні в мене роги,
Тільки на жаль не придались
До них мої ноги.
В мене вони мов патики,
Сухі та тоненькі.
Краще, колиб мав я грубші,
Повнії — товстенькі".

Оттак олень своїм ногам
Міри добирає,
А тимчасом стрілець його
На мушку ладнає.
Гримнув стрілець, та не вцілив.
Став олень тікати
Гущаками та нетрами
Від хортів завзятих.
Загнався він в гущавину,
Роги зачіпили,
І вирватись не ставало
Вже у нього сили.
Пізнав олень неборака
У тяжкій пригоді,
Що через хороші роги
Втічи йому годі.
Не усе, що в нас хороше,
У життю пригоже —
Нераз краса неодному.
Смерть принести може.

Т. Т. Пройдисвіт.

ДЕЩО ПРО СЛАБОСТИ.

ЩО ТРЕБА ЗНАТИ ПРО ХОРОБУ РАКА.

Та слабість, яку називають раком (кенсер) була відома людям з давних давен, від перших початків медичної науки, і здавна медицина не знала, що з нею робити. Та певна річ, що тепер люде знають про неї більше, як знали колись. Відомо також, що дуже богато людей вмирає від рака. В Америці, приміром, від рака вмирає більше людей, як від всякої иншої хороби. Одначе зовсім певно можна допускати, що випадків рака буває богато більше, чим показують цифри урядової статистики. Діяґноза, від чого людина вмерла, не все певна. Рак може зявитися всюди в орґанізмі людини, і зверху і внутрі. У внутрішних орґанах і ще десь глибоко в неприступних місцях не все можна розпізнати, на яку слабість людина хорує. Посмертні автопсії в шпиталях показують, що яких двайцять до трийцяти відсотків більше людей вмирає від рака, ніж перед смертю зналося, що в них був рак.

Певної відповіди, що є причиною рака, наука медицини не дає, але вже давно відомо — і досі тої теорії не збито — що рака часто і звичайно попереджає постійне (хронічне) подражнення в якімсь місці. Воно може бути фізичне або химічне і ріжного рода, але майже все можна ствердити, що поки розвинулась хороба рака, воно було. Так, наприклад, зломаний, або неправильний зуб, драпаючи язик, спричиняє таке подразнення, що часом веде до рака. Такий самий наслідок можуть мати зле допасовані штучні зуби, що неустанно труться об ясна, або піднебіня. Коминярі, в яких тіло неустанно вкрите саджою, ткачі, що мають діло з пе́вним спеціяльним олієм, робітники, які працюють коло аналінових фарб, — мають рака трохи частійше, ніж люде инших фахів і занять. Думають, що в жінок рак приходить часто в наслідок подрапання чи поранення при породі. Буває що бородавки на тілі, які раз-у-раз обтираються та об-

драпуються об одежу, часом вироджуються в рака.

Яка з того наука? Власне, не допускати, щоби тіло було де-небудь так неустанно дразнене, дратоване чи драпане. Всяку драпину чи ранку чим скорше загоїти і усунути причину. З раком справа та, що й з всякою иншою хоробою, — лекше її заздалегідь запобігти, нім вигоїти.

Одначе не всяке подразнення неминуче веде до рака. Навпаки, можна сказати, що се тільки виїмкові випадки. Значить, мусять бути ще окрім того якісь причини, якісь впливи, що спричиняють хоробу. Та які саме — про те, на жаль, дуже мало відомо. Дослідам рака особлво причин сеї слабости, віддано вже дуже богато часу і труду, у всіх краях тисячі лікарів працюють над розвязкою питання, але воно ще не розвязане. Поставлено стільки ріжних теорій і гіпотез, що можна напевне сказати, що хтось вже був або є на добрій дорозі до розвязки загадки рака, та хто саме — се стане відомо аж тоді, як загадка буде розвязана.

Майже всі лікарі згоджуються, що рак не є конституційна хороба, значить в своїх початках не захоплює цілого орґанізму, тільки якесь одно місце. Тоді його можна ще вирізати хірургічною операцією, або знищити за помічю радіюм і коли справді винищено кожду клітиночку рака, то се й конець хоробі і людина вповні вилічена.

Коли хто підозріває, що в нього є рак, повинен негайно вдатися до доброго лікаря і віддатися йому під опіку. Коли лікар має підставу думати, що се справді рак, то бере маленьку частинку наросту і віддає під мікроскопічний розгляд, який покаже, чи се справді рак і влаасне якого рода рак (бо є ріжні роди). Тоді лікар може рішити, чи ліпше усунути рака операцією, чи ужити промінів Рентґена („X"), чи радіюм, чи комбінувати ті методи. Бо тільки тих трох способів уживають тепер лікарі.

Рак не є заразливий, і досі не було випадку, щоби лікар чи людина, яка доглядає хорого, заразилася.

Американське Товариство для боротьби з раком подає слідуючі „знаки небезпеки" — можливої хороби рака: Всяка болячка, або рана, яка не хоче гоїтися; всяка неприродно тверда „грудка" в тілі, особливо в грудях та всяка хронічна нестравність, якої не можна инакше пояснити. Все се не значить ще, що є рак, але повинно бути осторогою, щоби заздалегідь порадитися лікаря.

НЕБЕЗПЕКА СУХІТ.

Здається, нема таких, що не знали-б, що таке туберкульоза-сухоти, чахотка. Туберкульозу спричиняють так звані туберкульозні бацилі в людському тілі, малесенькі, простим оком незримі ростинки, що розмножуються в тілі і розживаються та роблять свою руйнуючу роботу. Звичайно дістаються вони до тіла людини ще з малку, в дитинстві. Дістатись вони туди можуть з молоком від зараженої туберкульозою корови, або з плювотинням, пчиханням чи кашлем слабої на сухоти людини, що необачно цілує дитину або плює та кашляє куди попало, не дивлючись на те, що з вуличним порохом та брудом зародки хороби можуть попастись людям в уста та набавити їх нещастя.

Медичні досліди показують, що мало не всі дорослі люде, особливо ті, що живуть по містах, мають в собі зародки туберкульози. Се ще не значить, що в них є сухоти. Вони мають тільки так зване зараження, якого звичайно люде набавляються в дитинстві. Та потім ті бацилі сухіт можуть "спати", значить, не множитись і не шкодити цілими роками, пять і десять літ, а навіть до самої смерти.

Але може бути й так, що се лагідне й нешкідливе зараження може перетворитись в тяжку, смертельну слабість і людина занепадає або й пропадає від сухіт. Се діється тоді, коли її тіло виснажене й ослаблене з инших причин — надмірною працею, недоїданям, або поганою чи невідповідною їжею, неправильним життям, непоміркованістю або врешті слабостями — такими як інфлюенца, запалення легких, кір і таке инше. Взагалі всі умови щоденного життя мають свій вплив на орґанізм і кожда причина, яка його ослаблює й виснажує, наближає ту хвилю, коли тіло не видержить і піддасться бацилям сухіт, які вже чигають на свою жертву.

Питання охорони від сухіт, се є власне дві справи: одно охорона від зараження, і друге — опіка і лікування тих, що вже мають сю слабість.

У великій мірі кожда людина може причинитись до того, щоби запанувати над жерелами зарази й не допустити до зараженя. Кождий може, приміром, перестати плювати на вулиці чи взагалі на публичних місцях. Ніхто не мусить плювати. Бачимо, що жінок дуже мало таких, щоб плювали, і

так само для чоловіків така привичка не конечна, а хто привик, той може й відвикнути.

Над молоком мусить бути громадський нагляд, щоб воно — передовсім молоко для дітеей — було чисте, пастеризоване.

Що до лікарської помочі хорим і опіки над ними, то передовсім важна діяґноза — треба як найшвидче розпізнати, яка саме слабість в хорого і чи справді сухоти. Тут важну ролю відоґрають лікарні і клініки та всякі установи для боротьби з сухотами, які кожному можуть послужити радою. Після діяґнози, розпінання слабости, — конечне лікування. Лікуватись можна і в санаторії і дома. В кождім випадку лікування вимагає тих самих чотирох річей — спочинку, свіжого воздуху, здорової їжі і лікарського догляду.

КРОВОТОК З НОСА.

В дітей часто буває, що з носа йде кров — без ніякої очевидної причини — та звичайно й нема чого трівожитися. Причина звичайно та, що роздерлася та слизька плівка, що нею вистелений в середині ніс і в ній розірвалося декілька маленьких кровоносних посудів. Такі маленькі ранки в дітей часто бувають і швидко гояться. Рідше трафляється, але теж може бути, що зломляться дрібні носові кости і коли їх добре не скласти й не виґоїти, то ніс виростає незґрабний, без форми. Врешті, кровоток з носа після якоїсь нещасливої пригоди, упадку, потовчення, може бути познакою зломання основи черепа і це вже небезпечний випадок. В такім випадку звичайно кров іде також з вух.

Щоби зупинити кровоток з носа, треба передівсім попробувати таких способів:

1. Всяку одежу, що на шиї, зняти або розпустити, щоби шия була свобідна, бо всяке стиснення збільшає кровоток.

2. Пацієнт повинен сидіти тихо й не рухатися, бо всякий рух причиняється до сильнішої діяльности серця і через те й до скорішого кровокруження.

3. Часто вистарчає прикладати до носа лід або ледові компреси.

4. Буває, що для затамування крови досить пальцями стиснути ніс з обох боків.

5. Коли пацієнт держить руки в гору, то з анатомічних причин кровоток ослабляє, або зовсім зупиняється.

Коли все те не вистарчить, і кров не перестає йти, то треба негайно закликати лікаря.

В дорослих людей кров з носа може бути природним облегченням високого натиску крови в орґанізмі. Деколи після такого кровотоку перестає боліти голова. Але частіше кровоток є признакою якоїсь серіозної слабости, головно, коли трафляється частіше, отже треба порадитися лікаря і провірити свій фізичний стан.

Часто кровоток буває симптомом анемії або малокровія, що є хоробою крови. Ткож слабости печінки і нирок дають себе нераз знати кровотоком з носа. Як рівнож деякі заразливі хороби, як тиф, жовтачка і дитячий кір. Звичайно кров зявляється ще на самім початку слабости, коли людина почувається ще зовсім здоровою, і таким способом дає можливість розпізнати слабість заздалегідь. Тому в кого часто бувають випадки кровотоку з носа, той повинен негайно дати себе оглянути доброму лікареви. Чим швидше розпізнати хоробу, тим лекше її вилічити. Здоровля треба зберігати тоді, коли ще його мається, а не тоді, коли запізно.

УТОМА І СПОЧИНОК.

Двоє людей робить ту саму щоденну роботу, в однакових умовинах праці і стільки-ж саме годин що дня. Оба в однім віці і наче однаково сильні. А проте після роботи один здоровий, веселий, задоволений, а другий слабий, змучений, перетомлений, болить голова, а врешті й зовсім подався, захорів, не видержав.

Звичайно, сама праця може бути не під силу людині і нераз буває. Але всяка праця, навіть коли вона зовсім правильна й під силу працюючому, — мучить. В орґанізмі призбирується свого рода отруя, котру людина відчуває як утому і котрої вона повинна збуватися. Коли після праці добре виспатися і спочити, тоді та отруя сходить, сама природа змиває її з орґанізму. Коли-ж не виспатись скільки треба або

працювати без доброго спочинку у вечері і в ночі, тоді людина стає рано перетомлена, "затроєна".

Та не тільки сама тяжка праця мучить. Коли та праця хоч і не тяжка, а одностайна, монотонна, нецікава, коли й саме життя одноманітне, нецікаве, без розваги і веселости, коли людина сама себе мучить журбою та турботами, все те викликає утому так само, як і тяжка праця. Господиня, котра з ранку до вечера тільки варить їсти, миє посуду, шиє, латає та ходить за дітьми, здається нічого тяжкого не робить, але таке життя, день за днем і рік за роком, може змучити людину як каторга.

Спочинок дає не лише спання і лежання, а й забава, розвага, гуляння, читання, взагалі всяка зміна в одностайнім, буденнім життю. Хто цілий день працює умом, не повинен ще й увечері напружати його тяжкими студіями чи заплутаними проблемами, а краще фізично попрацювати чи пройтись по свіжім воздусі. Хто-ж працює фізично, для того добрим спочинком може бути театр чи книжка. Взагалі-ж для всіх людей одно правило: всім треба зберегти фізичну й духову рівновагу, значить і попрацювати фізично і умом і спочити після фізичного чи умового напруження.

Утома проявляється не тільки як фізичне виснаження, ослаблення чи безсилля, але й як роздратування, нервовість, безсонниця, біль голови, втрата апетиту, то-що. Батьки повинні вважати, чи діти правильно висипляються і відживляються і чи мають досить заняття й досить розваги. Буває, що дитину картають за лінивство тоді, коли вона лише втомлена. А втома може мати свою причину і в непосильній праці, і в недоїданню або невідповідній їжі, і в невисиплянню і в недостачі розваги й забави. Наслідком є брак енергії й витривалости, а далі загальне виснаження, яке дає легкий приступ усяким слабостям та заразам.

Греми, клекоти, шуми!

(Лорд Теннисон).

Греми, клекоти, шуми,
По зимних скелях, о море!
І я-б шумів, колиб сказати вмів
Ті думи непривітні мої.
Гаразд хлопчині рибалки оттого,
Що при забаві з сестрою гукає;
Гаразд морякові малому,
Що в човні між филями співає.

А судна величні пливуть собі в даль
До своїх пристаней над морем;
Але де пошукати тих лиць, що були,
Й голосів повитих спокоєм?
Греми, клекоти, шуми,
В підніжах скель, о море!
Але люба краса того дня що про-
Не верне до мене ніколи. [йшов,

З анґ. переклав Ів. Д.

ПОРАДИ БИЗНЕСМЕНАМ.

Будь чемним з покупцями, а вони щиро заплатять тобі за се.

Чемність тебе нічого не коштує, але як її не маєш, то збанкротуєш.

Чемність, се сонце, котре освічує і огріває твоє підприємство.

Не показуй захмуреного обличча покупцям. Будь веселий перед ними, хоч би тобі допікало.

Віра спасає кождого; віра в успіх твого підприємства спасе і тебе.

Ентузіязмом доказується великих діл; твоє підприємство для тебе важне діло, тому помагай собі ентузіязмом.

Жалуй часу на спори з покупцями, але не жалуй часу на читання.

Не можна обслугувати покупців так, як від напасти, бо вони відплатяться тобі.

Не штука продати раз з великим зисокм, але штука продавати богато разів з малим зиском.

Щодня збогачуй свій ум спостереженнями. Не говори всього, що знаєш.

Не вільно тобі говорити нісенітниць, ані займатися сплетнями. Се робота нерозумних жінок, не твоя.

Не встидайся приняти практичну методу навіть від свого противника.

Коли покупець заатакує тебе несправедливо, не відповідай з гнівом, але поясни щиро, отверто і рішучо. Сим переконаєш його і він не буде твоїм ворогом.

Перше памятай на вдоволення покупців, а опісля на великий зарібок.

Будь приятелем дітей, бо через них дістанеш їх родичів і довідаєшся про їх потреби.

Не спродавай товарів за дорого; від одного заробиш, але стратиш десятьох, які, довідавшися про твої ціни, не прийдуть до тебе.

Не осуджуй свого компетитора, бо сим розголошуєш його, а за себе забуваєш.

Не починай будь якого підприємства тому, що воно попплатне, але берися до такого, до котрого маєш найбільшу здібність.

Українські танцюристи на Канадійській Національній Виставі в Торонто, заходом Українського Народного Дому, а під управою Авраменка.

Вогню дайте.

Я до смерти не забуду
Пригоду сумну свою,
Як одного разу в полю
Схотілось мені вогню.

Хочете, щоб розповісти
Ту пригодоньку мою?
Коли згода, послухайте, —
Я нічого не втаю.

Раз мені удалась штука, —
Взяти в батька тютюну;
Взяв і сховав у шматину,
Пришив в сподні у штану.

Ляг я спати — лише мучусь,
Дня не терпеливо жду,
Бо знов завтра наші вівці
В поле пасти пожену.

Перемучив нічку Божу,
Встав раненько до зори —
Вибіг на двір і горлаю:
—Мамо, мамо! а де ви?

— Я ось тут тріски збираю,
Не горлай на все село!
Йди, лягай ще спати троха,
Бач, ще й сонце не зійшло.

Не до сну мені вже було,
В слід за мамою я йду
І вже сотий раз питаю:
— Колиж вівці пожену?

— Бог з тобою, — каже мати,
— Чи що снилося тобі?
Хто-ж так рано вівці гонить,
До схід сонця, по росі?

Я в печі ще не палила,
Палениці не спекла,
Ще муки навіть з комори
Я до хати не внесла.

Вмить побіг я за мукою,
Мати в печі вже палить
І в хвилині у торбині
Мій полуденок лежить.

Взяв торбину я за гичку
І бігцем вівці жену,
Й за шматину помацую —
Чи не згубив тютюну.

Загнав вівці на леваду,
Кинув торбу під межу,
Витяг свій „скарб" у шматині
І радію... і дрожу...

Тішусь, що удалась штука,
Що курити вже буду,
Папіроску вже скрутивем, —
А тут, як би на біду,

Сірників забув ще взяти...
Що-ж почати тут мені?
Як без вогню покурити,
Під межою в борозні?

Але чую, поза мною
З пятьсот кроків від лану
Хтось гукає на все горло:
— Гей соб, сірий, цабе, ну.

Оглядаюсь, то Книш оре;
Файку пака — дим іде,
А синок його Микита,
За роги волів веде.

А дим з файки, як чародій,
Мої очі так манить:
То клубками в гору іде,
То як хмара миготить.

Розстроїв він мої нерви,
Я бігцем до Книша йду,
Тай на скруті йому кажу:
— Дайте но мені вогню!

Він мене мов і не бачив,
До Микити говорив.
— Гей, соб сірий, — нараз крик-
[нув, —
— Бо по клубах буду бив.

Чи недочув? Чи удає?
Чи може глухим вже став?
Я підбіг до нього блище
І що сили закричав:

— Слухайте, гей, вогню дайте!
Я до Книша причепився,
Обіруч за полу вхопив,
Аж він вкінці зупинився.

— Гов, Микито! Воли стримай,
Хай Петрови дав вогню,
Тай такого, щоб ні трошки
Не лишилось тютюну .

Стали воли, Книш оглянувсь,
До мене ся усміхає,
А там нараз батюгою
Раз по разу мене крає!

Я скрутився, скочив, крикнув,
Як опарений біжу
Через рілю, через стерню
І падаю під межу.

І цілий день там пролежав,
Зносив біль і стид, як міг,
Аж як з поля Книш відїхав,
За вівцями я побіг.

Завернув, пігнав до дому —
Про пригоду ні ду-ду.
Тай від тоді я зарікся,
Що курити не буду.

П. В. Чайківський.

З НЕБЕСНИХ ПРОСТОРІВ.

Молочна дорога, що переходить через небо, виглядає немов білява стежка, зложена з сивавої мраки на темнім небі. Коли на молочну дорогу дивитись через телєскоп, то бачиться, що там громадяться міліони звізд, одні дальше, другі близше. Розумієсь, що кожда звізда одна від другої також міліони миль віддалена.

Богато звізд є яснійші ніж сонце, однакож вони за далеко від нас і тому здаються темнійшими. Сонце віддалене від землі понад 90 міліонів тутешних миль, а звізди віддаленів від нас біліони, тріліони, або квадріліони миль.

Віддаль звізд не міряється на милі, але на роки лету світла.

Обчислено, що світло перелітає в одній мінуті 186,000 миль. Протягом години світло перелітає 669,600,000 миль (669 міліонів і 600 тисяч). Протягом доби перелетить 24 разів тілько. А протягом року перелетить 365 разів тілько, що за день.

Коли отже читаємо, що якась звізда віддалена від нас 4 роки, то значить, що світло від неї доходить доперва за 4 роки, летячи 186,000 миль на кожду мінуту.

Майже над головою серед молочної дороги видно ясну звізду Денеб. Її віддаль обчисляють на кілька сот літ (точно не дасться означити).

Що-ж до звізд в молочній дорозі, які можна відріжнити лише через телєскоп, то їх віддаль виносить десятки тисяч літ, або більше.

Астрономи, розглядаючи небесні простори, зауважили, що всі звізди, які бачимо, разом з молочною дорогою, творять одну цілість — одну велику систему, до якої належить і наше сонце з нашою землею і другими планетами.

Цілий той простір, в якім та ціла система міститься, виглядає немов куля, дуже з двох боків стиснена; або як побільшаюче скло, якого середина з обох сторін дуже випук-

ла. Найбільший промір сеї системи обчисляють на 300,000 до 500,000 літ довжини, себто, що від одного найдальшого краю до другого світло мусить летіти тільки літ. Наше-ж сонце віддалене від осередка сеї системи коло 60,000 літ лету світла.

Поза межами молочної дороги і взагалі тої звіздяної системи, яку можемо звати нашою, бачать астрономи якісь великі біляві плями, якісь мраки, зложені в такі фіґури, немов там щось обертаєся і кругом себе тягне та звиває мрачні біляві стежки. Се в науці звуться „мраковини". Вчені догадуються, що се вже инші звіздяні системи, инші світи і від нас до них світло летить коло міліона літ, роблячи на кожду секунду 186,000 миль.

Коли отже подумаємо, що протягом одної доби (24 годин) світло перелітає 16,070,400,000 (16 міліярдів, або по американськи 16 біліонів, 70 міліонів і 400 тисяч) миль, то кількож перелетить воно протягом року? А кілько за сто, за тисячу, за міліон літ? А ще дальше — хто знає, що там поза тими міліонами літ віддалі? Які там нові системи, кілько їх та які чуда знаходяться в тих нових, далеких світах! Ціла наша земля супроти всего того не буде така, як порошинка проти гори, як найменша краплинка води супроти моря.

Віддаль від землі деяких добре видних, яснійших звізд така: Вега 25 літ від нас; Сірій 9 літ; Алтер 16 літ. Одною з таких звізд є також наше Сонце.

Кругом же сонця ходять менші небесні тіла і тії ми зовемо „планетами". Вони разом з Сонцем творять одну громаду, або Сонічну систему. До планет належить і наша Земля. До планет належить також ранішна звізда (зірниця) Венера, а також Марс. З Землі до Марса дуже близенько, бо ледво 50,000,000 (50 міліонів) наших американських миль. Світло з Марса до нас летить ледво понад 4 мінути.

Наука, що займається питаннями про небесні тіла, зовесь **Астрономія,** а вчені **Астрономами.** Будинки з усіми науковими приладами, де такі вчені працюють, звуться **Астрономічні обсервації** (по нашому значить: звіздяні спостері-

гальні). Склянний прилад для оглядання далеких небесних просторів зветься **Телєскоп.** Однакож самим оглядáнням не можна би богато довідатись. Астрономія вимагає великого знання рахункових способів, знання всяких помірів, а крім того знання всяких инших наукових дослідчих способів та інструментів.

А. Новак.

ЖЕРТВА.

Звичайні, пересічно заможні люде давали на оборону Рідної Країни по долярови, два, чотири, а найбільше пять долярів.

Заможні і богачі давали по десять, двайцять пять, пятьдесять і сто долярів.

Самі найбогатші давали по дві, три сотні долярів.

Хто з них дав тисячу долярів, то всі говорили, що дав дуже богато.

„Слава йому!"

Оден з поміж них всіх найбіднійший, найнещасливійший, обдертий і голодний витягнув зі свого узлика пятку, яку жертвував на оборону Рідної Країни і в зворушеним дрожачим голосом промовив:

— Сам Бог видить. Даю всьо, що маю.

— Та лишіть щось і для себе.

— Я стільки ще придбаю — і приказом додав: — Рідна Країна не зможе себе оборонити, як ми її не оборонимо і не дамо всьо, що маємо.

Ніхто не промовив ані слова, бо його слова були повні докору.

Бо такої великої жертви з поміж них всіх ще ніхто до тої пори не дав.

Кілько є людей на Землі.

Населення землі обчисляють на 1,800,000,000 — себто оден міліярд і 800 міліонів (або 1 біліон і 800 міліонів). Вчені обчисляють, що в часі трох нових поколінь населення землі зросте до 7,000,000,000. Та лихо буде тоді в тім, що тоді коло 2,000,000,000 людей було би більше, ніж земля може вижити.

Проф. Іван Боберський.

„УКРАЇНСЬКИЙ ГОРОД" У ЛЬВОВІ.

Українці в Галичині уладили були у Львові в році 1911 здвиг руховиків.

Сімома надзвичайними поїздами приїхали члени українських руханкових товариств, відбули похід через місто Львів і вправи на площі коло Стрийського гостинця і дороги на Перзенківку.

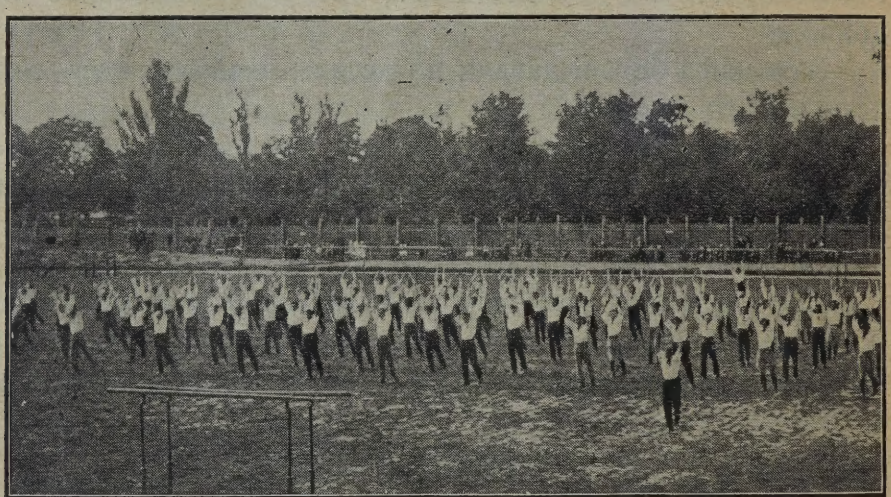

Свобідні вправи мужеського відділу в „Українськім Городі" у Львові.
(Світлина з червня 1926 р.).

Українська громада відчула силу свою. Товариство „Сокіл-Батько" дало провід в закупні майдану, де відбувся перший здвиг і зорганізувало збірку закупна квадратових метрів землі під „Український Город".

Громадянство стрінуло піддану гадку зі щирою прихильністю і надсилало датки з Галичини, Буковини, Великої України, Канади і Злучених Держав.

Руханкові товариства „Соколи" і „Січи" і „Пластові Кружки" уладили в році 1914 „Шевченківський Здвиг" у 100 літні уродини провідника української думки, Тараса Шевченка. На здвиг приїхали руховики і видці 24 надзвичайними і звичайними поїздами. В самім лише поході ступало по-

над 12,000 людей і їздців. Перший раз виступили Українські Стрільці прилюдно з крісами.

Українська молодь у Львові, яка ходить до неукраїнських шкіл, потребує площі, щоби могла на своїм власнім майдані провадити вправи, гуртуватися в кружки, вишколюватися на здорових людей, що розуміють себе, вічливі до себе і відчувають, що мають держатися разом.

Степениця в „Українськім Городі", відбудована в році 1926 на полудневій побочині майдану.

Рідна Школа висилає на „Український Город" свої діти, де свобідно, без чужої напасти, переводять руханкові вправи, руханкові гри.

Добродійні товариства і просвітні товариства уладжують там сходини своїх членів і гостей для розривки і виміни гадок.

Господарські товариства мають плян рільничої вистави, яку переведуть в однім з найблизших років.

Без нашої власної площі се немислиме.

Колиб не війна і не політична заверуха, збірка датків

була би вже покінчена. Сеж велика, вічна ціль: Закупно землі.

Закуплених є понад 4 морґи. Треба сплатити ще 8 морґів землі, щоби ся земля лишилася до ужитку української суспільности, а не опинилася в приватних, чужих руках.

В українських европейських часописах поміщені постійно вістки про роботу руханкових і просвітних товариств в „Українськім Городі". Лучення розпорошених одиниць в думаючі, солідарні товариства відбувається в „Українськім Городі". Сю землю, де йде така важна робота, треба купити, щоби вона лишилася при нас і служила постійно до освідомлення і виховання українських мас.

„ЗОЛОТА КНИГА" у Львові, до котрої записує писар „Сокола-Батька" кождого, що закупить частину землі під „Український Город". Оден квадратовий метер коштує $2.50. — Закупіть від себе що найменше оден метер львівської землі.

Старшина „Сокола-Батька" упорядкувала знищений війною город. Паркан, спалений московськими військами, відбудовано. Знищений водопровід, розбиті одягальні відбудовані. При майдані красується нова степениця поставлена в році 1925/6. Старшина провадить господарку ощадну і заслужила собі повне довіря українського громадянства.

„Сокіл-Батько" має касове конто в банку Монтреал в Канаді у Вінніпеґу і має своє касове конто в Гіпотечнім Банку у Львові, Підвалє ч. 1. На ті конта можна слати гроші на закупно землі під „Український Город". Метер землі коштує $2.50 разом з вирівнанням і приладженням тої землі до ужитку.

Старшина „Сокола-Батька" положила на стіл „Золоту Книгу", оправлену в прегарні, українськими взорами прикрашені окладинки, а писар товариства записує до „Золо-

тої Книги" імя кождого, що поможе закупити землю під „Український Город".

Кождий свідомий Українець зрозуміє велику вагу „Українського Городу" у Львові і пришле свій гріш на закупно своєї частки землі. Товариства уладять збірки серед своїх членів і пішлють зібрані гроші, щоби в „Українськім Городі" була їх частина поля, був „лот" і щоби їх назву записав писар „Сокола-Батька", записав їх в „Золоту книгу" української суспільности.

Головою „Сокола-Батька" є Микола Заячківський, директор „Народної Торговлі", а писарем товариства професор Тарас Франко, син великого нашого письменника Івана Франка.

Адреса товариства: „Сокіл-Батько", вул. Руська ч. 20, Львів, Галичина, Европа.

Не тратьте часу.

Купуйте оден квадратовий метер землі, чи два метри, чи чотири, чи вісім метрів на своє імя, на імя своїх дітей. Заохотіть своїх знакомих до купна „лоту" в „Українськім Городі" у Львові.

Досвід всіх народів історії каже: Не бездільністю, розладдям і байдужністю, але роботою, єдністю і жертвою здобуває нарід свободу.

Нумо, браття, всі враз до святої мети!

Нумо, браття, всі враз
до святої мети!
Треба Рідній Землі
кращу долю найти.
Кращу долю добуть,
золоту Свободу,
Щоб неволі у нас
не остало й сліду.
Тож до праці труда
ми ставаймо всі враз,
Щоб ми зрілі були,
Як прийде слушний час.
Щоб готові були,
як розплата прийде —
Жаден ворог тоді
нам страшний не буде.

Не злякає нас Лях,
не застрашить Москва,
Як лиш буде у нас
дух вільний від рабства.
Тому кождий із нас
все про те памятай:
Освободивши дух,
ми спасем Рідний Край.
Освободивши дух,
святу єдність найдем,
Віру в сили свої —
і кайдани пірвем.
Тож до праці всі враз
для святої мети:
Треба Рідній Землі
кращу долю найти!

Т. Дмитренко.

Мир. Стечишин.

ВІД ЖЕБРАЦТВА ДО САМОПОШАНИ.

Найбільшою язвою нашого українського національного життя є так зване хрунівство. Під хрунівством розуміємо не тільки зраду українського кандидата підчас виборів, але взагалі зраду свого народу задля "лакімства нещасного", чи карієри, — перехід на сторону його ворогів.

Хрунівство є в українськім народі дуже поширене. Мабудь ніякий инший нарід не продукує так багато хрунів, як нарід український. І коли розважимо, яка може бути причина сего, то мусимо бути навіть трохи поблажливими для хрунів. Богато хрунять ізза простої жадоби наживи, але й є такі, що заставляє їх хрунити брак віри в себе і брак віри в свій нарід.

В нас є дуже принято хвалитися тим, який то великий є український нарід. "Ми члени сорок-міліонового українського народу", говорять часто промовці на наших вічах і пишуть наші ґазети. Чути свою приналежність до великого народу є без сумніву приємно. Одначе великість народу можна осуджувати з двох боків, а не лише з одного. Коли нам з одного боку імпонує число сорок міліонів, то з другої сторони повстає питання: ба, та щож великого є в тих сорок міліонах? Чим вони відзначаються? Що вони зробили і що роблять? В чім ще, крім числа, є великість сорок-міліонового народу?

І се прикро признати, що в дійсности осяги нашого великого народу є не все такі великі, щоби було що ними хвалитися. Коли порівнати осяги нашого сорок-міліонового народу з осягами ріжних инших, менших, народів, то з прикрістю мусимо признати, що наші осяги є нераз до смішности маленькі в порівнанню з нашим числом. Нас є велике число, маємо гарні пісні, гарні танці, гарні строї, маємо й дуже гарних людей, яких другі народи моглиб нам позавидувати, але під иншими зглядами у нас біднота, жебрацтво. І те жебрацтво таке велике, так увійшло в нашу натуру, що ми навіть державу хочемо собі збудувати жебрани-

ною. Се не є ніяка тайна, що наші політичні проводирі, зовсім чесні і щирі патріоти, сподівалися збудувати українську державу не так силами українського народу, як допомогою чужих держав і народів. Всім відомо, як були старання збудувати українську державу при помочи Німеччини та Австрії. Всім відомо, що відтак надії тих самих Українців звернулися в сторону антанти, в сторону Франції й Англії, а навіть Румунії й Польщі. І всім відомо, що враз з тим инші не конче самі лихі люде в таких самих цілях звертали очи на російських большевиків. Нині деякі зовсім чесні люде і зовсім не большевики думають зовсім щиро, що самостійну українську державу збудують, або й вже збудували російські большевики.

Наше політичне жебрацтво найкраще доказує, як глибоко в нас жебрацтво закорінилося. Коренем його, є, очевидно, наше матеріяльне убожество. Куди не оглянемося, до чого не кинемося, то завсігди стрічаємо насамперед ту перепону, що "нема звідки". Не маємо звідки учитися, не маємо звідки закладати школи, не маємо звідки видавати книжки та ґазети, не маємо звідки навіть орґанізуватися. Значить, кругом бідні. Та чи правда се? Чи не вмовлено сего в нас? Здається, що так. Українська земля найбогатша в Европі! Наш нарід є здоровий, сильний, працьовитий, тай не такий то аж занадто дурний. Правда, нема в нас своїх панів. Та нині вже ніякий нарід не рахує свого богацтва після того, які в него пани богаті. Наш нарід справді бідує, однакож як би се була природна біда, то ніхто з сего народу не мігби збогачуватися. З порожного не начерпаєш. Тимчасом з нашого народу збогачуєся, хто тільки хоче. Жиди й Поляки і Москалі і всяка инша народність тучиться нашим коштом, з України вивозять на всі кінці світа величезні богацтва кождого року, тоді коли наш нарід гірко бідує. Се аж надто ясний доказ, що з нашою бідою щось не все в порядку.

Непорядок є в тім, що ми не вміємо своїх богацтв уживати. Ми не вміємо своїх богацтв уживати і віддаємо те уживаня чужим, а самі падькаємо, що ми бідні. А коли ми бідні, то природна річ, що нами богатші помітують і ми самі вважаємо за правильну річ, що нами повинні помітувати. Ми самі признаємо свою нікчемність в порівнанню з другими

народами і самі за себе соромимося. Нічого й дивного, що повстають між нами хруні, які вирікаються свого народу і пристають до чужих, думаючи, що тим покажуться чимсь ліпшим.

Однакож розвій кооперативного руху на Україні доказав, що справа з нами не є така безнадійна, як малодухам може здаватися. Упадок царату в 1917 р. дав спромогу організувати на Україні не тільки Центральну Раду, але й кооперативи, споживчі товариства, організації, що обминають посередників в торговлі, як в Канаді пшеничний пул. Прикмета кооператив є та, що на їх основання майже не треба капіталу, — се є спілки звичайних людей для купування того, чого потребують, або продавання того, що мають на збут. За короткий час свободи на Україні, за кілька місяців, зросли українські кооперативи в таку силу, що розпоряджали не міліонами а міліярдами, в осередках таких міст, як Київ та Одеса, цілі блоки перемінено в магазини українських кооператив і якби не большевицька революція, котра зруйнувала торговлю, як і все инше, то були всі дані для того, аби в як найкоротшім часі вся торговля на Україні перейшла в українські руки. Загадка, як освободитися від ворожої кляси торговельних посередників, Жидів, була в повнім ході до розвязки в користь Українців. Се в великій мірі й поясняє шалену ненависть Жидів до самостійности України і їх єднання з ворогами України. В кооперативах була більша сила українського руху, чим в Центральній Раді. Дійшло було до того, що кооперативи закладали вже своїм коштом українські гімназії і другі школи, на які українське правительство не мало засобів. Українські кооперативи були осередком віри у власні сили українського народу. Кооперативи були наглядним доказом, що український нарід не є такий нікчемний, щоб від него треба було аж відрікатися. Навпаки сей нарід показувався на стільки гарним, що міліони людей, які до того часу не чули навіть слова Україна, називали себе гордо Українцями і стали щирими Українцями. От що значить організація для піднесення і вдержання в народі віри в себе і в свою гідність. Через організацію здобуваєся і достаток і розум, а що найважнійше здобуваєся самопошану, без якої ні поодинока людина ні нарід не може дійти до ніякого успіху.

В Галичині через довгі літа перед війною ремеслом інтеліґентних Українців була політика. Однакож яка велика гордість була колись для нас, коли ми бачли, що не лише Українці, але й Поляки йшли до склепу "Народної Торговлі", як хотіли купувати товар найлучшої якости. "Народна Торговля" мала щодо сего таку саму славу, як має Годсон Бей в Канаді. "Народна Торговля" се була українська інституція, українська орґанізація і нею міг гордитися кождий Українець. Коли котрому Українцеви цвіркнув коли який Полячок, що Українці є щось гіршого від Поляків, то вистарчало тільки показати на "Народну Торговлю" і суперечка кінчилася. "Народна Торговля" могла більше людей вдержати при українській народности, чим найпалкійші вічеві промови, які за тиждень забувалися.

Львів був осередком українського життя в Галичині, але дійсним осередком став він доперва тоді, коли Українці спромоглися на такі наглядні докази свого розвою, як асекураційне товариство „Дністер" і доми товариств „Просвіта" та Наукового Товариства ім. Т. Шевченка. Коли тоді який Українець у Львові хитався, чи признаватися йому до українського народу, чи пристати до Поляків, то нераз вистарчало йому поглянути на згадані кріпости українства у Львові, аби прогнати від себе зневіру і укріпитися в українстві.

Галицькі Українці богато нині нарікають на Польщу, що вона не дає їм того, що їм належиться, не дає університету, не дає ґімназій ні учительських семинарій, не дає й народних шкіл, та ще й замикає ті школи, які Українці одідичили по Австрії. Всякі такі нарікання є справедливі, та практична вартість їх є дуже сумнівна, бо користи вони не приносять ніякої, а зате викликають та скріпляють зневіру в народі. Нам в Канаді держава також нічого не дає. Колись давала, та в часи війни се нам боком вилізло. Закладала для нас учительські семнарії, а відтак як пішла аґітація проти семинарій для "Австріяків", то неодному Богу духа винному христіянинови прийшлося ще й в концентраційному таборі посидіти. Нині ми маємо свої власні Інститути, та заледво, чи знайдеся хтось, хто сказав би, що ми тепер в гіршім положенню, чим тоді, коли держава для нас старалася.

Колиб Галичане могли нині сказати Полякам: „Вдавіться урядовими школами, — ми побудуємо свої приватні. Не

дбаємо за урядові посади, нам досить роботи в своїх економічних інституціях" — то українська справа в Галичині стоялаб о три неба висше, чим стоїть доси. Українці моглиб дивиится Полякам в очи, як рівні рівним, а то й висші від них і українська політика булаб більше ясна та прінціпіяльна, а скільки менше хрунівства було би, про се ані говорити. А так то Українці своїми наріканнями тільки підчеркують перед Поляками свою безсильність, а признаватися перед ворогом до безсильности є дуже погана стратегія.

Ми в Канаді є горожанами, що можуть вже дивитися пересічному Анґлійцеві в очи, як рівні рівним, хоч яких 15 літ тому відношення між нами і Анґлійцями було відношення жебрака до пана. Ми були жебраки, ми розуміли, що ми жебраки і ми поводилися як жебраки. Ріжниця між нашим становищем в Канаді 15 літ тому і нині є в тім, що попередно ми були свідомі своєї низшости як жебраки, а тепер вже соромимося жебрацтва. А жебрацтво є коли не одиноким, то бодай головним жерелом хрунівства. Як би ми не були виховані в жебрацькій ідеольогії, то хрунівство булоб в нас не повседневним явищем, тільки таким самим рідким, як і в инших народів. Чи богато ви чули, аби Анґлієць покидав свою народність? І тому одною з найважніших задач, які стоять перед кождим щирим Українцем є плекання серед Українців самопошани, а поборюваня жебрацького духа і всіх його прояв.

Для поборювання жебрацтва заснувалося й Українське Запомогове Товариство "Взаїмна Поміч". Основателі товариства сего брали на увагу, що без згляду на те, з яких причин се є, між нашими людьми в Канаді, — як зрештою і між людьми всякої иншої народности, — приходить в ряди-гори до того, що людині її власні засоби не вистачають і вона потребує помочі. Звичайно буває се в случаю слабости та смерти. Деж тоді йти за помочею? Давнійше правило в нас було: йти до знакомих і просити ласки, жебрати, а коли знакомі не поможуть, то йти до зовсім чужих, до Анґлійців, Французів, до їх милосерних орґанізацій, або до міста, до краєвого, чи до домініяльного правительства. Але як нераз мусить лице дертися, який гіркий є випрошений шматок хліба, котрий нам кидають з ласки другі люде, — нераз зі злістю і лайкою...

"Взаїмна Поміч" має на цілі усунути з допомоги те болюче жало ласки, жебранини. "Взаїмна Поміч" ставить допомогу на степень не ласки, тільки належности. Члени „Взаїмної Помочі" складають свої гроші до спільної каси на допомогу для потребуючих, однакож допомога не має бути ласкою, не має залежати від того, чи потребуючий жалібнійше просить і кривиться, — допомога дається членови, як належитість в таких а таких обставинах, описаних статутом. Лише в таких відносинах допомога не понижає того, хто її бере; лише тоді він може задержати свою самопошану. Се таке саме, як брати процент з банку, — гроші, котрих депозитор не вкладав. Се таке саме, як брати асекурацію. Чи чув хто, щоби хтось соромився того, що взяв асекурацію? Найбільші міліонери асекуруються і се є предметом гордости, коли хтось на більшу суму заасекурується.

Основателі Товариства "Взаїмна Поміч" не видумали пороху, коли заснували те товариство. Вони йшли тільки за взірцем, який дали їм инші орґанізації в Канаді та Злучених Державах, а передовсім українські запомогові орґанізації в Злучених Державах. Тут на місци згадати, що положення Українців в Злучених Державах є без сумніву гірше, чим положення Українців в Канаді. Українці в Злучених Державах є розпорошені по численних містах і місточках; в Канаді ми жиємо більше кольоніями і маємо більше спромоги держатися разом. Однакож гріхом булоб сказати, що Українці в Злучених Державах загибають і не ратуються. Що їх держить? Передівсім запомогові орґанізації. Є їх там кілька, а найсильнійші з них Український Народний Союз та Український Робітничий Союз. Яка їх роля в життю Українців в Злучених Державах, се можна найкраще пізнати зі слідуючих цифр: Укр. Нар. Союз має 30,607 членів, а майно його виносить $1,508,000. Український Робітничий Союз є молодша орґанізація і тому природно менша. Він має 13,320 членів і около 750,000 долярів майна, або три чверти міліона. Разом обі згадані запомогові українські орґанізації в Злучених Державах мають 43,000 членів і 2,250,000 дол. майна. Подумайте трохи над сими цифрами. Лише в двох орґанізаціях є 43,000 зорґанізованих Українців, що дають систематично гроші на українські цілі! І 2,250,000 долярів капіталу до розпорядимости. А все те наше, українське! Чи се свідчить, що ми є

нікчемна нація, до котрої може бути соромно себе причисляти?

Ми в Канаді можемо дійти до такого самого або й до більшого. Треба тільки мати віру в себе і треба хотіти. Треба орґанізуватися. Орґанізуватися в першій мірі на те, аби члени нашої народности в Канаді не потребували жебрати ні в чужих ні в своїх. Орґанізуватися на те, щоби створивши злученими силами могучу інституцію, ми мали наглядний доказ своєї сили, як народа. "Взаїмна Поміч' — се інституція, якої ціль є найкраще описана в її назві. Ми маємо собі через ню взаїмно помагати. А ся поміч уложена в такий спосіб, що для нікого не є тягарем. За 50 центів місячної вкладки кождий член запевнює собі поміч на случай недуги, а на случай смерти поміч для своєї родини.

Товариство "Взаїмна Поміч" складається з відділів, котрих в пору писання сеї статті є 12. Вони є в слідуючих місцевостях: відділ 1 в Вінніпеґу, відділ 2 в Трансконі, Ман., відділ 3 в Брукленде (одно з передмість Вінніпеґу), відділ 4 в Форт Віліям, Онт., відділ 5 в Кенора, Онт., відділ 6 в Виндзор, Онт., відділ 7 в Порт Артур, Онт., відділ 8 в Торонто, Онт., відділ 9 в Брендон, Ман., відділ 10 в Смокі Лейк, Алта., відділ 11 в Ошаві, Онт., відділ 12 в Келґарі, Алта. Усі відділи обеднуються головним урядом, котрий є в Вінніпеґу, а котрий в 1926 р. складався зі слідуючих людей: Голова Мир. Стечишин, заст. голови Дм. Гунькевич, секретар рекордовий Осип Боянівський, секретар фінансовий Павло Павлюкевич, касієр Семен Ковбель, радні Єронім Левицький і Калістрат Стрільчук. За діяльністю головного уряду наглядає головна контрольна комісія з трох людей: В. Свистун, І. Мітенко і Віктор Купченко.

Устрій "Взаїмної Помочі" є такий, що функції і відповідальність є поділені між головний уряд і відділи. Головний уряд відповідає за посмертні і похоронні допомоги, — до відділу належать допомоги хорим. Отже відділ має вважати, щоби до товариства приймати здорових і взагалі відповідних членів, бо коли відділ на се не вважає, то відтак в першій мірі відділ буде за се покутувати. На покриття зобовязань головного уряду і відділів суппоти членів товариства є установлений статутом поділ вкладок, які член обовязаний кождого місяця платити відділові.

Головний уряд Українського Запомогово Товариства „Взаїмна Поміч" в р. 1926.

Між цілями, для яких заінкорпоровано Товариство "Взаїмна Поміч", є дві найбільшої ваги для українського народу в Канаді. „Вяаїмна Поміч" крім згаданої вже помочі для своїх членів та їх родин має також за ціль **збудування Сиротинця і Приюту для Старців.** Товариство „Взаїмна Поміч" є одинокою українською організацією в Канаді, яка має на се чартер від домініяльного правительства. Се очевидно не значить, що сю свою ціль Товариство виконає в дуже скорім часі. На се треба передовсім, щоби воно зросло в силу, а в силу зросте воно тоді, як буде мати богато членів. Отже кінчимо зазивом до всіх, хто ще не є членом Товариства "Взаїмна Поміч": Коли хочете добра собі, своїм родинам і цілому свому народови, коли хочете, щоби наш нарід позбувся жебрацтва і виплекав в себе самопошану, коли хочете, щоби наш нарід мав честь перед чужими людьми і перед своїми слабодухами, то вступайте в члени Товариства "Взаїмна Поміч".

Постійна адреса Товариства є:
Ukrainian Relief Association, Box 3611, Winnipeg, Man.

Віл та жаба.

Ходив віл пастівником,
Тай не без пригоди —
На гніздо жаб наступив,
І наробив шкоди.
Роздусив він жабенят,
Осталось маленьке.
От і чваниться воно,
Як вернула ненька:
„Ой великий був напав
Звір на нашу хату,
Та зуміло лише я
Себе вратувати."
„Що-ж то за звір такий був?"
Мама запитала.
„Ой високий мов гора!"
Донечка сказала.
„Коли так, то мушу й я
Великою бути —
Не боятись-му тоді
Ніякої скрути."
От і почала стара
Із цілої сили
Надуватись, аж усі
Набреніли жили.
Тай питає у дочки:
„Велика я стала?"
„Більша, мамо! Та таки
Волови не пара."
„То нічого! Я іще
В собі силу маю,
Як подуюся ще раз,
Йому дорівняю!"
От і дується стара,
Всіх сил добуває —
Шкіра на ній вже от-от
Що луснути має.
Налякалось жабеня,
Тай каже до мами:
„Дальше годі! Перестань
Пертися боками."
Але жаба на своїм
Хоче показати —
Забаглося як той віл
Великою стати.
Подулася іще раз —
Трісла і сконала.
Здохла жаба — а волом
Так таки й не стала.

Деколи і між людьми
Так воно буває:
Пнеться дурень не один,
Поки не сконає.

Т. Т. Пройдисвіт.

П. В. Кухта.

ВАСИЛЬ АВРАМЕНКО.

Імя Василя Авраменка являється майже нерозлучним з історією відродження українського національного танку і балєту. На західних землях України, а також на польській і чеській землях, се імя вже чотири роки носиться на устах народа так українського, як і чужинецького, а часописі українські, польські, чеські, німецькі та навіть і анґлійські відступають цілі шпальти сему новоповставшому ґенієви на ниві українського мистецьтва, що постановив ціле своє житя віддати для української культури.

Завдяки двом Українцям, котрі зрозуміли вартість роботи, яку провадив умираючи з голоду в Польщі та в Чехії Василь Авраменко, в грудні 1925 року, приїзджає артист-балєтмайстр до Канади.

Першим його центром являється місто Торонто. Се тому, бо тут жили ті, котрі помогли йому дістатись до Канади, виклопотавши дозвіл на його приїзд від канадійського правительства за допомогою капітана Дж. Еткінсона, голови канадійського бюра для поширення музики.

В Торонті взагалі богато Анґлічан інтересуються українською справою та Українцями. Деякі визначнійші Українці в Торонто зуміли виробити для Українців місце в анґлійських дневниках та місячних журналах. „Івнінґ Телеґрам", оден з найбільших часописів в Канадаі, з приїздом артиста містить на пів сторони статтю та поміщує його знимки і знимки танців. Се підготовка для того, щоб чужинцям показати український танець. „Торонто Дейлі Стар" також містить знимку Авраменка, а за ним ідуть „Ґлоб", „Мейл енд Емпайр" та журнали „Кенедіян Фармер" (Торонто), „Сатурдей Найт", „МекЛінс", та американський журнал „Мюзікал Америка". До Українських часописів в Канаді і в Злучених Державах наспівають статті визнатнійших українських письменників про танці та про Авраменка. Богато присвятив йому старенький др. Кирило Трильовський, котрий між иншим так

висловився про артиста: „Тут треба талану комбінаційного та справді великої фантазії, щоб вишукати все щось нового, займаючого та характеристичного. Тут не рутина рішає, але вроджений талан! А всі ті прикмети якраз проявляються в Василя Авраменка" . . .

Балєтмайстр Василь Авраменко.

Приїхавши до Торонта, Авраменко пішов до кождого Товариства з осібна, представив себе, хто він і яка його справа, та попросив на інформаційну лєкцію, котру назначив на 27-го грудня, 1925 в Ст. Мері Гал.

Тема лєкції була: Відродження Українського Національного Танку, та його діяльність на Західних Землях України". Галя була битком набита, хотяй від „Відділу Українського Робітничо-Фармерського Дому" не було майже нікого, здається тому, що на оголошенню було страшне їм слово — „національний". Авраменко так зацікавив публику, що ніхто не пропустив з його лєкції ані словечка, а коли показав кілька танкових кроків, то грімкі оплески довго лунали в галі. Видно було, що навіть богато з тих, що ще перед приїздом балєтмайстра ставились до нього ворожо, тепер дуже цікаво слідили за всіма його рухами та слухали уважно його лєкції. А по лєкції вони були першими, що вписались до першої торонтонської школи, яку отворено 5 січня 1926, в місті Торонті, в Ст. Мері Гал. На Вест Торонті, в Церковній Галі, вписи почались вже 2-го січня. На початок вписалося поверх пятьдесять учнів так дорослих, як і дітей, та се число скоро зросло поверх сотні, а при кінці

школи сягало воно до сто пятьдесять. З початком школи вписувались по більшій части тільки члени та прихильники товариств „Народний Дім" та „Січ", а також ті, які до жадних товариств не належали. Зараз по отворенню школи обявив Авраменко безплатні стипендії, по 4 для кождого товариства.

Товариство „Український Робітничо-Фармерський Дім" спершу зовсім не брало участи в школі, аж коли вже були оголошені стипендії, тоді почали представники товариства обговорювати справу та просили Авраменка, щоб він уділяв для них лекції зовсім осібно, тому, що їх члени не хотіли „мішатись" з „націоналістами". Авраменко показав свою щирість та своє бажання працювати загально для цілого українського народу і признав для членів Т.У.Ф.Р., спеціяльну інформаційну лекцію, на котрій записалось до школи з їхнього товариства 45 учнів, по більшій части, дітей.

3-го січня зорганізував В. Авраменко також школу танців в Ошаві, де вписалось 64 учнів, дорослих і дітей.

Провівши своїх учнів через дванайцять лекцій, Авраменко, щоби задоволити народ, приготовляє учнів до виступу. Се забирає богато часу та роботи, та на се він не зважає, а коли тільки має вільний час, показує, пояснює, та підготовляє сирий ще матеріял. Сирий тому, бо щож можна створити за дванайцять лекцій, коли деякі танцюристи в світових балетах літами участься, заким появляються на сцені. А тут деякі учні ні одного крока танкового не знали перед приїздом Авраменка! І тому то деякі навіть з умішкою дивились на перші афіші, які повідомляли, що 24 і 25 лютого Василь Авраменко буде мати виступ зі своєю школою в Стендерд театрі.

Народу було на виступах повно, а учні школи пописались знаменито! Грімкі оплески привитали перші танці, на сцені, а маленька пятилітна Марійка Юркевич з ошавської школи такий викликала настрій своїми танцями, що саля мало не тріщала від оплесків та викликів „слава, слава"! „ще раз" і т. и. А коли на сцену вийшов в ролі „Чумака" сам артист Василь Авраменко, убраний в характерний чумацький стрій, з батогом в руках, як у боки взявся, то дійсно „гуляв чумак на риночку". Підкреслюючи свої кроки тріскáнням батога, він в той спосіб і зійшов за куліси, та не на довго, бо публика мов могучий Дніпро зашуміла викликами та оплесками і викликала артиста знова.

Слідуючого дня пройшла знова програма, хотяй троха змінена. Сам Авраменко виступив в ролі „Ґонти".

Ґонта!... і скільки то думок сунеться на ум, скільки сторінок з історії, з Шевченкових „Гайдамаків", переживається в той час, коли на сцені Авраменко, тут мов вихор, там знова мов бог помсти вється, крутиться, та шаблею, мов лицар вибиває. І переживається в „Ґонті" все те, що ми повинні відплатити нашим гнобителям, нашим відвічним ворогам — Ляхам. Я бачив танці, богато танців, однак такого танку, як „Ґонта" мені передтим не доводилось бачити. Навіть С. Ґ. Дж. Снайдер, співредактор „Івнінґ Телеґраму", коли прийшов по виступі на сцену, щоб привитатись з Авраменком, висловився так: „Дивно, однак наша (анґлійська) нація вже сотки літ творить танці, картини, та красні штуки, але щось подібного до вашого „Ґонти" мені ще не доводилось бачити і я сумнівають, чи у нас знайшлосяб щось, що дорівнялоб „Ґонті"..." А коли він довідався про історію Ґонти, то присвятив в своїм часописі майже пів сторони для рецензії.

І коли чужинці так висловлюються про наші танці, то що ми на се? Чи невже-ж ми не відчуваємо, що в нашому національному танкові є і краса і сила, той велитень, титан, що колись з нього витвориться і запеклий мститель над нашими ворогами і та муза, що чарувати-ме своїм гнучким станом та своєю красою парубка-лицаря, котрий, відтанцювавши своє, піде в бій танцюючи, і поверне зі славою перемоги. От такий настрій викликували перші виступи Авраменка. Не оден мріяв про воскресення Ґонти!

По сім виступі ошавська школа пописалась своїми учнями 27 лютого, де Авраменко відтанцював сольо „Чумака".

6-го березсня, 1926, Авраменко дає виступ в користь Українського Народного Дому, а рівночасно продовжує дальші лекції з учнями. Було його наміром чим скорше закінчити в Торонті та Ошаві, щоби чимскорше поїхати до инших місцевостей в Канаді, куда його запрошувано.

13-го березня робить Авраменко закінчення школи в Ошаві, а 18-го виступає з торонтонськими танцюристами в Гемилтоні.

Дня 20-го березня, 1926, Авраменка навістило велике нещастя. Танцюючи на виступі в користь Т. У. Р. Ф. Д., Авраменко в „гопаку парубочім" викрутив праву ногу. Та сама нога, що вже два рази перед тим була викручена. А народ, що

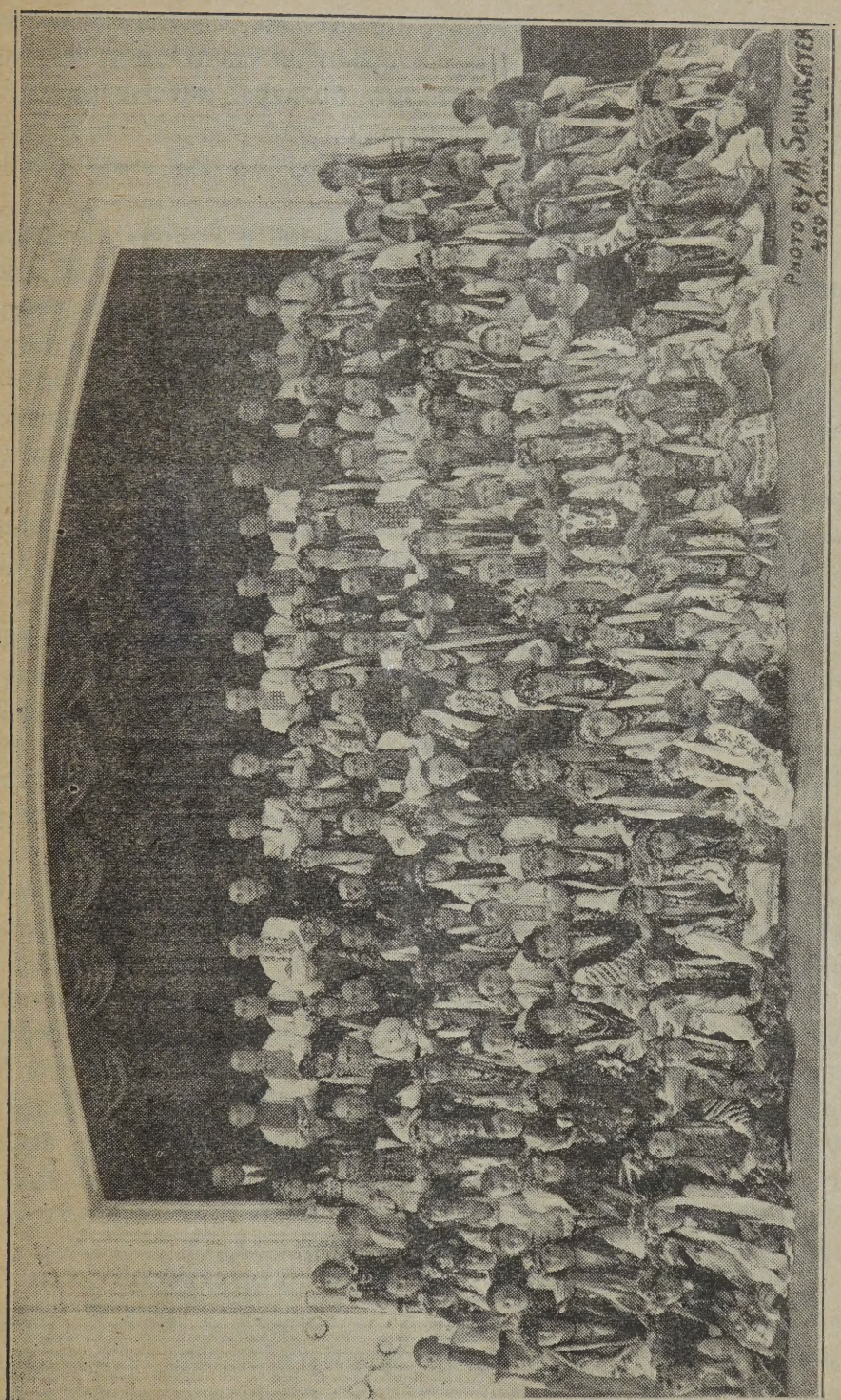

Школа українського Балету і танців, В. Авраменка в Торонто, Онт.

зібрався був на галі, не знав, що сталось, бо Авраменко зараз же закінчив свій номер і стояв на сцені поки куртина впала. Публика плескала надармо, бо зараз же товариші Авраменка забрали його до шпиталю.

Лікар заґіпсував ногу та сказав, що так нога мусить остати не менше чотирох тижнів.

На день 1-го квітня був оголошений в Торонті пращальний виступ, по якім Авраменко мав відїхати до Форт Вілліям. На сей виступ приготовив артист-балєтмайстр дві картини: „Ґонта у ворожки", і „Картина Репіна", що мали йти поруч з танцями на сей останній його виступ в Торонто. Та годі було вже тепер спинити або відкликати виступ. Отже Авраменко, хотяй хорий і на милицях, все таки підготовляє виступ, розпоряджуючи всім сам. І в день 1-го квітня Авраменко сам приймає участь в виступі і в картинах грає ролі на одній нозі! Треба було зелізної вдачі, щоб не зважати на біль ноги, а о скільки змога брати участь в виступі.

Навчання в Торонті Авраменко закінчив в половині квітня.

3-го травня, при помочі товариства Український Народний Дім в Торонті, знова ставить Авраменко картини з танцями, а саме, виступає в користь греко-католицької парохії і Українського Народного Дому. На сьому закінчується сезон.

Нога Авраменка не гоїлася і лікар приписав операцію, яка щасливо вдалася. Авраменко перележав в шпиталі около двох місяців.

В Торонті кождого року відбувається Канадійська Національна Вистава. Підчас минувшої вистави, від 30 серпня аж до 11 вересня, 1926, заходом Українського Народного Дому в Торонті, а під управою Авраменка, були виставлювані українські танці. Танцюристи виступали кождого вечера перед двайцять-тисячною публикою, а на куртині по боках, перший раз в історії Канадійської Національної Вистави видніло великими буквами: „Український балєт".

З Торонта Авраменко поїхав до Форт Вілліям.

Дальшим заміром Василя Авраменка є обїхати більші міста Західної Канади, поорґанізувати школи та випустити відповідних інструкторів, а пізнійше, заснувати товариство Відродження Українського Національного Танку, з осередком можливо в Вінніпеґу, звідки можнаб було дальше про-

вадити зачате діло, дальше збогачувати скарбницю українського мистецтва, української культури.

Ми не сміємо байдуже відноситися до справи, котра так важна в теперішню пору. Ми мусимо памятати, що далеко там, по селах і містах, як говорить Олесь:

Вас ждуть, що знову ви прийдете
У рідні села і міста,
Ярмо з народу геть знімете,
І матір здіймете з хреста.
Де впала крови хоч краплина,
Де тільки тихий стогін чуть,
Всі, як душа, одна, єдина,
Вас ждуть!

Тільки тоді, коли будемо розвивати свою культуру тільки тоді, коли будемо заховувати все, що наше, все, що старинне та найгарнійше, тільки тоді, коли ми покажемо світови, що поневолення не змогло вморити нашого духа, — тільки тоді ми зможемо мати надію, що ті, що полягли в боях, не полягли надармо.

АВІЯЦІЯ І ПЕРЕДБАЧЕННЯ ПОГОДИ.

Передбачити погоду чи непогоду, се досі було важко для моряків і деколи для хліборобів. Відколи розвинулась авіяція (летництво), питання про завтрішню погоду набрало особливого значіння для летунів й при кожнім вилеті вони мусять звертатися за порадою до метеорольогії — науки про погоду.

В Америці є сімнайцять федеральних метеорольогічних стацій, які правильно передають авіяторам звістки про майбутню погоду. Для метеорольогічних дослідів і помічень служать привязані бальони, які від часу до часу підлітають та дають можливість означити стан воздуху на висоті, воздушні струї, тягар хмар, густоту туману, надходячий дощ, бурю, тощо. Таким способом летуни можуть не лиш вибрати добрий час для лету, а й летіти на такій чи иншій висоті, де найліпші для них струї воздуху. Заведено також систему сигналізації, щоб можна летуна вже підчас лету остерегти, коли загрожує якась різька переміна в воздусі.

Спільний хор Т-ва Просвіти з Форт Вілліяму і Вест Форт під управою Ю. Гасана в 1926 році.

К. С. Продан.

ГОСПОДАРСЬКІ СПРАВИ.

Про досвідні фарми.

Державні досвідні фарми, або експериментальні фарми в Канаді є від Атлянтійського до Тихого Океанів. Їх утримує федеральне правительство задля добра держави. Завдяки добре зкоординованій системі сих фармів, господарі в Канаді засягають від них найліпших порад в справах сільського господарства.

З історії.

В 1884 році спеціяльно назначений комітет федерального парляменту по розслідженню узнав, що в Канаді треба мати досвідні фарми. В 1885 році спеціяльним актом було ухвалено, щоби заснувати досвідні фарми в Оттаві, Напан, Брендоні, Індіян Гед і Аґасі. Др. В. Саундерс був назначений директором системи сих фармів. В 1911 році д-р Саундерс уступив. На його місце був назначений І. Г. Ґриздейл. Від 1911 року число досвідних фармів зросло до 20. Сталося се тому, що нові задачі чи питання повставали в ріжних околицях і їх треба було розвязати, щоб богацтво Канади збільшалось. В 1920 році директор Ґриздейл став заступником міністра рільництва чи хліборобства. На опорожнене місце директора досвідних фармів назначено Е. С. Арчібалда. Від коли Е. С. Арчібалд став директором, число досвідних фармів зросло до 22, — одна досвідна фарма тільки для тютюну, одна для плекання коней і вісім досвідних суб-стацій. Разом маємо 32 державних заведень, в яких люде науки працюють, щоб усунути ріжні перешкоди, з якими стрічаються господарі в Канаді. Крім сего є около 150 ілюстраційних стацій, розкинених по цілій Канаді.

Розмір ріжних досвідів є великий. Деякі з досвідів робляться на кождій досвідній фармі в цілій Канаді. Инші провадяться тільки на деяких досвідних фармах. На центральній досвідній фармі, яка є центром для всіх фармів, є 14 відді-

лів. Там є відділи: скотоводства, аґрономії, садівництва і огородництва, зернових збіж, пашних ростин, дробу, пасічництва, тютюну, прядива, химії, ботаніки, хліборобської бактеріольоґії, ілюстраційних стацій і публікацій.

На центральній фармі випробовується щось нове в цілій Канаді, або й цілім світі. Пізнійше розповсюднюється щось нового на инші досвідні фарми. Тепер є поверх 3,000 головнійших проєктів, над якими учені працюють на ріжних досвідних фармах. Кождий з сих проєктів має кілька побічних проєктів, так, що робота на досвідних фармах є кольосальна. Коштує вона богато, — се правда, але з сего хосен для краю є величезний.

Несвідомому горожанинови виглядає така витрата грошей непотрібною. Але візьмім тільки один винахід, а се пшеницю Маркіз, яку виплекали в Аґасі, Б. К., а пізнійше її удосконалили на отавській фармі, а ще пізнійше по всіх досвідних фармах. Факт, що ся пшениця достигає 10 днів скорше, або і більше, від пшениці Ред Файф, яку тоді виключно плекали, збогатив Канаду на богато міліонів долярів тому, що скорше достигаюча пшениця уникає осінних морозів. Від сего якість пшениці і муки є ліпша. Рівнож скорше достигання сеї пшениці побільшило територію, де можна її плекати в Канаді, о кілька сот квадратових миль.

Дехто рахує, що завдяки пшениці Маркіз, яка є завдяки досвідним фармам, Канада має найменше 10 до 17½ міліонів долярів річно більше, чим вона би мала без неї.

Професор Булер рахує, що завдяки пшениці Маркіз Північна Америка збогатилася о 52,000,000 долярів тільки в 1918 році. А до сего часу богато більше.

Не було і не є головною ціллю сих фармів, щоб тільки видумати щось нове і дати його світови. Найбільша заслуга і вартість сих фармів є в тім, що господарі вдаються до них о поради. Завдяки сим порадам богато господарів не тільки уникнули втрат, але й зробили успіх.

Скотоводство.

Господарі, котрі плекають скот, мають нагоду довідатись про ліпше плекання скота. Досвіди про се є матеріяли зібрані в протягу десятків років з утримування на досвідних фармах поверх 10,000 штук худоби, між якими є майже всі головнійші раси та роди домашних звріят. На одній

досвідній фармі, розуміється, всего нема, але є деякі раси і то такі, які найліпше відповідають даній околиці, де та фарма находиться. Плекають і доглядають їх так, щоби в обставинах поодинокого господаря було поплатним.

Поради про раси домашних звірят, їх годівлю, обхід і слабости можна все дістати від тих фаховців безплатно. Самців чистої крови також можна набути там. Сі звичайно є дорощими, чим у деяких приватних господарів-плекателів чисто-кровного скота, але є ліпшими.

Досвіди про плекання домашнього скота провадяться під головнійшими відділами. Вони є:

1. Парування рас, які є дохідними і можливими та практичними для пересічного господаря.

2. Годівля домашнього скота. Тут випробовують ріжні сіна, трави, пасовиска, зернові і сочисті корми. Зауважують, які є видатки молока, мяса, телятини, воловини, яєць, курятини, свинини і кілько коло них роботи, та який дохід від кождого роду корму або мішаних кормів.

3. Приміщення (стайні, буди, хліви, повітки, курники і т. д.) для домашних звірят в ріжних кліматах Канади, щоби були найдешевшими і найкориснійшими випробували і ще випробовують. З сим ріжні прилади, які облекшують труд і сприяють меншим коштам виробу випробовують.

4. Гігієна домашних звірят. Се включає приміщення, вправи, форми і способи годівлі та ходу. Богато уваги звертається на те, щоб запобічи слабостям домашних звірят. Роблять досліди і проби, щоб знайти ліки і способи на деякі слабости в домашних звірят.

5. Домашні вироби і продаж займає богато уваги, пр., як робити масло, сир, як презервувати мясо; випробовується, щоб кошт був не дорогий і щоб було пожиточним. Як приготовляти ріжні продукти на ринок, та як їх продавати зачинає мати більше значіння. І на се звертають увагу люде сеї науки.

6. Вироби з набілу вимагають, щоб на них звертали більше уваги. Се є завдяки тому, що молочарство є і ще більше буде одною з головних індустрій Канади. В сім відділі роблять досліди про те, як робити нові ґатунки сира, або такий сир, який роблять в инших краях. Бактеріольогія має дуже велике примінення в молочарстві. Тут роблять досліди в тім, як мати чистий набіл, як найдешевше усувати

або запобігати, щоб набіл не занечистився. В сій же галузи, випробовують вартість або пожиточність та практичність машин, якими доять коров.

Крім висше згаданих дільниць сей відділ кооперує з иншими відділами, помагаючи їм осягнути потрібні інформації.

Аґрономія.

Сей відділ провадить досліди над тим, як найвигідніше плекати зернові збіжжа.

1) Плодозміни робляться на всіх досвідних фармах, щоб довідатися, котрий є найвідповіднійшим на дану околицю, або провінцію.

2. Так само провадять досвіди, як орати та обробляти землю, щоб тягло не було дорогим і щоб був як найкращий врожай. Вигідні способи оброблювання землі в Канаді ріжняться відповідно до околиць.

3. Випробовують ріжні способи корчування та чищення землі; попри се удосвіднюють ломання цілини та як її обробляти, щоби на довше було урожайности в землі.

4. Навози випробовують, щоб було більше хісна з піль. Се найбільше робиться в східних провінціях і одній західній, себто в Брітиш Коломбії. До сего часу прерії не потребували штучних навозів, але робляться досліди, щоби мати висліди, як зявиться потреба.

5. Роблять досліди про те, як осушувати поля, та як наводняти їх, де є потреба, щоб не дорого коштували і були хосенними.

6. Випробовують ріжні машини, якими господарі послугуються, щоб знати, в яких обставинах дані машини є найвигіднійшими. Ново-винайдені машини також випробовують, щоб порівняти їх з давними.

7. Кошт плекання збіжжа провадиться на всіх досвідних фармах, щоб знати, кілько коштує виплекати бушель пшениці, ячменю, вівса і лену, або кілько коштує обробити один акер сих збіж. Сі інформації потрібні господарям, щоб не зачали робити те, що не поплачується в даній околиці.

Садівництво і огородництво.

В сім відділі звертають увагу на:

1. Плекання овочів, які надаються у певних околицях.

На кождій фармі є проби в сім напрямі і в більшости вже мають овочі, які є відповідними для околиць, де такі фарми знаходяться.

2. Плекання огородини в ріжних обставинах і кліматі випробовуються. Винаходять і випробовують нові роди ріжної ярини. І тепер вже мають роди ярини, які є відповідними для ріжних частей Канади.

3. Розклад подвірря та прикрашування господарського обійстя що року більше й більше привязує уваги. В сім напрямі сей відділ працював від давна і може дати дуже цінні вказівки, що і як зробити, щоб було добре.

4. Схрещування ріжних ростин робиться на се, щоби витворити нові роди, які булиб відпорні на ріжні хороби, морози, або посухи. В сім напрямі осягнено те, що виховано деякі овочі і ярини, які є відпорними зимовій студени в Канаді.

Селєкційний відділ.

В сім відділі досліджують або вибирають найвідповідніші роди пшениці, вівса, ячменю, гороху, фасолі, лену і конопель.

1. Збирають всякі роди в цілій Канаді, випробовують їх і роблять селєкції (вибір).

2. Відокремлюють добре знані та чисті роди.

3. Схрещують ростини, щоб випродукувати нові роди. Маркіз пшениця повстала завдяки селєкціям в Аґасі, Б. К., і в отавській центральній досвідній фармі.

4. Всі роди пшениці і жита підлягають пробам що до їх мукодайности і відповідности для печива хліба чи инших приготовань з муки. Значить, там роблять проби в сім напрямі перед тим, нім хто ще чув про нову пшеницю.

5. Сей відділ має богато спільного до розвяання з ботанічним і иншими віддалами і працює в порозумінню з ними.

6. Продукованя найліпшого реґістрованого насіння пшениці (елит стак) провадиться в цілій Канаді, тільки сим відділом і Рільничими Академіями. Приватні особи сего не можуть робити. Приватним особам можна плекати реґістроване насіння першої і слідуючих ґенерацій, але не „елит" насіння.

7. Крім сего сей відділ, як осягне успіхів і виплекає новий рід пшениці, або вівса, чи ячменю і т. п., який задо-

воляє селєкціонерів та має досить насіння, розсилає його до селєкціонера фарми.

Відділ пашних ростин.

В сім відділі досліджують ростини, які є відповідні на сіно, пашу і инші корми.

1. Роблять проби з ріжними мотильковими або лєґумовими ростинами та травами.

2. Випробовують ріжні роди кукурузи, соняшників, лєґумових і травних ростин.

3. Випробовують коли і де та в яких мішанках є найбільший видаток паші або сіна.

4. Роблять досвіди, як мати довговічні пасовиска, або сіножати.

Відділ плекання дробу.

В сім відділі є так богато дільниць, що треба їх тільки назвати. Вони є:

Вигрівання яєць — вигрівання маленьких птахів, годівля маленьких птахів, обхід, приміщення, приготування до продажі, плекання курочок, продукція яєць, паровання, про слабости дробу і т. д., і т. д. Всі сі питання вже розвязані до певної міри, але є ще богато проблєм, які треба розвязати, поки час повставить ще инші, нові вимоги.

Крім сего сей відділ провадить контест несучихся курок. В сім контесті властителі висилають певне число курок до найблизшої досвідної фарми. Там їх годують, доглядають і тримають записки, кілько яєць яка курка знесе і кілько всі кури несуть. Після року оголошують чиї кури знесли найбільше число яєць.

Відділ тютюновий.

Се відділ є досить малий, тому, що територія тютюну, якого вимагає ринок, є ограничена. Все-ж фарми, де роблять досвіди над тютюном в Онтерії, Квебеку, Брітіш Коломбії.

Там досвідчують про найвідповіднійші сорти тютюну, про почви, способи плекання, збирання, приготовлювання або сушення і перетримування його. Попри се стараються витворити нові сорти тютюну через схрещування і селєкцію.

Також досвідчують, як запобігати та нищити слабости, які напастують тютюнові ростини. Тому, що ся галузь є недавна, інструктори з сего відділу відвідують плекателів тютюну регулярно і стають в пригоді своїми порадами та вказівками.

Пасічництво.

Від 1915 року при досвідних фармах зорганізовано пасічничий відділ. За такий короткий час не богато нового довідались. А все-ж переконались про те, що треба робити, щоби мати успіх з пчолами. Сей відділ є новим. Він є богато новіщим, чим саме пасічництво. В Манітобі, приміром, наші люде коло Бозежур тримали пчоли ще в 1904 році. Мимо того досліди про зимівлю, годівлю, та виплоджування нових пчіл зробили великий поступ. Теперішними часами роблять досліди над тим, як найдешевше контролювати слабости пчіл ,як гнилець і т. ин.

Відділ прядив.

Сей відділ також зорганізовано в 1915 році. Найбільше праці вложено над тим, як плекати лен на прядиво і як його обробляти. Небогато проб було зроблено з коноплями. Досвіди з коноплями показали, що в Канаді є великі можливости мати доходи з конопель.

Тимчасом досліди ограничуються тим, що вивідують про відповідні околиці, де лен і коноплі на прядиво можуть поплачуватися; показують, як є практичнійше мочити, сушити, бити, терти і тріпати прядиво. Дають поради в тім, де і в якім стані можна продавати прядиво.

Химія.

На перший погляд господареві здається, що химія йому є непотрібна. Воно може так і бути. Але фактом є, що в модерній господарці химія є дуже близько споріднена з рільництвом. Майже всі попередно згадані відділи мусіли в дечім користуватись химією або вислідами, які ся наука здобула. А з новими задачами — нові питання, а на них нові відповіди треба знайти. Отут і треба химії.

Сей відділ робить досліди, яких треба иншому відділови, щоб доконати проєкт. Крім сего роблять досліди над почвою та її урожайністю. Випробовують штучні навози, мішають нові штучні навози, пробують, який вплив мають

деякі плоди на землю. Також досліджують вартість (хімічну) кормів, які продукується на фармах.

В околицях, де люде мають клопіт з водою в керницях, відділ хімії випробовує воду і каже, що її бракує, та як лихови зарадити, як усунути шкідливість з води. На се треба вислати їм рід води з керниці у флящинці, дати їм свою адресу і описати, що бажається знати.

Ботанічний відділ.

Сей відділ крім економічної ботаніки, фізіольогії, і про гриби та ботанічного городу і музею, робить досліди над хоробами ростин. Ся остання робота є поділена відповідно до околиць або вимог. Приміром в східних провінціях роблять досліди над хоробами огородини і садовини; в західних провінціях — над рудою, сажкох і гниллю, які є на збіжжу. Крім сего сей відділ працює у порозумінню з інтернаціональним комітетом законодавства про слабости ростин.

Відділ Бактеріольогії.

Сей відділ основано в 1923 році. Оригінальних дослідів сего відділу ще нема, бо не було часу ще їх осягнути. Роблять досліди над набілом, кормами, моченням льну і над мікроорганізмами, які є в землі.

Ілюстраційні фарми.

Щоби наочно показати господарям, які можуть бути користи з певних способів в господарстві, засновують ілюстраційні фарми. На них випробовують одну якусь річ, яка найліпше надається для даної околиці.

Околиці вибирає інспектор таких фармів там, де є кружок господарів, які бажають мати таку фарму в їх околиці. На сих фармах нічого нового не пробують. Там пробують тільки те, що вже було доказаним в инших місцях, що воно є добрим. Воно може бути новим для околиці, де його уводиться, але не в цілій Канаді, або в цілім світі. Сі фарми є, так би сказати, клапоть землі, яких 40 акрів, які винаймається від фармера по ціні, яку інспектор узнає, що за неї можна дати (звичайно 1 до 4 дол. за акер, а часом і 25 центів, або зовсім безплатно). Господареви дається насіння одного збіжжа, або насіння одної пашної ростини і він випробовує, як найліпше сіяти, коли найліпше сіяти і т. д. Господар про-

вадить записки сам що до часу, який він посвятив з худобою і машинерію на тім полі, коли що робив і кілько зібрав та яка вартість збору була. Сі записки він засилає до центральної досвідної фарми в Оттаві. А як інспектор надіде, то йому передає. Таких ілюстраційних фармів в Канаді вже є около 150. Між Українцями в Манітобі ще не було, але пороблено заходи, щоби їх заснувати в деяких околицях.

Видавництво.

Кількадесять літні досліди дали масу матеріялу. Дещо практичнійшого з сих матеріялів вложено у форму бюлетенів та памфлєтів, надруковано і розсилається даром всім, хто бажає їх мати. Все що потрібно зробити, аби мати такі книжочки, є написати до відділу видавництва, яких книжочок треба і їх висилають.

Всі книжочки з сего видавництва повинні знаходитися по всіх шкільних бібліотеках. Та не тільки по школах, але і Народних Домах та читальнях. Хоч вони є в анґлійській мові, се не шкодить читальні. Та бібліотека є доброю, в якій є всякі добрі книжки в як найбільшому числі мов.

Урядники досвідних фармів радо відповідають на розумні питання про господарство, даючи поради, які мають користь для господарів. Адреси до таких фармів можна даістати, а адреса до видавничого відділу є:
Publication Branch, Dept. of Agriculture, Ottawa, Canada.

ЯК ВГАДУВАТИ ПОРОДУ.

Велика роса заповідає добру погоду.

Вітер над вечір. Коли вітер над вечір не стихає або збільшується, то можна очікувати довгих дощів або бурі (зимою — снігу).

Зміна вітру. Коли в ясну погоду вітер кілька днів має один сталий напрямок, а потім враз сей напрямок міняє, то можна сподіватися зміни погоди й дощів (зимою—снігу).

Вітер після сходу сонця. Коли в ночі тихо, а вранці через 1—2 години після сходу сонця зявляється вітер, який до полудня збільшується, а над вечір стихає, то се обіцює довгу ясну й суху погоду.

Піррясті хмарки. Коли легкі, трохи пошарпані хмарки, що подібні до пірря, посуваються з західньої половини не-

ба в одному напрямі дуже високо й при тому з такою швидкістю, що їхній рух легко можна зауважити простим оком, то треба очікувати бурі або слоти (через 1 або 2 дні).

Пасмуваті хмари. З одних накопичених пасмуватих хмар (довгі, як пасма) ніколи великого дощу ані снігу не буває.

Кучеряві хмари. Коли вранці або в день кучеряві хмари (баранці) скупчуються, а над вечір зявляються скупчені пасмоваті хмари, то можна сподіватися тучі. Коли баранці показуються в горячий день і в вечер никнуть, то можна сподіватися сталої погоди.

Розлучені хмари. Коли на весну, в літі й осени в день видні окремі розлучені хмари, які над вечір зникають, то се є ознакою доброї сталої погоди. Коли по небі несуться невеличкі розлучені хмарки в тому-ж напрямку, в якому віє вітер, то се віщує поліпшення погоди.

Скупчені хмари. Коли скупчені хмари дуже збільшуються й набирають форми великих гір з рівною підставою й при сьому нема сталого вітру, то можна сподіватися дощу або й бурі з громом і лискавицями.

Градові хмари. Коли величезні скупчені хмари, при вогкости на землі, викидають зверху як би мітли піррястих хмар, або мають зверху поширення подібні до гриба, то можна очікувати граду.

Хмари над вечір. Коли в день ясно, а над вечір зявляються хмари, які все грубшають, то се віщує зміну погоди й дощ.

Тепле повітря. Коли у вечері або в ночі, виходячи на горбок, відчуваємо, що тепліще повітря, то се є ознакою сталої гарної погоди. Коли в ночі в лісі значно тепліще, ніж у полі, то се є ознакою доброї погоди.

Прозоре повітря. Коли повітря прозоре, а зірки ясні й міцно мерехтять, особливо над ранком, то можна сподіватися дощу й бурі з громом і лискавкою.

Звуки. Коли добре чути найменші далекі звуки, особливо над вечір, то значить, що повітря є дуже вогке й може бути буря з громом, лискавкою й дощем.

Кольор неба. Коли сонце заходить за густі низькі хмари, або коли небо при заході сонця буває зелене чи жовтаво-зелене, то можна сподіватися дощу. Червоний схід, за яким тягнуться легкі хмарки, також обіцює дощ. Темна синява, яка проглядає навіть крізь хмари, є ознакою гарної погоди. Коли небо біліє, то буде буря.

Обручка довкола сонця або місяця. Білі великі кола круг сонця або місяця, а також стовпи коло місяця обіцяють мороз. Великі кола навкруги сонця або місяця по гарній погоді заповідають бурю.

Корона. Малі кольорові кола навкруги сонця й місяця називаємо короною. Коли корона зменшується, буде дощ, збільшення корони обіцює гарну погоду.

Веселка (дуга) — рано віщує дощ, у вечері обіцює гарну погоду.

Небо після заходу сонця. Коли після заходу сонця небо цілком чисте й на заході довге сріблясте, майже біле сяйво, то се віщує довгу добру погоду.

Туман. Коли по ярах, по низьких місцях і біля доріг у вечер збирається туман, який після сходу сонця зникає, то се є ознакою доброї погоди.

Мандолінова орхестра при Українськім Народнім Домі в Вінніпегу, під проводом д. В. Парасюка.

ДІТОЧИЙ ВІДДІЛ.

НОВЕ ПЕРО.

— Яке-ж воно гарне! А як блищиться, ніби срібне, — думав Антін, оглядаючи своє нове перо.

Виняв з торбинки ручку, заложив обережно перо і знов приглядався. Він раз прижмурював очі, раз отвирав широко; раз тримав перо перед самим носом, то знов витягав руку і з далека глядів на нього. Вкінци положив перо на лавці і гладив легенько пальчиком, дуже легесенько, щоб не попсувати. При тім усміхався щасливо, бо він перший раз мав нове, цілком нове перо; за два сотики, за цілих два сотики.

О! яке-ж воно дороге! — Але зате гарне — дуже гарне. А як ним муситься добре писати — го-го! Антін дотепер все писав старими перами, що драпали немилосерно. Діставав їх від товаришів. Богацькі сини купували собі часто нові пера, а старі, ніби милостиню кидали бідному Антонови.

Аж колисьтут трафилася щаслива пригода, котрій Антін завдячував своє нове перо. То було так:

Бавився собі Антін на дорозі, а недалеко, в рові пасла якась жінка гуси. Вона прикликала Антона і сказала:

— Може би ти, дитинко, мені гуси попас. Я дуже не маю часу, мушу йти в поле.

Антін зараз взявся пасти гуси. Пас до вечера так добре, що як їх в вечір загнав домів, то вже нічого не домагалися їсти, тілько посідали спокійно.

Тота жінка дуже втішилася, що Антін так добре напас гуси і дала йому два сотики. І за ті два сотики купив він собі нове перо. Тішився ним дуже, а як учителька сказала писати, він легонько послинив кінчик пера і вмочив в чорнило дуже осторожно та почав писати. З початку трохи твердо йшло, але опісля як розписалося, то вже само бігало по папері і ставляло букви такі гарні, тоненькі, що Антін не міг надивитись. Він промовив до пера ніби до когось живого:

— Перочко моє миленьке, якжеж ти гарно пишеш! Як я тебе люблю!

Відтак сказав до свого товариша Гриця:

— Та диви, Грицю, як се перо гарно пише! Вже пані не буде гніватися на мене, що я погано пишу. З тої задачі я певно буду мати дуже добре.

Гриць глянув і аж отворив ротик, так зачудувався.

— Кілько-ж воно коштує? — запитав.

— Та два сотики.

— Не може бути, — відказав Гриць. Воно так пише, якби що найменше коштували десять сотків або й корону!

Написали задачу. Антін осторожно повитирав перо в полу, відтак завинув його в папірчик і сховав до паперової торбинки, котру йому Гриць умисно на перо зробив. Положив під лавку, тай вибіг з другими дітьми на перерву.

Всі діти вибігли бавитися, тілько оден Гриць лишився в школі. Він буцім то писав, то витирав перо, умисно так довго, поки всі діти з кляси не вийшли. Як вже всі були на дворі, Гриць оглянувся на всі боки, чи хто не бачить, відтак взяв Антонову торбинку з новим пером, щось коло неї помайстрував і вибіг скоро на двір.

На шкільнім подвірю бавилися діти, як звичайно. Одні камінчиками, другі ґудзиками, а ще инші грали в старі пера. Антін приступив до тих, що грали в пера і сказав:

— Але я маю нове перо. Коби ви побачили. Ще жадне перо на світі так гарно не писало, як моє.

— Але? — крикнули хлопці. — Ти маєш нове перо? Ти? А звідки ти його взяв? Та-ж ти ніколи не мав нового пера.

І вони не вірили Се розсердило Антона і він крикнув:

— Як не вірите, то ходіть зі мною, я вам покажу, недовірки якісь.

Всі хлопці зірвалися з землі тай побігли оглядати перо.

Гриць стояв недалеко них. Як побачив, що Антін веде хлопців до школи, чогось зблід, потім виняв щось завинене в папірчик з кишені, тай кинув за холяву. В тій хвилі дався чути зі школи сердечний плач і нарікання. То Антін плакав. Він прибіг до своєї лавки, щоб товаришам показати нове перо, але в торбинці не було пера.

Антін перестрашився. Шукає під лавою, на підлозі, межи зошитами, нігде нема. Тоді розплакався ревними сльозами тай заридав:

— О, моє перо! Моє, нове перо, моє прекрасне! Хто-ж мені взяв тебе. Чим-же я нещасливий буду тепер писати?

Так плакав щиро, аж другим дітям сльози стали в очах. Вони потішали Антона, що перо знайдеться, але він покрутив головою, зітхнув тай заголосив:

— Ой не знайдеться, ні! Воно було тут в торбинці, я його тут сам вложив, а тепер нема. Ой бідний я, бідний.

Збіглися діти, прийшла учителька. Шукають всюда — нема. Лазять діти під лави, навіть під шафу зазирають, за піч. Хтось отворив дверцята від печі, в попелі глядить, може який збиточник там кинув. Шукають всі, лишень один Гриць стоїть коло лавки, то червоніє — то блідне. Що не нашукалися — не знайшли.

Як вже діти йшли домів, учителька сказала до них так:

— Хто взяв перо, нехай віддасть, а я дарую йому вину. — Коли ніхто не відзивався, почала учителька дальше:

— Памятайте, діти, що Антонове перо пімститься на тім, хто його взяв.

Почувши ті слова, Гриць зблід і задрожав, отворив уста і хотів щось сказати, однак не міг. Тай пішли діти домів.

Прийшов Гриць до дому, пообідав, побіг в поле і забув за перо. А воно собі там в чоботі думало:

— Ах, ти злодію! Ти мене взяв від мого любого пана, котрий мене так пестив і кинувєсь мене в чобіт! Що-ж ти собі думаєш? Чи я на те сотворене, щоб лежати в бруднім, подертім чоботі і не бачити Божого світа? Я — правдиве, сталеве перо, за два сотики. Я повинно тепер лежати на столі, або в вигідній торбинці, або писати гарні слова на чистім папері. А як мій пан плакав за мною. О колиб я вміло говорити, — булиб всі довідалися, хто зробив кривду бідному Антонови і мені. Але почекай! Навчу я тебе, як забирати чужі річи.

Вечером Гриць скинув чоботи і положився спати, а перо, як нога уступилась покотилося низше, скинуло папір, а знайшовши вигідне місце межи кілками, затрималося. Воно звернуло острий кінець до гори, щоби через отвір в холяві бодай кавальчик світа побачити.

Другого дня Гриць збудився пізно. Скочив з ліжка, вхопив чобіт і скоренько зі всеї сили потягнув до гори. Сперся цілим тілом на ту ногу, щоби борше взутися. Втім крикнув страшно і впав зімлілий на землю. Перестрашені родичі ки-

нулись до нього. Відтерли і почали допитуватись, що йому сталося, а той з болю навіть говорити не може, лишень показує чобіт. Догадалися і стали стягати чобіт. О! як се гриця боліло. Він кричав за кождим порушенням. Вкінці стягнули чобіт, дивляться, а нога ціла закровавлена і якесь перо стремить в підошві до половини. Стали добувати перо, причім Гриць дуже терпів і плакав.

Родичі жалували Гриця дуже і говорили:

— Бідний ти, мусиш так страшно терпіти.

— Не жалуйте мене, — сказав Гриць, — бо я не варт сього, я сам собі винен. Добре казала пані, що перо пімститься на мені.

Довго боліла Гриця нога. Як вже міг ходити і пішов до школи, то при всіх виявив свою вину і просив о прощення Антона, учительку і товаришів.

Всі простили йому, а Гриць ще сам наложив на себе кару. — Всі свої нові пера віддав Антонови, а сам пише старими. Цукорків та медівників також не купує, — тільки ті гроші віддає на „Рідну Школу".

(З „Дзвінка", 1912 р.).

Українським діточкам.

Учітесь, дітоньки кохані,
Пильненько рідного письма.
Хай рідна книжечка вам стане
Як гарная весна сама.
Кохайте рідню свою мову
Дитячим серденьком цілим,
І розмовляйте рідним словом —
Хай вам воно буде святим.
Учітесь, думайте — читайте
Про земленьку своїх батьків,
Свій рідний нарід пізнавайте,
Чим він радів і що терпів.
Кохайте, діти, Україну,
Звідкіля наш походить рід,
Любіть українську родину,
Любіть наш український світ!
І виростайте, любі діти,
Веселі, гарні, як весна.
І ви Вкраїни любі квіти,
І вас кохає теж вона.
Кохайте-ж, діти, Україну,
Звідкіля наш походить рід,
Любіть українську родину,
І рідню мову, рідний світ!

Т. Дмитренко.

Чиста мова.

Раз зійшлись куми на фармі
Тай розповідають,
Як то Лемки до бесіди
Польщину мішають.
Тії ляцьким закидають,
Ті словацьким знову,
Рідко від них українську
Чисту вчуєш мову.
— Та бо, брате — один каже —
І ми не від того,
Щоб собі, і то богато,
Не мішать чужого.
— Тай коби таке, що наші
Батьки не відали —
А то прості „вили" навіть
„Форками" назвали.
— А таких слів вже зібралась
Не одна копиця.
Чи-ж не соромно се, браття?!
Чи-ж то так годиться?!
— „Шур", що так — на теє йому
Сусід повідає.
— Таки, куме, „орайт" кажеш! —
Третій докидає.

Т. Дмитренко.

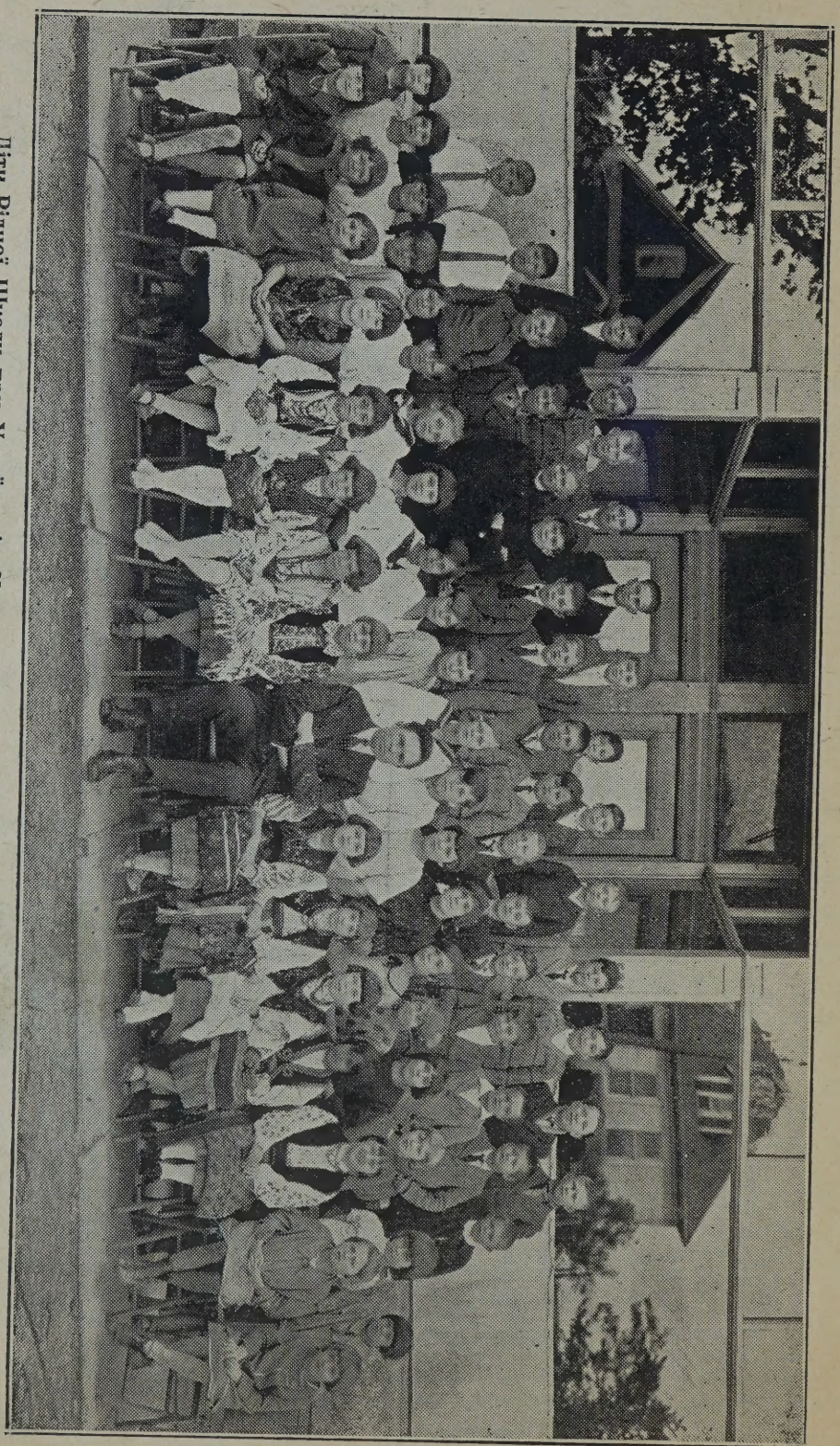

Діти Рідної Школи при Українськім Народнім Домі в Вінні пегу з своїм учителем, п. М. Кумкою.

Антін Лотоцький.

„НЕХАЙ ЖИВЕ САМОСТІЙНА УКРАЇНА!".

Петрикови було тільки чотирнайцять літ, та вже справжній був з него козак! Старі селяне-повстанці вважали його за рівного собі товарша. Тай не дво! Де не пішлють його, де не поставлять, усе він як найкраще справиться. Справжній уже козак, сей малий Петрик.

А стати козаком, се від кількох літ була його мрія. Ще від тоді, як то в їх Іванівці стояли „Українські Січові Стрільці", ще за гетьманщини, як то Німці й Австрійці стояли на Україні. У них на кватирі був молоденький стрільчик, що також Петриком звався, так як і він. Оба Петрики скоро заприязнилися, полюбилися дуже. Стрілець оповідав вечерами нашому Петрикови про давню славну минувшину України, про козаків, про Запорожців, про їх лицарські бої з ворогами України. Від нього то довідався Петрик, що й тепер Україна мусить зводити завзяті бої з ненаситними сусідами, що раді би загарбати для себе богаті українські землі. І тоді вже приходила Петрикови охота стати в ряди борців за волю України. Він радо пішов би був із „Українськими Січовими Стрільцями", та як оставити саму неньку й маленьку сестричку?! Бо він був сирота, без батька. Батько його згинув ще з початком світової війни десь у Карпатах. То-ж годі було йому йти зі стрільцями, хоч і як бажалося, хоч як серце його рвалося туди, щоб ураз із стрільцем Петриком боротися за Україну.

Та коли на Україну налинули московські большевики й українські селяне повстали проти них, повстала й Іванівка. Тоді Петрик не видержав, а пішов до отамана й ставши перед ним, сказав:

— Пане отамане, прийміть і мене в ряди борців за волю України, може я вам на що придамся.

Сивоусий отаман глянув із зачудованням на невеличкого, блідолицього хлопчину й сказав:

— До чого-ж ти нам можеш із своєю силою придатися?

Та коли глянув в його очі, що горіли таким палким вогнем, змінив свою думку й сказав:

— Добре, оставайся, хлопче! Видати йому рушницю й записати в реєстр.

Боже, як радів Петрик, коли дістав рушницю в руки. Обходитися з нею він уже знав, бо навчив був його сього стрілець Петрик. Ждав тілько нетерпляче нагоди, щоби станути на бій із ворогами. Нагода була скоро й то нераз. І всюди Петрик визначався, все самі похвали відбирав від отамана.

Большевиків прогнали були повстанці, та на їх місце зявився новий ворог: Російські добровольці! І з ними мусіли селяне-повстанці зводити завзяті бої! Іванівка лежала недалеко зелізниці, то-ж дуже часто підходили до села відділи сих добровольців, щоб набрати поживи для себе, й селяне раз-у-раз мусіли від них обганятися, мов від саранчі.

Звичайно й проганяли їх. Та раз якось за велика сила напала на село. Прийшло до завзятого бою. Добровольці відтяли один відділ, в якому був і наш Петрик і окружили його. Завзято боролися повстанці, та не сила їх була, вже тільки кількох остало! Їх забрали добровольці та присудили на розстріл, як бунтарів. Між ними й Петрика.

Командантови добровольців якось жаль стало малого блідого хлопчини, й він сказав до нього, коли вивели їх всіх на розстріл:

— Хлопче, я дарую тобі життя, кол тілько ти закличеш тут перед усіми: „Нехай живе єдина, неділима Росія!"

Хлопчина випростувався й закликав різко і твердо:

— Ніколи, ні за що! Я не стану зрадником рідної країни! Нехай живе вільна, самостійна Україна! — закликав він, а вітер поніс його оклик широко й далеко по степу України!

— Пали! — дав приказ командант добровольців.

Упали стріли й малий Петрик повалився до долу, мов косою підкошений. Падаючи, мав ще тільки час ухопитися рукою за відзнаку на грудях: золотий тризуб на блакитному полі, памятку від стрільця Петрика.

І не стало малого героя! Командант добровольців стояв добру хвилю над тілом хлопчини, схиливши голову з пошаною й сказав до своїх:

— Не побідити нам України, коли такі діти так твердо й завзято стоять за Неї!

(З „Світа Дитини", 1921 р.).

Богданко.

ВСІ З КИЇВА!

Підчас української війни прийшло до одного селянина на нічліг кілька українських жовнірів. Господар радо прийняв їх, а вечером погостив. По вечері при чаю споминали про дім, про село, про воєнні пригоди, а найбільше про Київ. Розказували про Дніпро, Лавру, Український Театер, Городський (міський) Музей. А всі хвалили, що красне місто. При тім радувалися, як діти коло різдвяної ялинки. То знову дуже боялися, щоби ворог не знищив нашу столицю підчас боїв.

На печі сиділа бабуся і тихо слухала їх розмови. В кінці спитала:

— Ви всі, краяни, вродились у Київі, правда?

— Я ні, бабусю! І я ні. Ніхто з нас!

— Як то, голубчики, ні один з вас? Ми-ж думали, що ви всі з Київа?

Тоді обізвався один козак:

— Се, бабусю, через те, що всі Українці люблять Київ і всюди, хоч би і на край світа, споминають про нього. Із найдальших кутків України їздять люде до Київа, оглядають всю його красу, а опісля розказують по всій Україні, що бачили там. Давно звався Київ „Мати українських городів (міст)", таким остався й до нині. Від проголошення Української Народньої Републики, дня 1-го листопада 1917 року, Київ знову столицею Української Держави. Тому нам всім Київ так само дорогий, як і кождому з нас своє рідне село.

(З „Світа Дитини", 1921 р.).

Недокінчена казка.

Був собі дідусь Трохим.
От він доточкам малим
Повідать любив казки
Та всілякі загадки.
І неділеньки одної
Став казать він їм такої:

Був собі богатий купець.
Купив він отару овець.
Пригнав їх над воду.
Не було-ж там броду,
Лиш кладочка вузенька,
До того ще й хиткенька.
От купець собі став
Й по одній їх пускав.
А вівці йдуть та йдуть...

Тут дідусь припинив,
Собі люльку набив
Тай пакає помалу —

„Ну і що-ж? Перейшли? —"
Питають дядька діти.
„Не знаю, любі квіти,
Бо я їх не числив.
Та є їх дуже там богато,
І довго нам прийдеться ждати."

Т. Дмитренко.

М. К-а.

ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ.

Дня 1-го листопада, 1919 року, в часі найбільшого економічного і культурно-освітного занепаду, який спричинила війна на Україні, почав виходити у Львові журнал для дітей, „Світ Дитини", під редакцією Михайла Таранька, народнього учителя. Чотири роки пізнійше, в 1923, гром. Таранько почав видавати кромі „Світа Дитина" ще й „Молоду Украї-

Михайло Таранко, редактор і видавець „Молодої України" і „Світа Дитини" у Львові.

їну", місячник для молоді, який виходив аж до кінця серпня, 1926 р., коли то ізза браку фондів видавець був примушений перестати його видавати. А велика шкода, бо журнал був надзвичайно цінний.

В ньому були заступлені належно майже всі ділянки анальогічних часописів для молодіжи. Були там вірші й віршики, віршовані й прозові байки, казки й леґенди, оповідання (історичні, побутові, пригоди), статейки наукові і

принагідні, сценічні картини, відділ загадок, ребусів і шарад і т. п. Крім сього в кождому числі було богато ілюстрацій. Співробітниками „Молодої України" були найкращі наші письменники.

„Світ Дитини" призначений для діточок до 12 року життя. Напрям журнальчика той сам, що й „Молодої України". Зміст журнальчика дуже ріжноманітний, малюнків і малюночків дуже богато. Все те притягає нашу дітвору. Переважають тут віршики й віршовані і прозові казочки та байочки.

До кращих належать народні казки зі збірки В. Гнатюка і байки Езопа, а далі богато перекладених (чеських, англійських і инших).

До тепер маємо вже шість річників „Світа Дитини" і три річники „Молодої України". Всі річники обох журналів (річники „Молодої України" можна ще набути від видавця) разом становлять невичерпану скарбницю діточої літератури і повинні знаходитися в кождій українській хаті, де є діти.

Тому всі тутешні учителі, священики і родичі повинні щиро поширювати сі часописи. Передплата за „Молоду Україну" виносила на рік 2 дол., а за „Світ Дитини" виносить на рік оден доляр.

З „Діточої бібліотеки" сього видавництва можна вже направду створити поважну бібліотеку. 70 випусків ріжних книжочок і девять річників часопису — се велике придбання для діточої літератури і для справи національного виховання.

Прямо подивляти годиться видавця, котрий взявся за таке важке діло, як видавання часопису і книжок для молодіжи в таких несприятливих обставинах і несе сей важкий тягар на своїх плечах через сім літ!

Товариші учителі! Улекшім йому сей тягар, бо він вже втомився! Станьмо всі передплатниками „Світа Дитини", закладаймо бібліотеки по Рідних Школах і читальнях і заставмо родичів і дітей, котрих маємо під своїм проводом, передплачувати постійно „Світ Дитини"!

Адреса видавництва:

„SWIT DYTYNY"

Ul. Zimorowicza 3., Lemberg, Poland.

НАСЕЛЕННЯ КАНАДИ.

Перепис населення Канади переводиться домініяльним правительством кождих десять років, почавши від року 1871. Послідний перепис був зроблений в 1921 р., після якого людність Канади в тім році виносила 8,788,483. Людність по провінціям і незорганізованим територіям представлялася так:

Онтеріо	2,933,662
Квебек	2,361,199
Саскачеван	757,510
Манітоба	610,118
Алберта	588,454
Брітіш Коломбія	524,582
Нова Скошія	523,837
Ню Бронсвик	387,876
Принс Едвард Айленд	88,615
Норт-Вест Територийс	7,988
Юкон	4,157
Канадійська маринарка	485

В 1921 році в Канаді було 4,529,945 осіб мужеського пола, а 4,258,538 женського пола. З того 2,698,754 осіб мужеського пола були вільного стану, 1,698,395 подружого стану, 119,708 вдівців, 3,670 розведених, а 9,418 не подали, в якім стані знаходилися.

Щодо женського пола, то 2,378,844 були вільного стану, 1,631,761 подружого стану, 236,522 вдовиць, 3,731 розвідниць, а 7·680 не подали, в якім стані знаходилися.

В рубриках вільного стану обох полів зачислені й діти.

КІЛЬКО Є УКРАЇНЦІВ В КАНАДІ.

Щодо українського населення в Канаді, то статистика з 1921 р. подає такі цифри:

Українців	62,788
Русинів (Рутінієнс)	16,861
„Ґалішенс"	24,456
Українських Буковинців	1,616

Виходилоб отже, що Українців в Канаді є тільки 106,-721. Але ми знаємо зовсім певно, що їх є богато більше. Де-ж вони поділися? Богато з них через свою несвідомість записалися як Росіяне і Австрійці. Так, приміром, стати-

стика говорить, що Росіянів в Канаді в 1921 р. було 100,064, тоді, коли знаємо, що в Канаді нема більше, як 20,000, вчисляючи сюда 12,000 Духоборів. Статистика рівно-ж подає, що в Канаді є 107,671 Австрійців, тоді, коли австрійської нації на світі зовсім нема, і ніхто, тільки несвідомий Українець потрафить записати себе „Австрійцем". В виду сього можна зовсім сміло сказати, що всіх Українців в Канаді є 294,456, не вчисляючи сюди тих Українців, які через несвідомість записали себе Поляками і тих, які зовсім не були записані.

Але чи можна називати Українцями тих Українців, які навіть не знають, яка їх народність? Та як би воно не було, треба доложити всіх старань, щоби при слідуючім переписі населення, яке відбудеся в 1931 році, всі Українці подали своє властиве походження, а не записувалися до ворожих як також до неістнуючих народностей.

РЕЛІГІЙНА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ УКРАЇНЦІВ В КАНАДІ.

Про релігійну приналежність Українців в Канаді не можна нічого певного сказати. Статистика з 1921 р. говорить, що приналежність до „грецької церкви" заявило 169,832 людей, а що тоді Греків в Канаді було тільки 5,740, то слідує, що решта членів „грецької церкви", себто 164,092, — се Українці греко-католики і греко-православні. Кілько з того одних, а кілько других, тяжко сказати, але одно певне, що се число не представляє разом всіх греко-католиків і греко-православних, бо їх є чи не два рази тільки. Де-ж вони поділися? Нема сумніву, що більшість уніятів записали себе, свідомо чи не свідомо, римо-католиками, а ті, що записали себе греко-католиками, були зачислені разом з греко-православними до „грецької церкви".

Слідує, отже, що і під зглядом релігійної приналежности Українці при послідньім переписі населення Канади не відзначилися великою свідомістю. На се також треба звернути увагу, головно українським священикам і церковно-релігійним орґанізаціям.

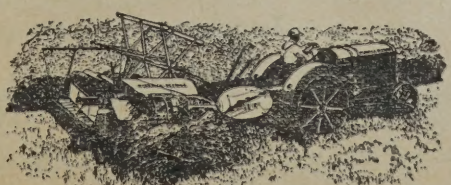

ЗМІСТ.

Сторона

Астрономічний календар 3
Церковний календар 4
Календаріюм 6—28
Український Історичний календар 7—29
З Новим Роком 31
Вона — Земля 33
Відмова 36
Кров за кров 37
Допитався 40
„Чорна Пошесть" 41
Скромність стоїть висше бундючности 52
До праці вірні сини 53
„Українізація" 54
Думки мудрих людей 59
Покпився 59
Як пан відпочивав 60
Серед бурі 62
Як повстала повість „Маруся" 63
Друзі Сократа 65
Раби 66
Лисий та муха 67
Кінська курація 68
Зза горячого кулішу 73
Заклятий дзвін 74
Дві дороги 77
Запорожець і журба 78
Жаль, та не мож плакати 79
Подружжа в минувшині, а тепер 80
Вказівки для бизнесменів 84
Осел та свердюк 90
Як нищити щурів 91
Як гора родила 94
Хатня аптика 96
Вартість краси 97
Дещо про слабість (рак, сухоти, кровоток з носа, утома і спочинок) 98—103
Греми, клекоти, шуми!
Поради бизнесменам 104
Вогню дайте 106
З небесних просторів 107
Жертва 109
Кілько є людей на землі 109
„Український Город" у Львові 110
Нумо, браття, всі враз до святої мети! 113
Від жебрацтва до самопошани 114
шани 114
Віл та жаба 122
Василь Авраменко 123
Авіяція і передбачення погоди 129
Господарські справи 131
Як вгадувати погоду 139
Діточий Відділ 142—148
Література для дітей і молоді 150
Населення Канади 152
Кілько є Українців в Канаді 152
Релігійна приналежність Українців в Канаді 153
Оголошення 154—160

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ І ЧИТАЙТЕ

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК"

орґан Української Православної Церкви в Канаді.

„ПРАВОСЛАВНИЙ ВІСТНИК" є одиноким українським релігійним часописом в Канаді, який виходить за українські гроші.

Виходить кождого місяця і коштує на рік одного доляра.

Адреса:

THE ORTHODOX HERALD

BOX 3684, WINNIPEG, CANADA.

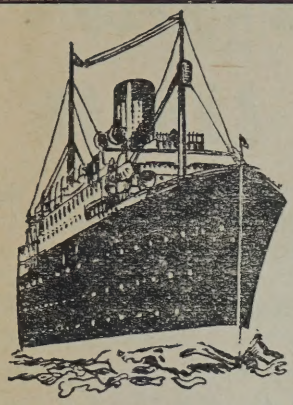

Cunard Line

Давна і певна корабельна Компанія.

Одна з найстарших і найбільших корабельних ліній світа.

Кунард посилає кораблі по всіх морях світа через 87 літ, знаменито уладжені бюра, вишколених урядовців, великанські кораблі, збудовані після найновійших способів техніки. Їзда кораблями ЛІНІЇ КУНАРД безпечна, вигідна, швидка й дешева.

Купуйте і посилайте з Канади до Старого Краю корабельні карти для своїх кревних і знакомих, для дітей і жінок. Нема ліпшої дороги. Нема швидшої їзди.

В полученню з державними канадійськими зелізницями має ЛІНІЯ КУНАРД право перевозити необмежене число робітників на фарми, робітниць і домашних служниць до Канади.

Лінія Кунард полагоджує всякі подорожні документи, паспорти, аплікації, перміти і дає пояснення даром.

Гроші, вислані через ЛІНІЮ КУНАРД, дійдуть до кождого села, а виплачується їх на місці в АМЕРИКАНСЬКИХ ДОЛЯРАХ.

З листів про совісну обслугу подаємо нині лише три:

Ґудів, Саск., 20. 1. 1926. „Ви є дуже добре товариство. Павло Медведик, той, що приїхав на Ґудів від Поморян, оповідає, що дуже гарна обслуга, а спати дуже чисто і їсти доволі і дуже шанують маніґрантів. Повідає, шо Кунард дуже добрий для пасажирів, бо шанують людий і добра обслуга." Стефан Любовицький.

Ред Пас, Б. К., 4. XI. 1926. „На шифі було нам добре, бо харч дуже відповідний. Постіль красна і чиста. По обіді давали яблок або помаранч, було вино при обіді а до вечері компот зі сливок, який я дуже люблю. З нашого села ще поїдуть до Канади." Баланко Іван.

Кенора, Онт., 8. XI. 1926. „Дякую Вам, що Ви вистаралися для мого маніґранта все добре. Він каже, що йому з Кунардом добре їхалося. Він Вам вдячний за подорож і я дякую, що ви все в порядку зробили." П. Стузяк.

Відвідайте найблизшого аґента Лінії Кунард або пишіть до головного бюра у Вінніпеґу в українській мові:

CUNARD LINE
270 MAIN ST. WINNIPEG

ДР. І. П. ОВСЯНЕК,

Лічить без операцій й медицини всякого рода хороби новою методою хіропрактики. — Усуває причини болів очий, уший, горла, легких, хребта, жолудка, ніг і других орґанів.

ГОДИНИ: — 10—12 рано;
2—5 пополудни
7—9 вечером.

Dr. J. P. OSHANEK

Chiropractor and Physiotherapist

Офіс і приватний шпиталь є під адресою:

541 SELKIRK AVE. pir Andrews

Phone 51 133

WINNIPEG. MAN.

ФОТОҐРАФ
М. ДУБЧАК

Лучше чим до чужого, — бо чужий вам в нещастю не поможе..

Виробляємо ріжні фотоґрафії; побільшуємо, кольоруємо, перемальовуємо та старі переробляємо. Посилайте свої фотоґрафії до нас. Коли ви в місті, зайдіть на адресу:

M. DUBCHAK

591 SELKIRK AVE.

WINNIPEG, MAN.

За роботу ручимо!

ДО НАШИХ УКРАЇНСЬКИХ ПРИЯТЕЛІВ.

Маємо десять вповні заосмотрених і центрально улькованих стацій до услуги, які слідують:

No. 1—Cor. Portage Ave. and Maryland St.
No. 2—Main St., South (opposite Union Depot).
No. 3—McDermot and Rorie St. (opposite Grain Exchange).
No. 4—Portage Avenue and Kennedy St.
No. 5—Rupert Ave. and King St. (in rear of McLaren Hotel).
No. 6—Osborne and Stradbrooke St.
No. 7—Main St. and Stella Ave.
No. 8—Portage and Strathcona St.
No. 9—Cor. Logan Ave. and Bushnell St.
No. 10—Cor. Main St. and Alexander Ave.

Чотири головні і необхідні потреби для безпечного оперованія ваших моторових кар і троків є:

ЕЛЕКТРО ҐЕЗОЛІН — ИНҐЛІШ МОТОР ОЙЛ — СПЕШЯЛ ТРЕНСМИШИН ЛУБРІКАНТ — ЕНТІ-ФРІЗ.

— НАЙЛУЧШІ В КОЖДІЙ ПРОБІ —

Вони витримали кожду пробу через минувших двайцять-пять літ у Вінніпеґу і на Заході. — Ґарантія звороту грошей з кождим ґальоном.

ПРОДАЮТЬСЯ ВСІМИ СОЛІДНИМИ ТОРГОВЦЯМИ.

Будемо вдячні за ваше попертя.

THE PRAIRIE CITY OIL COMPANY, LIMITED.

Phone 26 341 **WINNIPEG, MAN.**

ОБЕЗПЕЧУЙТЕ СВОЇ БУДИНКИ, ЗБІЖЖА І АВТОМОБІЛІ В

SPRINGFIELD FIRE & MARINE INSURANCE CO.
of Springfield, Mass.
ЗАСНОВАНІЙ 1849 РОКУ

Маєток її виносить поверх $25,000,000

Обезпечень виплачено поверх $125,000,000

Є се стара, певна і ретельна компанія. Шкоду виплачує ретельно і скоро. Своїм клієнтам дає добру обслугу.
АСЕКУРУЄ ВІД ВОГНЮ, БУРІ І ГРАДУ ТА АВТОМОБІЛІ.
Своїх аґентів має у всіх місцевостях Західної Канади.

SPRINGFIELD FIRE & MARINE INSURANCE CO.
Western Canada Department
501 PARIS Bldg. WINNIPEG, MAN.
F. L. HEBERLING General Agent.
ВОЛОДИМИР КОМАН Український представник.

ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ

Івана Завідовського

дає найкращу обслугу по уміркованих цінах. В потребах пишіть або приходіть до:

JOHN ZAWIDOWSKI
Funeral Director
561 Selkirk Ave.
Phone 51 500
WINNIPEG, MAN.

ДОБІРНИЙ ЛОМБЕР

виплатиться вам купити в одній з найстарших випробованих фірм в західній Канаді. Матеріял будівельний висилаємо і на провінцію.

За вдоволення ручимо.
Пишіть до нас в вашій рідній мові на адресу:

BROWN & RUTHERFORD
Lumber & Millwork
Cor. SUTHERLAND & HIGGINS
WINNIPEG, MANITOBA.

КОРАБЕЛЬНА ЛІНІЯ

THE BALTIC AMERICA LINE

яка істнує поверх двайцять років, є одинокою, якої кораблі їдуть прямо з Данціґу до Канади. Вона перевозить пасажирів модерними кораблями, з найліпшою обслугою.

їдучи кораблями сеї лінії, пасажири не потребують перебувати утяжливих колієвих подорожий через кілька европейських держав, отже уникають в сей спосіб ріжних клопотів і видатків, які є сполучені з виднуванням віз від тих держав, через які приходиться їм переїздити. Вони також не потребують піддавати себе і своїх пакунків ріжним ревізіям. Пасажири з України і Польщі, коли їдуть до Данціґу, не потребують віз від ніяких инших европейських держав.

БАЛТІК АМЕРИКА ЛІНІЯ має свої офіси в Варшаві, Кракові, Львові, Тернополи і в других містах в яких працюють люде, що є обзнакомлені зі всіми вимогами пасажирів.

До Данціґу пасажирів відставляється спеціяльними потягами до кождого відпливаючого корабля. Такі потяги є під надзором репрезентантів сеї компанії, які піклуються добробутом пасажирів.

На кораблях пасажири дістають приміщення в модерних каютах по два, чотири або по шість пасажирів в одній каюті. — На кораблях є гарні їдальні, сальони для курення і кімнати для ріжних розривок. Є рухомі образи і музичні концерти. — Корабельна обслуга говорить матірною мовою пасажирів.

В Канаді БАЛТІК АМЕРИКА ЛІНІЯ має своїх представників в Галіфаксі, Монтреалі, Торонті, Вінніпеґу, Едмонтоні і Саскатуні. Коли хочете спровадити кого зі старого краю, вдавайтеся до будь котрого з сих представників по інформації, які будуть радо дані.

Памятайте, що корабельна лінія БАЛТІК АМЕРИКА ЛІНІЯ з її модерними кораблями є до ваших услуг.

THE BALTIC AMERICA LINE,

796 Main Street Phone 53 773 Winnipeg, Man.

ПЕВНЕ МІСЦЕ ДЛЯ ВАШИХ ГРОШЕЙ

Гроші депоновані в сім офісі є абсолютно ґварантовані через правительство Манітоби. Без ріжниці, які є бизнесові відносини, ви не потребуєте боятися про безпеку ваших грошей.

Позамісцеві жителі Манітоби можуть користати зі своєї власної щадничої інституції, через ужи-вання обслуги виясненої в листку „Ощадности через почту", який висилається на бажання.

The Province of Manitoba Savings Office

Cor. DONALD & ELLICE

984 MAIN ST.

WINNIPEG.

ВИРОБЛЯЄМО ТОВАРИСЬКІ ҐУЗИКИ І ВІДЗНАКИ ДЛЯ ТОВАРИСТВ.

REGALIA Mfg. Co., Ltd.
468 Main St., — Winnipeg, Man.

НА НЕВИЛІЧИМІ ХОРОБИ ЖОЛУДКА,

ЯК ПОДБИГАННЯ і ЗОЛОТНИК,

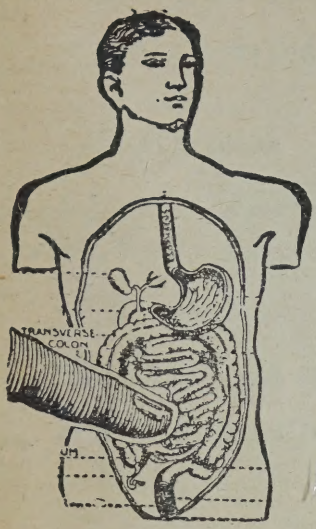

помагає славний краєвий лік ПоРУХА, або коли маєте пертя і болі під грудьми, корчі, ґази, нестравність, запори, кваснісгь, біль і заворот голови, біль в боці і крижах, не можете їсти і умучені, то се лікарство Вас не заведе. Гарантуємо. Ціна **$2.00**

ПОДЯКИ:

1) Від І. Завальського, Otosquen, Sask.: „Ваше лікарство мені помогло хотяй був довгий час хорий."

2) О. Собчук, R.R. № 1, Mount Hamilton, Ont. „Своє здоровля завдячую „Краєвій Порусі". Помагає на ті слабости, що тут описуєся. Той лік мене виратував від смерти.

3) J. Snider, P. O. Parma, Ont.: „По випиттю пів фляшки ліку „Поруха" я став цілковито здоровий. Поручаю всім, хто терпить на ті слабости, що тут описується."

4) J. Berlad, 880 Selkirk Ave., Winnipeg, Man.: „Був хорий через два роки на ті хороби, що тут описуєся. Зужив дві фляшки „Краєвої Порухи" і став цілковито здоровий. Поручаю всім терплячим сей славний лік."

ЮТЕРОТОН — на жіночі хороби, обірвання матиці, біль в боці і крижах **$3.25**

НЕРВОТОН — на нерви, перестрах і біль коло серця і нудьгу **$1.50**

ҐОЙТЕРОН — на грубу шию — ґарантований .. **$5.00**
Краєві пявки — ґварантовані, одна по ..... **50ц.**
Машинки до перетинання шкіри на десять ножів, баньки, паски і краєве коріння.

Головні аґенти:

WHITE CROSS DRUG STORE

Cor. ARLINGTON & ABERDEEN, — WINNIPEG, MAN.

Аґенти в—

Willowbrook, Sask. — John Blischuk, Box 35.
Fort William, Ont. — National Book Store.
Ladstock, Sask.— John Nazar.

A50703

ДЕНТИСТ

ДР. П. ГУЦУЛЯК

АДРЕСА:

428 SELKIRK AVE.

між SALTER і POWERS

WINNIPEG, MAN.

Телєфон: 55 298

ДР. В. ЧАСНИЙ,

(M.D., C.M.M., L.C.C.)

ЛІКАР АКУШЕР

і

ОПЕРАТОР

з практикою в шпиталях
в Монтреалі і Ст. Боніфес.

Адреса:

413 SELKIRK AVE.

WINNIPEG, MAN.

Phone 55 866

(На місці д-ра Ґержабека).

Фармері!

Висилайте збіжжа ґарами до нас, а ми ручимо Вам за скору, добру й совісну обслугу.

ЧЛЕНИ ПУЛУ з Західної Канади можуть через нас висилати збіжжа до пулу, а ми будемо вважати на ґрейд їх збіжжа, і се не буде їх дорозше коштувати.

Ми маємо сотки листів від фармерів, які дякують нам за нашу добру обслугу й поради.

Пишіть по шипінґ били, інформації і поради до Української Фармерської Елеваторної Спілки.

Ruthenian Farmers' Elevator Co. Limited

236 GRAIN EXCHANGE, - WINNIPEG, MAN.

The Canadian Pacific Steamship Company

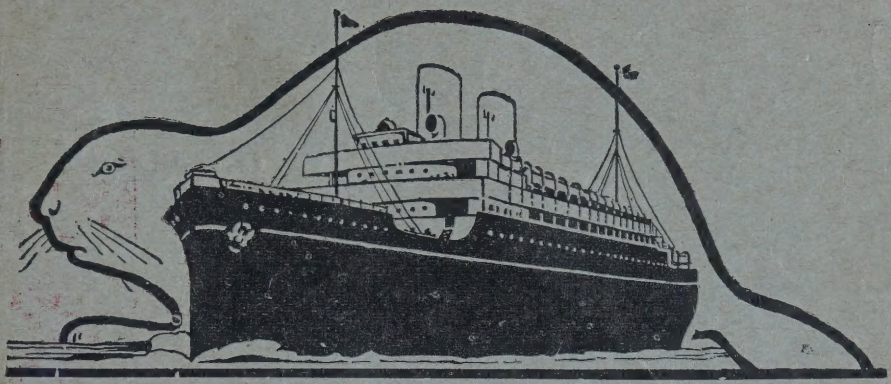

НАЙСКОРША ЇЗДА ЧЕРЕЗ АТЛЯНТІЙСЬКИЙ ОКЕАН

Купуйте шуфкарту для своєї родини або приятелів на СІПІЯРСЬКУ ЛІНІЮ, котрою їде найбільше людей.

Поможемо увійти в зносини з Вашою родиною чи приятелями в кождій части Европи за посередництвом наших власних бюр, котрі находяться по всіх важнійших містах европейських країв, й допоможемо їм виробити заграничні паспорти та виїхати до Канади в короткім часі.

СІПІЯРСЬКА КОМПАНІЯ має власні бюра в ТЕРНОПОЛІ, у ЛЬВОВІ, ВАРШАВІ, КИЇВІ, МОСКВІ, ЧЕРНІВЦЯХ, ПРАЗІ і в других містах.

Знаменита Сіпіярська обслуга з найближчого нашого бюра в Старім Краю аж на призначене місце пасажира в Канаді. — Осібні кабіни для родин, чистота, вигода, безпека, печаливість, — всьо до смаку й найбільш вибагливих.

Згідно з дозволом від Канадійського Уряду в Оттаві може СІПІЯРСЬКА КОМПАНІЯ спровадити до Канади неограничене число рільників, рільничих робітників і робітниць. Таким переселенцям СІПІЯРСЬКА КОМПАНІЯ сама видає законом приписані „ДОЗВОЛИ НА ВПУЩЕННЯ ДО КАНАДИ".

Коли потрібно спеціяльного дозволу з Оттави, то виробляємо радо і безплатно.

Дозвіл потрібний для того, хто сам платить собі подорож в Старім Краю, як і для того, що дістає передплачену шифкарту з Канади.

В кождім случаю виробляємо потрібні документи без оплати.

Наш подорожуючий Агент, котрий говорить по українськи, заїде до Вас особисто на бажання і поможе виготовити відповідні друки.

Пояснення і поміч даром, платиться тільки за шифкарту

За блищими інформаціями і потрібними до виповнення паперами голоситись до найближчого Сіпіярського Агента, або писати по українськи до:

W. C. CASEY, General Agent,

або

J. RUDACHEK, Mgr. Foreign Dept.,

The Canadian Pacific Steamships

Cor. MAIN & PORTAGE, C. P. R. Building, WINNIPEG.

A50703

Український Голос

ЩИРО НАРОДНИЙ, ПОСТУПОВИЙ ЧАСОПИС В КАНАДІ. ВИХОДИТЬ ЩО ТИЖНЯ „НЕ ДЛЯ ЗИСКУ, АЛЕ ДЛЯ ПОБОРЮВАННЯ ТЕМНОТИ".

Рік видання 18-ий.

Річна передплата в Канаді $2.50
" " за границю $3.00

Читайте його і ширіть приєднуванням нових передплатників.

Оголошення в „Українськім Голосі" приносять результат.

Пошукуйте в „Українськім Голосі" за свояками і иншими, котрих бажалиб віднайти.

ДРУКАРНЯ „УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОСУ"
виконує всякі друкарські роботи по приступній ціні.

КНИГАРНЯ „УКРАЇНСЬКОГО ГОЛОСУ"
має на складі всякі українські книжки.

Пишіть по катальог.

Редакція, Адміністрація і Друкарня містяться під

210—214 DUFFERIN AVE.

UKRAINIAN VOICE

BOX 3626 WINNIPEG, MAN.